

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
oletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — izhaja vsak dan a jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.549 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Pogled v prepad

V življenju vsakega človeka je tako, da že od mladih dni o marsičem sliši in bere, ne da bi si o stvari mogel ustvariti pravi pojem. Velikokrat smo na pr. slišali o apokalipsi ali skrivnem razodetju apostola svetega Janeza, ne da bi nam knjiga pomenila kaj drugega kakor ostale svetopisemske knjige, ki jim zaradi božje besede gre spoštovanje. Gotovo pa si nihče ni mogel predstavljati, da bi videnja, katera nam popisuje evangelist, mogla imeti kdaj opravka z našim dnevnim življenjem, ali da bi slične strahote moglo človeštvo doživeti v varnem in prosvitljenem dvajsetem stoletju. Gotovo smo tudi brali o »sodbi«, ki včasih pride nad ljudstva. Pa smo mislili, da ta mračna beseda velja za hude nesreče, ki so zadevale narode v zgodovini, je pa izključeno, da bi se v naši dobi ali celo nam utegnile kaj zlega pripetiti.

Ko je vojna buknila, smo se res zavedli resnosti časa, v katerem živimo, toda pravo bridkost vojne so le tisti okusili, ki so slišali nad sabo hrmeti bombnike in eksplozije bomb, ki so udarjale po mestih in vaseh. Odkar pa se vojna vihra po Evropi vedno bolj širi in zajema drugo državo za drugo, odkar beremo o uničenju bogatih in lepih mest, ki imajo tisočletno preteklost; od preteklega tedna dalje, ko dan za dnem slišimo o hekatombah človeških žrtev, ki so žrtvovane na oltarju vojnega boga — pa dobivajo besede »apokalipsa«, »sodba nad narode«, ki smo jih do sedaj prebirali bežno, brez občutja, naenkrat stvarnost in strašno težo. Sedaj pričujemo slutiti, kaj bi mogla pomeniti beseda, da so zgodovinski dogodki kak narod pritisnili k tlom in zabrisali sledove za njim. Te dni, ko beremo o rekah beguncev, ki so izgubili domovino in domačijo, svoje in imetje, in komaj oteli golo življenje, pričujemo polagoma osebno doživljati dogodke v sodobni Evropi. Sedaj stoprav se zavedamo, da je med grozljivimi dogodki v svetu in pa med našo osebno usodo neka vez, neka skupnost, ki bi tudi nas mogla ogroziti in nas potegniti v svoj razkrajajoč proces.

Vedno bolj se kopičijo priče, ki nam govorijo, da je pri sedanjih vojni in vsem dogajanju, ki je z njo v zvezi, to najhujše, da zastoj išče sledu o kakih človečnosti in človeških ozirih. Lahko bi rekli, da je v zadnji svetovni vojni divjal človek, v sedanjih pa divja stroj, toda prav v tem smislu, da je človek zatrl v sebi vsako človeško čustvo in je njegovo srce postalo mrzlo kakor kamen in njegova duša brezžutna kakor jeklo. Pomislimo le, kako strašna je usoda premagancev! Vojna ni le celotnostna po svojem razmahu, ampak je totalna tudi po tem, kako intenzivno zagrablja slehernega človeka. Včasih smo čuli o ljudeh, ki še po mesecih niso vedeli, da je njih država v vojnem stanju. Danes pa gotovo ni nikogar več, ki ne bi čutil, da je z usodnimi dogodki v svetu na nek način zvezana tudi njegova lastna usoda. Nihče ne more reči: Kaj me briga Bruselj ali Amsterdam, saj nimam tam hiše! Vsi se temveč ob zadnjih dogodkih zavedamo, da je človek omajen v svojih temeljih. Človek se zaveda, da stoji brez moči nasproti brezdušni vojni mašineriji in umira v zavesti svoje nemoči od besa in obupa. Oni, ki popisujejo zadnje dogodke na zapadnem bojišču, pravijo, da je »peklo« edin primeren izraz zanje.

Menda je sploh čuden zakon zgodovine, da je vsaka visoka civilizacija v nevarnosti, da se poživlji. Tudi visoka rimska civilizacija se je proti koncu čisto izmaličila. V našem dvajsetem stoletju pa, ko so evropski narodi dosegli čisto gotovo izredno visoko stopnjo omike, pa doživljamo, kako nam je višek tehničnega razvoja prinesel tudi višek grozovitosti in neverjetno rafiniran način iztrebljanja človeškega rodu. Danes smo sredi razvoja, ki vodi k uničenju človeštva. Volja po uničenju, in sicer popolnem uničenju nasprotnika, je našla v tehniki svojega najboljšega usodnega pomagača. Človek je s pomočjo tehnike izumil tako dovršeno vojno mašinerijo, da je lahko imenujemo najpopolnejše sredstvo za uničevanje človeštva.

Vendar pa pri sedanjem čustvenem, nastrojenju množic ne gre le za gole nagone, ki bi se mogli biti, kakor pri živalih, precej nedolžni. Mračne sile, ki so se nabrale v bojovitem sodobnem človeku, nimajo nič skupnega z živalsko nedolžnostjo, ampak so strahoten privilegij človeka, ki se je upri, da bi poslušal božjo postavo v lastni duši in v človeški družbi. Živali se ne morejo upreti božji postavi. Ta možnost je dana le človeku. Žival more izgubiti ravnovesje le telesno. To se more tudi človeku primeriti, toda vse hujše je, če se npr. v vojni pokvari in če izgubi moralno ravnovesje. Strašna resničnost današnjega stanja v svetu prihaja od tod, ker se je človek pokvaril v tem, kar bi moralo v njem biti najboljšega. Zato bi ostali na površini, ko bi sedanjega katastrofo, ki je prišla nad Evropo, poizkušali razlo-

Bitka v severni Franciji traja z vso srditostjo dalje

Oba nasprotujoča si tabora sta vrgla v boj vsa razpoložljiva sredstva in računata z največjim junaštvom svojega vojaštva

Nemcem je tudi še včeraj uspelo, da so napredovali v Franciji in razširili svoj prodor proti Reimsu in Laonu. Močni protinapadi francoskih čet so sicer zavirali hitro napredovanje nemških oklopnih divizij, vendar pa se jim ni posrečilo, da bi nemški pritisk ustavili.

V Belgiji, kakor je bilo pričakovati, so zavezniki zaradi nepovoljne situacije v Franciji, izpraznili Bruselj in opustili obrambo Antwerpna ter se umaknili proti zapadu, da se tako umaknejo obkolitvi.

Proti nemškemu letalstvu se pogumno postavlja v bran zavezniško letalstvo in bombardira ceste in železnice, da otežijo dovoz streliva in bencina naprej potisnjenim motoriziranim nemškim oddelkom. Nemško letalstvo je v teh bojih prvič naletelo na sicer manj številnega, vendar pa enakovrednega nasprotnika.

Ves nadaljnji razvoj na zapadnem bojišču je odvisen od tega, če se bo Francozom posrečilo zaustaviti nemško prodiranje proti Reimsu in nadalje v ravnino Marne.

Poročila zaveznikov

Belgijska poročila

Belgijsko vojno poročilo

Ostende, 18. maja, t. Havas. Vojno poročilo belgijskega vrhovnega poveljstva od opoldne, dne 18. maja, se glasi:

Operacije, ki so bile omenjene v prejšnjem službenem poročilu, se razvijajo normalno. Belgijske čete so sovražnika zavrnile na mnogih točkah fronte. Odlikovale so se oklopne čete, ki so nasprotniku prizadele hude izgube.

Francoska poročila

Francosko vojno poročilo

Pariz, 18. maja, AA. Havas: Uradno poročilo od 18. maja se glasi:

Na Francoskem se borba še naprej živo bje v pokrajini, ki je bila že označena v sročnem poročilu. V Belgiji so zavezniške čete, upoštevajoč splošen položaj, izvedle umik, ter so odšle na zahod od Bruslja. Ponoči je letalstvo izvedlo hud bombni napad na kolone, na cestah in točkah, koder sovražnik mora korakati.

Izjava zastopnika vojnega ministrstva

Pariz, 18. maja, AA. Reuter: Vojaški predstavnik vojnega ministrstva je izjavil danes:

Položaj je zelo resen, vendar pa nima katastrofalnega značaja kakor bi to skušali prikazati tisti, ki širijo lažljive in alarmantne vesti. Vrhovno poveljstvo je popoln gospodar svojih sklepov in mi lahko mirno čakamo na rezultat borbe z upanjem v tiste, ki poveljujejo, ali pa se bore.

Francoska admiraliteta sporoča: Nemško sporočilo od 17. maja pravi, da je letalstvo potopilo neko protitorpedovko v pristanišču Dunkerquea in da je tam težko poškodovalo tudi eno križarko in eno trgovsko ladjo in končno, da sta bili poškodovani dve francoski protitorpedovki in ena trgovska ladja, ki se je potopila. Admiraliteta izjavlja, da so te vesti do kraja neresnične in neutemeljene.

Gamelinovo povelje

Pariz, 17. maja, Havas: Vrhovni poveljnik francoske kopenske vojske general Gamelin je poslal včeraj francoskim četam na bojišču naslednjo zapoved:

Usoda naše domovine, naših zaveznikov in vsega sveta zavisi od bojev, ki se sedaj bijejo. Angleški, belgijski in poljski vojniki ter tuji prostovoljci, ki se bore na naši strani, britansko in naše letalstvo stori vse, da bi ustavilo sovražnika. Oddelki, ki ne morejo naprej, naj rajši poginejo, kakor pa da bi zapustili tla, ki so jim v obrambo poverjena. Kakor zmerom v usodnih dneh naše zgodovine, naj bo tudi danes dnevna zapoved sledeča: Zmagati ali umreti, Zmagati moramo!

(To povelje je bilo objavljeno že v včerajšnji drugi izdaji. Op. ur.)

Odmev v Ameriki

New York, 18. maja, AA. Havas: Tukaj menijo, da dnevno povelje generala Gamelina navzlic temu, da naglašja resnost položaja, vsebuje tudi zagotovilo zmage. »New York Times« omenja s tem v zvezi dnevno povelje maršala Joffra pred zmago, ki so jo zavezniki dosegli navzlic temu, da so poskušali Nemci z vsemi svojimi močmi obkoliti angleške in francoske armade. Ta njihov poizkus

mačiti samo s političnimi, gospodarskimi, državnimi in nacionalnimi vzroki. Katastrofa nima svojega vzroka v politiki, ampak v duhovni zablodnosti.

je propadel enako kakor je to tudi sedaj pričakovati. Toda usoda Francije je sedaj enako kritična kot je bila tedaj.

Nemčija je poslala v boj 11 od 12 svojih oklopnih divizij

New York, 18. maja, t. Reuter »New York Post« objavlja poročilo, da so »najvišji krogi« v Washingtonu pravkar sprejeli brzoglavno sporočilo iz Pariza, da so »francoske vojaške oblasti končno veljavno ugotovile, da je Nemčija vrgla v borbo 11 oklopnih divizij od 12, ki jih ima vseh skupaj, da so nemške izgube zelo velike, da so Nemci do sedaj izgubili najmanj 1500 letal in da je nemška armada potrošila toliko svojih sil, da ne bo nikdar več v stanju organizirati nov napad v takšnem obsegu, kot je bil sedanj. Položaj zatorej, čeprav je skrajno resen, ni brez upanja, ker je francoska vlada prepričana, da se bo Nemčija ustavila za vselej, če bo ustavljena sedaj«.

Poročilo francoske službene agencije o položaju na belgijski in francoski fronti

Pariz, 18. maja, AA. Havas: Včerajšnji nemški napadi niso bili tako srditi kot minulih sedem dni. Samo eden od treh napadov, ki so jih napravili včeraj popoldne nemške čete je bil močan. Oba ostala napada nista napravila globokih prodorov, dasi so bile tudi o priliki teh dveh napadov ostre borbe.

V Parizu razpolagajo s točnimi rezultati bojev. Tu samo trdijo, da je bil edini veliki napad izvršen na dnu »žepa«, severozapadno od Rethela. Nemci so vrgli v borbo ogromno število oklopnih enot, ki jih je podpiralo letalstvo. Francoske enote, ki imajo nalogo zapreti nastali prodor, vodijo ostre borbe, ki so trajale včeraj ves dan. Izid teh borb bo znan šele danes. Vendar je že sedaj znano, da so francoske čete, ki so prevzele dolžnost ustaviti nemško napredovanje, izvedle potrebna premikanja in si ustvarile ugodne predpogoje za borbo.

Oba ostala nemška napada sta bila naperjena proti zavezniškim četam na reki Dyle v Belgiji, ki teče vzhodno od Bruslja skozi Louvain in Malines.

Maršal Petain vstopil v francosko vlado

Pariz, 18. majnika, t. Havas. Predsednik vlade Reynaud je sprejel maršala Petaina, ki je prišel iz Madrida. Reynaud je maršalu ponudil, naj vstopi v vlado kot podpredsednik vlade. Maršal Petain je ponudbo sprejel. Nadaljne spremembe v vladi so naslednje. Dosedanji minister za narodno obrambo Daladier je prevzel od Reynauda zunanje ministrstvo, medtem ko je Reynaud poleg predsedništva vlade prevzel še ministrstvo za narodno obrambo. Henry Roy je prostovoljno odstopil notranje ministrstvo, ki ga je prevzel dosednji kolonialni minister George Mandel (svoje dni najohji sodelavec Clemenceauja). Louis Rollin je prevzel ministrstvo za kolonije. Leon Barety pa ministrstvo za trgovino.

Vstop maršala Petaina, slavnega vojskovodje v zadnji svetovni vojni, v novo razširjeno Reynaudovo vlado, je vzbudil v Franciji velikansko navdušenje.

General Weygand poklican na vojaški posvet v Pariz

Druga velika senzacija dneva je prihod v Pariz generala Weyganda, poveljnika francosko-angleške armade v Siriji in Palestini. General Weygand, ki je prišel z letalom je takoj z letališča odšel v vojno ministrstvo, kjer so bili dolgi posveti. Prihod generala Weyganda je toliko bolj značilen, ker je bil on v zadnji svetovni vojni najbližji sode-

Verjetno so Nemci včeraj ves dan dovažali gorivo za oklopne enote ter živež in municijo. Utrujenost moštva, katerega živčna in telesna napetost je zaradi neprestanih maršov in nočnega bombardiranja dosegla višek. Gotovo je tudi, da so Nemci imeli velike izgube. Te izgube so morale biti posebno velike pri poizkusih, prekorčiti v množicah reko Meuse, posebno pri Sedanu.

Na Maginotovi črti Nemci niso napadali. O zadnjih borbah je mogoče trditi samo to, da se Nemci obupno bore, da bi čimprej dosegli konec borbe, ne glede na ogromne žrtve. Francoske čete obvladajo položaj ter hladnokrvno in disciplinirano odbijajo napade. Čete, ki so bile največ v bojih, so bile umaknjene ter so njihova mesta zavzele spočite enote.

3000 tankov

Pariz, 18. maja, AA. Havas. Z razvojem svojih operacij poskušajo sedaj Nemci izvesti napore, ki jih smatrajo za odločilne. Po svoji taktiki poskušajo Nemci narediti nov prodor z ogromnim udarcem. Zares so vrgli v prve črte 2500 do 3000 tankov, ki napadajo v strnjenih vrstah, da bi prezele fronto v krajih južno od reke Sambre. Ves včerajšnji dan so Nemci napadali v sledečih si zaletih in sicer v dveh smereh: V krajih Hirson-Avesne proti gornjemu toku Sambre in pri Vervisu proti gornjemu toku reke Oise. Pri Hirsonu je pritisk nemških motoriziranih oddelkov dosegel samo slabše napredovanje. Na nekaterih točkah so francoske čete, ki so se navadile na tanke, prešle v protinapad ter dosegle krajevne uspehe. Pri Vervisu pa so v ravnini, ki je lahno nagubana, Nemci bolj odločno poskušali ter so hudo napadli, vendar pa borbe še niso končane. Nemški tanki so malo napredovali, vendar pa so naleteli na odpor, ki ga je postavila francoska komanda, in kjer so čakali francoski tanki. Medtem pa francoske okrepitve stalno prihajajo. Napredovanje nemških oklopnih kolon poteka pod skrajno težkimi pogoji. Francosko topništvo, ki je številčno močnejše kot nemško, napada ponekod nemške kolone čisto od blizu. Te kolone so bile decimirane tudi od letal.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Položnice

priložene današnji številki „SLOVENCA“ so namenjene

le za prispevke za
Protituberkulozno
zvezo.

lavec maršala Focha in tudi sam poveljnik armade na bojiščih, kjer so sedaj najbolj ogorčene borbe. Mnogi visoki vojaški krogi niso odobraval, da je bil general Weygand zadnja leta potisnjen na stran in so mu bile poverjene postranske naloge, ker so bili prepričani, da je on kljub svoji visoki starosti še najboljša vojaška glava francoske armade in da bi bil moral biti navzoč v Franciji, ko je francoska armada čakala na napad nemške armade.

Druga velika senzacija je bila, da se je ne-nadno pripeljal iz Španije, kjer opravlja službo francoskega veleposlanika, maršal Petain, slavn francoski vojskovodja iz zadnje svetovne vojne. Takoj po prihodu se je udeležil seje vojnega kabineta, nakar je ostal pri predsedniku vlade Reynaudu. General Weygand je tudi obiskal maršala Petaina.

General Giraud — poveljnik francoske severovzhodne armade

Pariz, 18. majnika, t. Havas. V francoskih in angleških vojaških krogih kakor tudi v vsej javnosti so z veliko zadovoljnostjo vzeli na znanje imenovanje generala Girauda za poveljnika zavezniških armad na odseku pri Sedanu. General Giraud velja kot vojaški strokovnjak prvega reda in kot poveljnik, ki mu dajo vse priznanje tako v Angliji kakor v Franciji.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Francoska in britanska letala se zbirajo v velikih množicah nad trikotom Sedan—Rethel—Vervins. Letala so ves dan in vso noč zmetala na tisoče ton bomb in izstrelila na milijone krogel iz streljanja na vse prehode, ceste, steze, križišča in železniške proge v tej pokrajini. Nemške oklopne enote so napadale v kolonah na cestah, včasih pa so se razvile v napad in sicer v zaporednih valovih. Lovska letala pa so napadala nemške bombnike, ki so spremljala nemške tanke, ne da bi se ozirala na moč sovražnika. Zjutraj pa se je začela največja bitka vseh časov.

Boji pri Sedan

Pariz, 18. maja. AA. Havas: Medtem ko izvajajo Nemci nov pritisk na srednji del zavezniškega bojišča, za prav tako naskakujejo tudi drugod, vendar pa ne tako močno. Napadi na Sedan se nadaljujejo. Vsi napadi so bili po težkih borbah odbiti. Prav podobno se je zgodilo tudi z vsemi takimi poskusi proti utrjenim postojankam v Montmedyju, ki je zaključna točka Maginotove linije vzhodno od Sedana. Od Montmedya pa do Svica, to je vzdolž vse Maginotove črte ni nič posebnega.

Pariz, 18. maja. AA. Havas: Severno od reke Sambre so se belgijsko-angleške čete na lastno pobudo umaknile na postojanke zahodno od Bruslja. Južno od reke Sambre so vrgli Nemci več ko polovico vsega svojega števila tankov, katerega razpola nemska oborožena sila. Navzlic ogromnim naporom, so se Nemci le neznatno pomaknili proti Avesne in nekoliko bolj pa pri Vervinu in Hirsonu. Francoski vojaki se počasi privajajo na napade tankov. Francoska ojačenja prihajajo še naprej.

Angleška poročila**Angleško vojno poročilo**

London, 18. maja. AA. Reuter: Angleško poveljstvo je izdalo sledeče poročilo:

Včeraj so angleške čete izvedle operacije, ki so dale zadovoljive uspehe. Zbitih je bilo več sovražnih letal, prav tako pa smo zanetili več požarov v skladiščih sovražnega vojnega materiala.

»Z besedami generala Gamelina na ustih: Zmagati ali umreti...«

London, 18. maja. AA. Reuter: Z besedami generala Gamelina na ustih: zmagati ali umreti, se borijo francoske sile danes z vso srditostjo na severnem prostoru, na katerem so nemške oklopne kolone prebile zavezniške črte. Zavezniško letalstvo nudi polno pomoč francoskim četam, udeleženi v teh operacijah. Sovražnik nadaljuje z napadom na dnu »žepa« med reko Sambre in pa pokrajeno severozahodno od Rethela. Veliko število nemških tankov in letal je stopilo v boj. Ker se Nemci očitno trudijo, da čimprej prodre še globlje v zavezniške črte, so borbe ogrožene. Uspehi strahovitih napadov in protinapadov v teh hpokrajinah še niso znani.

London, 18. maja. AA. Reuter: V londonskih krogih mislijo, da je položaj zelo resen, vendar pa za sedaj še ni treba obupavati, ker je veliko izgledov, da se položaj popravi. Nemški prodor skozi francoske postojanke je vse prehitel in zato mislijo, da je le začasen. Nemško poročilo, da so nemške čete prodrele Maginotovo črto in popolnoma točno. Črta Maginot se končuje pri Montmedyju. Angleške in belgijske čete so se umaknile iz svojih črt, da bi izenačile bojišče proti jugu in zato ni res, da so se umaknile, ker so bile pobite. General Giraud je prevzel poveljstvo nad operacijami med Sambre in kraji severozahodno od Rethela. Giraud je človek velikih sposobnosti in velikih izkušenj, kajti istočasno uživa vojaški ugled ne samo v Franciji, temveč tudi v Angliji.

Zavezniški izpraznili Zeeland

London, 18. maja. t. Reuter: Nizozemsko poslatništvo javlja, da so zavezniški dali francoskemu admiralu, ki poveljuje pomorskim enotam v Zeelandu, ukaz, naj izprazni otoke Beveland, Valcheren in Vlissingen, ker so nekatera mesta, kot na primer Middelburg preveč trpela od nemških bombnikov. Vse vojaške naprave, pristaniške naprave, skladišča, petrolejska skladišča so bila uničena.

Francoske in nizozemske čete so se umaknile z Walcherena čez Briskens in Zeebrugge po ustju reke Escaut, kjer so se pridružile drugim nizozemskim četam. To je znamenje, da hočejo nizozemske čete nadaljevati vojno na strani zaveznikov.

Namur in Liege se še branita

Ostende, 18. maja. t. Reuter: Na merodajnih mestih potrjujejo, da se nekatere utrdbе okrog Liegea in Namurja še vedno drže. Na istih mestih izjavljajo, da je vsa belgijska armada v glavnem še nedotaknjena in se junaško upira. Posrečilo se ji je izločiti nekatere oddelke nemške armade, ki jih sedaj preganja in obkoljuje.

Angleška sodba o nemški taktiki

London, 18. maja. t. Havas: Na podlagi obveštil, ki so prišla v London glede taktike, ki jo so Nemci v zadnjih dneh uporabljali na bojiščih, je jasno, da se Nemci v glavnem oslanjajo na skupno delovanje tankov in bombnikov, ki imajo nalogo bombardirati in s strojnimi obdelovalnimi nasprotnikove čete. Tanki brez podpore bombnikov niso nevarni in jih ni težko zaustaviti. Zaradi tega se tudi nikdar ne spuščajo v borbo osamljeno brez spremstva bombnikov. Druga nemška taktika obstoji v tem, da Nemci takoj izkoriščajo položaj, ki nastane zaradi skupnega napada tankov in bombnikov, da spuščajo v zaledju nasprotnika takoj padalne čete, ki poskušajo nasprotnika demoralizirati. Toda zavezniški so spoznali to taktiko in je zanje izgubila tisto nevarnost, ki jo vsebuje prvo presenečenje. Za enkrat ni mogoče točno določiti, kako močni so nemški oklopni motorizirani oddelki v »žepu«, ki so ga napravili s svojim vdorom v zavezniško utrjeno črto. Za enkrat zadostuje samo to, da Nemci uporabljajo vso moč in vsa sredstva, da izvedejo napade. Južno od reke Sambre so Nemci gotovo vrgli v borbo polovico tankov, ki jih sploh imajo. Nekaj vret tankov, ki so jih Nemci zadnje dni uporabljali, je bilo zaveznikom nepoznano, toda francosko topništvo se je hitro privadilo tudi tem vrstam.

»Rex« in »Conte di Savoia« nista bila preiskana v Gibraltarju

Gibraltar, 18. maja. t. Reuter: Italijanski prekomorski pamik »Rex«, ki potuje iz New Yorka domov, v Gibraltarju, kjer je prišel, ni bil preiskan. Prav tako ni bil preiskana »Conte di Savoia«, ki je pred enim dnevom potoval skozi Gibraltar v Ameriko.

Angleški letalski napad na Hamburg, Bremen, Bergen

London, 18. maja. Reuter. Letalsko ministertvo službeno poroča, da so angleški bombniki noči napadli številna skladišča v pristanišču Hamburg in Bremen. Med bombardiranimi skladišči so bila tudi petrolejska. Mnogo skladišč je bilo uničenih popolnoma, druga pa so bila poškodovana.

Angleški bombniki so uspešno bombardirali tudi petrolejska in municijska skladišča Nemcev v norveških pristaniščih Bergen in Stavanger.

Srditi letalski boji angleških lovcev z nemškimi bombniki

London, 18. maja. t. Reuter: Poročevalec japonske agencije Domei poroča, da se je včeraj razvila nad nekim odsekom fronte v Franciji huda borba,

v kateri je 8 angleških lovcev vrste »Hurricane« napadlo 20 nemških bombnikov, ki so krožili nad nekim gozdom. Angleška letala so jih napadla od zgoraj z navpičnimi napadi. Razvila se je strašna borba. Nemški bombniki so se v navpičnem padcu spuščali do 30 m nad zemljo, v upanju, da se bodo lovci izognili. V tej borbi je bilo zbitih na tla najprej 9 nemških bombnikov, nakar so na begu sestrelili še enega, drugemu pa odbili krilo, tako, da je splaval na morje. Nekoliko pozneje je poveljnik iste angleške eskadrile našel še enega »Junkersa«, ki ga je sestrelil na tla.

London, 18. maja. AA. Reuter: Letalsko ministertvo poroča: Preteklo noč so angleška letala strahovito bombardirala sovražna oporišča in prometne zveze v Franciji in Belgiji. Druge enote so uspešno napadle važne vojaške objekte v zahodni Nemčiji. Te operacije so bile izvedene tudi tokrat v velikih obsegih, pa navzlic temu ni bilo izgubljen nobeno naše letalo.

Nemška poročila**Nemško vojno poročilo**

Glavni stan vodje rajha, 18. maja. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča:

Na Nizozemskem hitro čistimo zeelandske otoke. Včeraj so bile borbe edino še na otoku Walcheren vzhodno od Vlissingena. Nizozemski poveljnik otoka je sedaj ponudil predajo. Na otoku Sanveneru in južnem Belevandu, je bilo ujetih čez 2000 Nizozemcev in Francozov. Zaplenjeni so bili deli nizozemske vojne mornarice, v kolikor so se nahajali v lukah. Prav tako so bile zasedene tudi obrežne baterije.

V severni Belgiji se nam je posrečilo na dveh krajih prodreti v zunanji pas utrdb Anversa. Kakor je bilo že sporočeno s posebnim poročilom, sta bili zavzeti po hudi borbi Malines in Louvain. Bruselj pa je bil zavzet brez borbe. Župan je izročil mesto nemškim četam, ki so vkorakale v prestolnico. Nemške čete preganjajo sovražnika, ki se umika s postojank pri Dyle.

Južno od Maubeugea so nemške oklopne sile prebile na treh krajih francoske obmejne utrdb. Razbile so dve sovražni diviziji in preganjale umikajočega se sovražnika čez gornjo Sambre vse do srednjega toka reke Oise. Za oklepni enotami gredo s pospešeno naglie pehotne divizije. Pripeljani so bili številni ujetniki iz razbitih francoskih enot. Dobili smo tudi znaten plen.

Južno od Sedana smo se pomaknili naprej v južni smeri.

Letalstvo je s posebnim uspehom razbilo ceste, po katerih se v Belgiji in Franciji umika sovražnik v gostih kolonah. Vsi ti napadi so znatno pospešili umik sovražnika.

Pri ogledniških poletih ob nizozemski in belgijski obali je bil potopljen en sovražni rušilec. Pri Narviku so bili napadi na sovražnikova iztovarjanja. Doseženi so bili zadetki na težki križarki in veliki prevozniki ladji.

V tem dnevu je sovražnik izgubil 108 letal. Pogrešamo pa 26 nemških letal.

Sovražnik je izvedel letalske napade na posomazena nemška mesta zlasti pa nad Hamburg in Bremen. Kakor dosedaj so sovražna letala razen ene vojašnice napadala izključno nevojaške objekte. Vrhovno poveljstvo nemške oborožene sile le to s poudarkom ugotavlja zaradi posledic, ki iz tega dejstva nastanejo.

Nemške vojne ladje so položile mine pred luke v Južni Angliji, kjer imajo sovražniki svoja pomorska oporišča.

Nemci poročajo, da so zasedli mesto Anvers v Belgiji

Berlin, 18. maja. t. DNB objavlja službeno poročilo vrhovnega vojnega poveljstva, da so s bliskovitimi napadi nemške čete prodrele utrjeni pas okrog belgijske trdnjave Anvers, vkorakale v mesto in zasedile nemško vojno zastavo na mestno hišo v Anversu.

Nemški vojaški strokovnjak o vojnih operacijah na zahodu

Berlin, 18. maja. AA. DNB. Nemški vojni strokovnjaki dajejo tale pregled o vojnih operacijah na zapadnem bojišču o dosedanjih borbah:

Ni mogoče še videti točno posledic vojnih operacij v Belgiji, v vsakem primeru pa se lahko računa s tem, da je angleško-francoska udarna armada pretrpela na Dylu občuten poraz. Zavezniške sile se morajo umakniti proti severozahodnem delu Belgije, kjer bodo imele zaščitne točke na splošni liniji Anvers—Canal—Lille.

Senzacija včerajšnjega dneva je bila vsekakor v prebitju Maginotove linije v širini 100 km od Montmedya do Maubeugea. Položaj je po izjavah francoskih vojnih krogov sedaj popolnoma enak, kot je bil v marcu 1918, ko se je Nemcem posrečilo potisniti zavezniško fronto na reko Somme.

Včerajšnji komentar Reuterja pravi o teh za

Italijanska poročila

Pariz, 18. maja. Stefani: Dnevno povelje generala Gamelina je objavljeno po vsem časopisu na prvih straneh z največjo tiskarsko opremo. Časopisi pišejo, da je položaj zelo resen, kajti od bitke na Meusi je najbrž odvisna odločitev v sedanjih vojni. »Petit Parisien« poroča, da so zavezniški dosegli skrajno mejo, do katere se smejo še umakniti in da morajo na vsak način in za vsako ceno ustaviti nasprotnika, ako hočejo preprečiti, da ne bi zasedel še vse večji področji.

Vojaški poročevalec agencije Havas meni, da hočejo nemški vojaški poveljniki doseči na najhitrejši način končno odločitev, in to za

zavezniške katastrofalnih dogodkih sam tole: V sedanjem trenutku so Nemci popolnoma sposobni nadaljevati napredovanje brez vseh ozirov. Kakor se torej vidi, zavezniški sami priznajo, da so naše čete z uspehom odbile protinapade proti našim položajem pri Sedan. Nemško južno krilo je torej, kakor se iz teh poročil vidi, posebno močno. Uspeh včerajšnjih borb je bil v tem, da je francoska fronta na reki Meuse po včerajšnjem probu izginila. Naše čete hitro preganjajo nasprotnika globoko v severno Francijo. Delovanje našega letalstva se vedno bolj razširja na nizozemsko, belgijsko in severno francosko obalo ter se vedno bolj približuje angleški južni obali.

Uspehi nemške ofenzive na zapadu od 10. maja, to je v toku teden dni, so sledeči:

1. Luksemburg so nemške oborožene sile zasedle v toku enega dneva.

2. Nizozemska je bila navzlic žilavemu odporu prisiljena v petih dneh h kapitulaciji.

3. Belgijske obmejne utrdbе so bile zavzete v petih dneh ter je s tem bil omogočen predor na glavnem belgijsko-francoskem bojišču na Dylu.

4. V Franciji je koncem tedna prebita nadaljevanje francoske Maginotove črte na močno utrjeni Meusi. Sovražnik se umika ter ga naše čete preganjajo.

5. Naše letalske sile so uničile veliko število sovražnih letal ter nasprotnikovih letališč. Nemške letalske sile so poškodovale razen tega sovražniške prometne zveze ter razpršile konvoje in zbiranje čet. Vojna je prenešana neposredno pred vrata Anglije. Sovražne pomorske sile, posebno angleške, so pretrpele istotako težke udarce.

V Nemčiji napovedujejo mir že za sredi avgusta

Kaunas, 18. maja. t. Reuter. Litvanski listi poročajo, da so tamkajšnji nemški krogi dobili sporočila, da je nemški kancler pri zadnjem posvetu z narodnosocialističnimi voditelji dejal, da bo mir sklenjen že dne 15. avgusta. Poročila iz Nemčije navajajo nadalje, da je dan 15. avgusta kot dan miru že splošno razširjen med nemškim narodom, ki nestrpno pričakuje čim hitrejšega zaključka sedanjih vojn.

Zakaj je klonila Nizozemska

Švicarski dnevnik »La Suisse« objavlja v svoji številki z dne 18. maja uvodnik o tem, zakaj je klonila Nizozemska. Clankar pravi med drugim:

Nizozemska je klonila v štirih dneh. Vse to so dosegle hitre nemške motorizirane kolone, ki jih je odločilno podpiralo delo notranjega sovražnika. Toda ko bi zgodovina proučevala vse vzroke tega nenavadnega zloma, bo morala upoštevati marsikaj. Za Poljsko bo med drugim lahko ugotovila, da je bila v kratkem času poražena, dasi je imela celo vrsto vojaških in obrambnih pogodb. Norveška je bila povezana z raznimi dogovori z ostalimi skandinavskimi državami, za Nizozemsko pa bo lahko rekla, da je bila to edina država, ki ni imela z nikomer nobenih pogodb in se je zanašala samo na svojo nevtralnost in na strogo izvajanje te nevtral-

nosti. V vseh primerih pa se je izkazalo, da se ne sme nikdo danes več zanašati na nobene pogodbe ali določbe; živimo v stoletju železne sile in proti tej sili se more vsakdo uspešno boriti samo z isto močjo.

Nizozemska se v svetovni vojni ni udeležila spopada in ko se je v zadnjem desetletju položaj v Evropi slabšal, se Nizozemska ni marala priključiti nobenemu taboru in tudi ni sklenila nobenih političnih in zavezniških pogodb. V januarju 1937 je nizozemski zunanji minister izjavil, da Nizozemska ne potrebuje in ne želi nobenih poroštev za svojo neodvisnost in nedotakljivost. V marcu 1939 je nizozemska vlada šele začela pospeševati svojo vojaško pripravljenost ter je čas obveznega vojaškega roka naglo raztegnila od devet mesecev na dve leti. Istočasno so vpoklicali 120.000 starejših obveznikov, da so jih v skrajšanem roku še izurili.

Nizozemska vlada pa se je še kar naprej zanašala na spoštovanje svoje nevtralnosti. Koncem avgusta sta se belgijski kralj in nizozemska kraljica sestala in ponudila mirovno posredovanje med Poljsko in Nemčijo. Toda tudi na tem sestanku nizozemska vlada še ni zahtevala kakšnih obvez za skupno nastopanje Belgije in Nizozemske. Nizozemska vlada je strogo zavračala vse govore o tem, da bi se mislila Nizozemska s komer koli vezati. Ko je bila nato napadena Finska, so se države, ki so mislile, da bodo lahko ostale varne v svoji nevtralnosti, zresnile in začele misliti na vse, kar bi se lahko zgodilo. Belgijska vlada je tedaj izjavila, da Belgija ne bi ostala mirna, če bi kdo napadel Nizozemsko, toda nizozemska vlada tudi tedaj še ni sprejela svojega stališča in z belgijskim generalnim štabom ni vlada dopustila nobenih pogajanj.

Dogodki dne 10. maja so pokazali, da izvajanje nevtralnosti v najstrožji in najdoslednejši obliki še ne pomeni nikakšno varnost za neodvisnost in nedotakljivost. Države, ki mislijo ostali ob strani tega spopada, morajo torej računati samo na svojo moč in odpornost. Te države pa morajo gledati predvsem na svojo varnost tako na znotraj kakor tudi na zunan.

Ce bi notranji sovražnik v Nizozemski ne bil tako dobro organiziran in pripravljen, bi se Nizozemska najbrž ne zlomila tako hitro. V februarju je načelnik generalnega štaba general Reynnders, ki je bil obenem vrhovni poveljnik vse vojske, zahteval, da naj se proglasi obsedno stanje obmejnih pokrajin. Zaradi tega se je sprl z vlado in upravnimi oblastmi, ki so bile proti temu radikalnemu sredstvu v borbi proti notranjemu sovražniku. Reynnders je odstopil in vrhovno poveljstvo je prevzel general Winkelman. Toda že dva meseca pozneje je moral general Winkelman zahtevati, da se naj proglasi obsedno stanje, ki je bilo nato res proglazeno dne 19. aprila.

Ni mogoče reči, ali bi bilo možno ustaviti delovanje notranjega sovražnika, če bi se obsedno stanje proglasilo dva meseca prej. Prav tako ni dopustno obsojati generala Winkelmanna, ki je moral kloniti, ker ga je notranji sovražnik zahrbtno zabol. Nizozemska dokazuje samo to, da je njeno odorno silo zlomilo delovanje notranjega sovražnika.

Budimpešta, 18. maja. b. Iz dobro poučenih krogov poročajo, da je Rusija okrepila svoje delovanje v jugovzhodni Evropi, ker ji je mnogo lažje na tem, da se ohrani na Balkanu sedanje stanje.

Zemun, 18. maja. AA. Vremenska napoved za 19. maj: Razvedrilo se bo v severozahodnih krajih in Primorju. Oblačno in deževno bo prevladovalo v ostalih delih države. Spremenljiva smer vetra, ki bo pretežno severni ali severozahodni. Toplota bo padla.

Zagrebska vremenska napoved: — Pretežno oblačno.

Fronta teče približno takole: od Anversa (Antwerpen), ki je že nemški, gre zahodno od Bruslja doli do reke Sambre, nato ob tej reki do južno od Maubeuge, kjer prestopi v Francijo do Avesne, nato južno do reke Aisne, od kod gre potem v severovzhodni črti do Sedana, odtod na desno do Montmedya in pa do luksemburške meje.

Politični zapiski

Slovenija in Jugoslavija danes in vekomaj

Glasi slovenskih zasebnih nameščencev »Bo- dočnost prinaša v svoji najnovejši številki uvodnik, ki je poln iskrenega ognja za domovino, ki v teh težkih dneh potrebuje strnjeno vseh svojih naj- boljših sinov in hčera. Uvodnik končuje z besedami: »Jugoslavija je bil edini smisel političnih akcij na- šega narodnega voditelja v velikih trenutkih naše mlade svobodne zgodovine, ko marsikdo ni razumel globokega pomena njegovih odločitev. Jugoslavija je naša trdna in neomajna vera, naše nezlomljivo zaupanje, naša življenjska moč v teh usodnih časih evropske zgodovine. Z Jugoslavijo stojimo, z njo pademo. Jugoslavije pa ni brez Slovenije. O teh dveh temeljnih resnicah ne sme nikdo nikdar in nikoli imeti niti najmanjšega dvoma! Slovenija mora za Jugoslavijo in Jugoslavija mora za Slovenijo braniti v kulturnem in političnem pogledu najvažnejšo vseh jugoslovanskih meja. Zato ima Slovenija po naravi sami zapisan poseben položaj, ki mora dobiti tudi svoje politično in pravno potrdilo. Povezani smo na življenje in smrt. Zgodovina in skupna bodoča usoda sta nas povezali. Zato se strnimo še bolj, skle- nimo pesti, dajmo vsi skupaj puško ob nogo, ramo ob ramo, da zaustavimo vihar pa skupno prodremo s svojim pogledom skozi megle na obzorja — nove svobodne Evrope svobodnih evropskih narodov. In potem bomo za vedno združeni, ne za smrt, — tem- več za novo življenje.«

Prisega domovinske udanosti slovenskega katoliškega dijaštva

Slovensko katoliško dijaštvo, organizirano v Slovenski dijaški zvezi, predstavlja kulturni orga- nizacijo slovenskega dijaštva, izroča v tem morda najbolj resnem razdobju evropske zgodovine, v raz- dobju, v katerem se na edinstveni način bliskovito odloča usoda temeljnih vrednot evropske krščen- ske omike in o samem golem življenju evropskih narodov, svoji ljubljani domovini to-le

prisego mlad h dijaških src

Vse naše duhovne in telesne sile stavljamo v celoti brez kakršnega koli pridržka na razpolago domovini za ohranitev njene svobode, tega dra- gočnega sadu tisočletnega trpljenja naših predhodnih rodov.

V tem edinstvenem zgodovinskem trenutku Ev- rope nobenemu narodu ne sme biti merilo domovin- skih žrtve zakon gospodarnosti in samoljublja, tem- več samo zakon brezmejnega domovinske udanosti in zakon hitrih odločitev.

Vsi hočemo služiti v pripravljenosti na obrambo domovinske svobode, ne le naši tovariši, ki jih veže redna državljanska vojaška obveznost.

Vsi slovenski študentje od najmlajših navzgor hočemo biti vključeni kot aktivne postavke v naš narodno-obrambni sestav. Poleg branilcev naših po-

svečenih meja so potrebni še branilci na okopih proti improviziranim sovražnim postojankam v za- ledju, če bi se te postojanke v danem trenutku po- javile. Slovenska katoliška dijaška mladina in z njo vse slovensko dijaštvo prosi poveljstvo naše narod- ne obrambne sile, naj mimo rednih vojaških obvez- nikov vključi v svoje obrambne načrte in račune tudi naše mlade dijaške vrste. Bolela bi nas ne- neprostovoljna odsotnost v pripravljenostnem se- stavu, ko mora domovina z vsemi razpoložljivimi si- lami biti pripravljena na vse.

Ako bo pa Vsemogočni Bog naši ljubljani do- movini prihranil veliko preskušnjo, ki jo v teh tre- nutkih preživlja toliko evropskih narodov, pa bo skupna pripravljenost vsega mladega slovenskega, hrvaškega in srbskega rodu v žrtvah domovinske ljubezni rodila blagoslov notranjega prerojenja, ki bo novo poročilo nepremakljivosti zgodovinskega dejstva — kraljevine Jugoslavije.

Zivela velika nepremakljiva Jugoslavija!

Zivel kralj Peter II!

Bog, narod, država!

SLOVENSKA DIJAŠKA ZVEZA

za srednješolske kroške SDZ in včlanjena akadem- ska društva:

Cirilsko društvo, SKAD »Danica«, AKD »Kladivo«, DSKA »Savica«, AK »Straža«, AKD »Veda« in SKAD »Zarja«.

Slovenski župani v Zagrebu

Zagreb, 18. maja. b. V Zagreb je prišlo odposlanstvo županske zveze, organizacija slo- venskih županov, ki je obiskalo razne kraje v državi. Delegacija je bila sprejeta v Be- gradu tudi pri predsedniku vlade g. Cvetkoviču in podpredsedniku dr. Mačku. Danes so trije člani odposlanstva na čelu s predsednikom žu- panske zveze Nandatom Novakom iz Kamnika obiskali bana dr. Šubišiča. Govorili so tudi o predstavi, ki je bila izročena predsedniku vlade Cvetkoviču in podpredsedniku dr. Mačku o potrebi ustanovitve banovine Slovenije. Žu-

pan Novak je potrdil informacijo, da je pred- sednik dr. Maček delegacijo sprejel zelo lju- beznivo in je izrazil svoje soglasje z zahtevu, da se ustanovi banovina Slovenija, poudaril pa je, da trenutno to ni mogoče, ker mednarodne prilike ne dovoljujejo. Člani delegacije so ob- iskali tudi mestnega župana Starčevića, ki je opoldne sprejel vse slovenske župane in jih ljubeznivo odpeljal v stari kraljevi dvorec, kjer jim je razkazal zgodovinske dvorane in jim ponudil prigrizek.

Danes voli 612 hrvatskih občin

Zagreb, 18. maja. b. Jutri bodo občinske vo- litve v banovini Hrvatski. V 90 okrajih, to je v 612 občinah, bo voljenih 14.303 občinskih svetnikov na 1659 voliščih. Volivcev je vsega skupaj 860.000. Število kandidatnih list, ki so jih potrdila okrajna sodišča, znaša 1053 in prideta povprečno dve listi na občino. HSS je postavila svojo samostojno listo v 470 občinah. V 322 občinah ni protistila in bo nad polovico občin dobila kandidatna lista HSS. Ker so v nekaterih občinah predložene po 2 in 3 li- ste HSS, je vsega skupaj bilo predloženih 545 list HSS. V štirih občinah so predložene koalicijske liste HSS in muslimanov. Samo v dveh občinah v Uthbini sta predloženi listi pod geslom: »Srbi sku- paj«. V treh občinah so predložene liste združe- nih Srbov. Pri teh volitvah nastopa tudi glavni

odbor radikalne stranke in je včeraj banovinski odbor te stranke izdal obvestilo, v katerem poziva pristaje, naj glasujejo za listo radikalne stranke in združene srbske opozicije. Oni so sestavili vse- ga 9 kandidatnih list in sicer v okraju Vojnik in Vinkovci. Narodno-kmečka stranka dr. Drago- loba Jovanovića je postavila le eno listo v Velju- nu, okraj Slunj, medtem ko je JRZ postavila vse- ga 67 list. SDK ima 93 list, SDS pa 76. Kar se tiče nemških in madžarskih narodnih manjšin, bodo v glavnem kandidirale na listi HSS. V občini Rači- novci nastopajo združeni radikali, Nemci in Ru- sini, v nekaterih delih Dalmacije in Gorskega Kot- orja pa so predložene posebne delavske liste. Teh list je 12 in sicer dve URSA in 10 levičarskih.

Vojno-kazenska določila za varstvo države

Vojna, ki jo vodi sodobna država za svojo svobodo in obstanek, zahteva najhujši odpor in največjo silo, ki jo narod sploh more dati iz se- be. Da se zagotovi zmaga nad sovražnikom, je treba vse ukreniti, da se ta najvišji naport doseže. Poleg drugih ukrepov, ki jih ukrepa država v ta namen, so omebe vredna zlasti posebna vojna kazenska določila. V teh določilih sodobna država izraža svojo voljo, da ne dopušča nič takega, kar bi se tikalo njenih interesov, niti ne dopušča, da bi ob času vojne posamezniki nastopili zoper dru- ge ter tako oslabilili državo na znotraj. Ko se drža- va bojuje, se obrača do svojih državljanov z be- sedami: »Kdor ni z menoj, je zoper mene!« Ob času vojne so interesi države nad vsemi dru- gimi. Država pa stori vse, da bi bil njen boj čim bolj učinkovit in njeza zmaga čim bolj zanesljiva.

Čeprav so vojna kazenska določila na videz ostra, vendar je treba vedeti, da izhajajo iz lju- bezni do naroda. Ostrina ni nikomur krivična, ker je v korist celote, v korist vseh državljanov. Vsa obrambna določila, ki jih država uporablja zoper notranjega sovražnika, so zlasti vidna v najnovejšem nemškem kazenskem zakoniku. Z njim hoče država onemogočiti malomarnost in brezbriznost med ljudstvom in v državi ter vse, kar bi ute- nilo povzročiti razdor ter ogroziti enotnost drža- ve. Država ne sme dovoliti, da bi krali razdora zašle med ljudstvo takrat, ko se država vojskuje. Zato tudi država, kadar je v vojski, ne pozna nobene politične opozicije. Treba pa je priznati, da je ravno med vojno zlo pripravno tlo za izvr- ševanje raznih prestopkov in zločinov najrazlič- nejših vrst. S svojimi vojnimi ukrepi država pre- prečuje človeške slabosti, uničuje pa vse antiso- cialne ljudi. Tako mora država državljanov, da bi v ljudstvu nastalo zlo ter ga razkrajalo.

Med drugim je prepovedano tudi poslušanje tujih radijskih postaj. Ta ukrep je na prvi po- gled sicer nevažen, je pa jasn, če vemo, da ima- mo še četrto fronto, to so eterski valovi, ki pri- našajo glasove tudi od sovražnika po radiju. Država ne sme dovoliti, da bi njeno frontno ozad- je prejemalo poročila iz inozemstva ali celo od sovražnika, kakor tudi ne more dovoliti, da bi vo- jaki na fronti dobivali povelja od sovražne vo- mande. V tem smislu so nekatere države že vse storile, da se ohrani enotnost naroda. Zaradi tega je oglašeno za brežčasnega vsakdo, ki kljub vsemu temu posluša tuje radijske postaje.

Antisocialni ljudje pa v času vojne porabljajo tri ugodnosti za izvrševanje svojih nečastnih de- janj: nočno zamračitev ulic, odsotnost ljudi iz svojih stanovanj ter omejitve trgovine z živim in drugimi potrebščinami.

Država stoji na stališču, da je smrt edina ka- zen, ki jo zasluži vsakdo, kateri bi se pregrešil v katerem koli gornjem smislu. Kdor med vojno zaradi osebnega interesa in osebne obogatitve iz- korišča izredne razmere, mora izgubiti glavo, ker je škodljiv družbi in državi. Treba pa je pri tem pomisliti, da so največji zločinci med vojno tisti, ki so to bili že pred vojno, kar dokazujejo skušnje. Na tem stališču na primer stoji nemški zakonik, ki med vojno razlikuje tri vrste zločincev: narodne škodljivce, ljudi, ki pri zločinih porabljajo silo in pa saboteže.

Narodni škodljivci so tisti ljudje, ki v zase- denih krajih ropajo ter izrabljajo izredne ukrepe, ki so bili tam uvedeni v ta namen. Prav tako so narodni škodljivci tisti, ki podtikajo požare ter tudi drugače slabe narodno brambo. Zločince, ki pri izvrševanju svojega zločina porabljajo silo, te

vsakdo, ki bodisi na cesti ali kje drugje rabi orož- je da ropa. Sabotežer je tisti, ki uničuje srovine ali žive ali pa to prikriva ter tako onemogoča, da bi bilo ljudstvo deležno prehrane in potrebščin. Tak človek podpira sovražnika, ki ima tudi tak namen, državo gospodarsko oslabil, da bi ne mo- gla nadaljevati vojne.

Pri presojanju teh in takih zločinov morajo sodniki zlasti upoštevati težko stanje žrtve, ki ga zločinec izkorišča v svoj dobiček. Tako bo po nem- škem zakoniku kaznovan tudi tak, ki bi se pred- stavil družini kakega vojaka, češ da je njihov svojec hudo ranjen ter prosil, naj mu po njem po- šljejo denar. Prav tako mora biti ostro kaznovan tisti, ki sprejme od vojaka na fronti denar s pro- šnjo, naj ga izroči njegovi družini, ta ga pa za- pije. Tako zadeve se v sedanjih vojni v vseh drža- vah strogo kaznujejo, ker so skušnje zadnje sve- tovine vojne pokazale, kako so v tem oziru neka- teri grdo grešili na škodo drugih.

Odložen izlet Slomškove družbe

Slomškova družba, padružnica Ljubljana mesto, javlja članom, da je izlet dne 19. t. m. v Skofjo Loko odložen za nedoločen čas.

Papež Pij XII. v sedanji žalostni uri

Sv. oče papež Pij XII. je v zadnjem času zopet imel več nagovorov, v katerih se je dotaknil seda- njega težkega položaja na svetu. Tako na primer je sprejel redovnice Svetega srca, ki so se mu prišle zahvaliti, da je proglasil njihovo članico Filipino Duchesne za blaženo. Papež je proslavil njeno delovanje v ameriških misijonih in je potem dejal: »Sedanjemu svetu preti poguba, ker toliko ljudi nima srca. Ta očitek, ki ga je sv. Pavel naslovil na stare pogane, velja danes tudi za nove pogane, ki obujejo jočo, moč in uživanje. Srce pomeni pogum in moč, toda pogum v službi pravice. Srce pomeni tudi ljubezen do malih, usmiljenje za trplje- njem bližnjega in odpustanje, ki je večje od žalitve. Srce se upira hudobiji in odobrava vsako plemenito hotenje. Vi, ki imate srce, ga na stečaj odprite za božjo stvar in za vse, ki danes toliko trpijo. Če ne morete vedno delati, pa lahko veliko molite. Zadnji dan maja, posvečenega Mariji — je nadaljeval pa- pež — bo padel skupaj s praznikom presvetega srca Jezusovega. To sta dve čisti in najmočnejši srci, obenem pa tudi najbolj ljubeči. Teh dveh virov se držite, je dejal papež, da boste črpali moč, ki vam je potrebna v apostolu besede, zgleda in molitve. Spomnite se, da je bilo geslo blažene Filipine: Pogum in zaupanje!«

Obenem je papež istega dne sprejel družbo gospi, ki se prizadeva za duhovno pomoč vojakov. Tudi tem gospej je dejal papež, da naj vlijvajo vsem, s katerimi pridejo pri svojem plemenitem delovanju v dotiko, pogum in zaupanje. »V času, ko nebo, zemlja in morje odmevajo od strašnega navala, šuma in divjanja vojske, se je treba spom- niti, da so v vesoljstvu tudi duhovne moči, ki bodo lahko postale bistven element zmage, pameti, pra- vice in ljubezni. Te duhovne sile lahko ravno ve

Dr. Korošec v Ljubljani

V petek zjutraj se je z orient-ekspresom pri- peljal v Ljubljano predsednik senata g. dr. Anton Korošec. Še isti dan se je odpeljal na Gorenjsko, kjer je obiskal nekatere svoje politične prijatelje. Včeraj, v soboto, pa se je mudil na Dolenjskem in je na več krajih konferiral s somišljeniki, ob vrnitvi v Ljubljano pa je obiskal stiški samostan.

Občni zbor Protituberkulozne lige

Sporočamo, da prepovedi shodov in zboro- vanj v ničemer ne prizadene današnjega obč- nega zbora Protituberkulozne lige in njegove prireditve v Ljubljani, ki se je bo udeležil tudi g. ban dr. Natlačen.

Nove uredbe uveljavljene

Belgrad, 18. maja. m. V današnjih Službenih novinah so objavljene vse uredbe, ki jih je sprejel na svoji zadnji seji ministrski svet.

Objavljene so naslednje uredbe: 1. uredba o drž. odboru za obrambno gospodarstvo; 2. uredba o zavarovanju nevarnosti v pogledu tiska; 3. ure- ba o interniranju brezvestnih špekulantov in po- šiljanje na prisilno bivanje; 4. uredba o pomožni vojski državne obrambe, ki je bila sprejeta na zad- nji seji ministrskega sveta.

Razen tega je v današnjih Službenih novinah objavljena tudi uredba o dopolnilnih uredbe z zakon- sko močjo, o razširitvi pokojninskega zavarovanja uslužbencev. Minister za notranje zadeve je začasno prepovedal shode in sestanke. Službene novine ob- javljajo tudi pravila o kurzu za polaganje izpitov za kapetana 2. razr. glavnih vrst vojske ter zadnje naredbe ministra za vojsko in mornarico, ki je bila objavljena v vseh časopisih, in naredba upravnika mesta Belgrada o reviziji potnih listov in bivanja tujih državljanov na področju uprave mesta Bel- grada.

Osebnosti

Belgrad, 18. maja. m. Na meščansko šolo v Domžalah je postavljen dr. Herman Lešanc in na I. dekliško mešč. š. v Mariboru je pa postavljena Tancig Vlata.

Belgrad, 18. maja. m. Z odlokom notranjega ministra je premeščen na ravnateljstvo mestne po- licije v Kranju policijski pristav Joško Slander. Belgrad, 18. maja. m. Na predlog ministra za vojsko in mornarico je imenovan s kraljevim ukaz- om za vojnega odposlanca v Ankari generalstabi major g. Milan Prosen. Z istim ukazom je postavl- jen za nižjega vojno-tehničnega uradnika 2. razr. zrakoplovno-tehnične stroke Janez Kveder. Napre- dovala sta za rezervnega poročnika Alojz Ogorevc in Mirko Rajh.

Belgrad, 18. maja. m. Minister za prosveto je podpisal odlok, s katerim so postavljeni za odpo- slance pri višjih tečajnih izpitih na srednjih šo- lah v Sloveniji naslednji gg.: na klasični gimnaziji v Ljubljani: dr. Josip Pippenbacher, gimnazijski ravnatelj v pok.; na I. realni gimnaziji v Ljubljani Josip Wester, prosvetni inspektor v pok.; na II. realni gimnaziji v Ljubljani Prijatelj Karel, načelnik prosvetnega ministrstva v Belgradu, na III. realni gimnaziji v Ljubljani dr. Lovro Sušnik, načelnik prosvetnega oddelka banke uprave v Ljubljani; na I. realni gimnaziji v Mariboru Janko Lesko- sek, inspektor prosvetnega ministrstva v Belgra- du; na učiteljsku v Ljubljani dr. Stanislav Bevk, profesor v pok.; na učiteljsku v Mariboru dr. Jo- sip Tominšek, gimnazijski ravnatelj v pok. Na drugih srednjih šolah v Sloveniji bodo predse- dovali izpitnim komisijam ravnatelji dotičnih šol.

Belgrajske novice

Belgrad, 18. maja. m. V smislu navedbe mi- nistra za notranje zadeve so za nedoločen čas prepovedani vsi shodi in sestanki, je odločen tudi za jutri napovedan občni zbor zadržnih rezervnih častnikov in bojevnikov.

Belgrad, 18. maja. m. Napovedana koncerta sto- članskega orkestra berlinske filharmonije, ki sta bila določena za noč in ponedeljek zvečer v veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze, sta iz tehničnih razlogov odpovedana.

Teniška tekma med Jugoslavijo in Italijo

Zagreb, 18. maja. AA. Danes popoldne ob 2 se je nadaljevala prekinjena teniška igra med Punčecem in italijanskim igralcem Kucelijem. V nadaljevanju je Kucelji dobil zadnja dva gamesa in je stanje sledeče: Kucelji-Punčec 8:10, 6:2, 1:6, 6:1, 6:4. Ob 15 je bila igra Romanoni-Palada in se je končala sledeče: 6:4, 5:7, 6:4, 7:5. Ker sta oba naša igralca izgubila, je stanje 2:0 za Italijo.

Jugoslovansko-sovjetski odnosi brez utvar

Pod tem naslovom piše v svojem listu Na- rodno blagostanje belgrajski gospodarski strokov- njak dr. Velimir Bajkić članek, kjer govori o go- spodarski strani teh odnosov z ozirom na pogaja- nja v Moskvi, nakar prehaja na politično stran, ki pa se zlagas s stališčem Adama Pribičevića, katero smo že navedli. Bajkić med drugim pravi: »Ne da bi političnim interesom našega sodelovanja s Sovjetsko Unijo hotelo dati pravo ime, je naše časopisje naglasilo slovanofilstvo, prepričujoč nas, češ da sta tudi Molotov in Pijomkin slovanofila... Slovanstvo je bilo le plašč carske politike, kadar je hotela zbrati slovenske narode pod vodstvom Rusije, toda v interesu Rusije. Ideja je našla pri- staveš pri malih slovanskih narodih pod Avstrijo. Toda njihova vera, da je Rusiji kaj za male na- rode zato, ker so slovanski, ne pa zato, ker nji- hova mobilizacija slabi Avstrijo, dokazuje veliko politično naivnost... Carska in pravoslavna Rusija je mogla biti slovanska. Zveza pravoslavna repu- blik pa je docela druga država, kjer je za slovan- stvo še manj prostora. Nato dr. Bajkić naglašja, da pa je v zunanji politiki zdaj vendarle nekaj vezi med Balkanom in Sovjetsko, nakar naglašja: »Naš interes je nevtralnost. Al je to tudi sovjetski in- teres? Je! Pa ne zato, ker smo Jugoslavlani Slovani, marveč zato, ker je Jugoslavija balkanska država, in sicer najvažnejša. Jugoslavija drži glavne pro- metne črte na Balkanu, ki po suhem vežejo Evropo z Malo Azijo. Sovjetom pa gre za varnost Črnega morja in Dardanel. Če bi katera druga sila hotela zasedati Balkan, bo ogrozila Dardanele. Kdor torej hoče varnost Dardanel, ta mora skrbeti za varnost Balkana. Dokler so na njem samostojne nacionalne Balkanske države, je varnost Dardanel največja... Z nevtralnostjo balkanskih držav odstranjuje Sov- jetska Unija nevarnost od svojih meja.«

Občinske volitve na Hrvatskem ponekod odpovedane

Uradne Narodne novine prinašajo odlok Hrvat- skega bana, ki odloča, da se v okrajih Kastav, Sušak, Cabar, Delnice, Benkovac in Šibenik odla- gajo volitve na nedoločen čas. Ista številka urad- nega lista hrvatske banovine pa naštevata več občin, kjer tudi ne bo občinskih volitev, ker tamkaj pred- ložene kandidatne liste niso bile pravilne in jih zato sodišče ni moglo potrditi. Zato tudi volitev ne more biti.

Dr. Fr. Debevec:

Ob 10 letnici Protituberkulozne zveze

Te dni obhajamo pomemben jubilej: desetletnico Protituberkulozne zveze. Deset let te ustanove pomenja prav toliko let smotrno organiziranega dela za zatiranje jetike na slovenski zemlji v okolnostih, ki niso bile povoljne, saj je bilo potrebno zaorati trdo ledino, začeti takorekoč vse od kraja. Sprva smo morali v prvi vrsti vedno znova opozarjati in pojasnjevati, koliko je zlasti za maloštevilne Slovence jetika, ki je še pred dobrim desetletjem pobrala v naši ožji domovini vsako leto 3000 ljudi; koliko gorja povzroča duševno in gmotno; kaj mora vsak vedeti in znati o tej bolezni, da se obrani okužbi in obolenja, kako mu je ravnati, če dejansko zboli itd. Sebe po takšnem vztrajnem in krepkem udarjanju na plat zvona je bila ledina v toliko razorožena, da je kazalo spustiti v sveže brazde prva semena, to je, storiti prve bolj smotne ukrepe za neposredno pobijanje tuberkuloze.

Pregledal sem še enkrat zapisniške analize Zveze ter vam iz njih podam nekaj bežnih orisov, kako se je začelo, odvijalo in teklo naše delo vse doslej, kako in v koliko so se uresničevale naše misli in zasnute. Leta 1930 je bila nova ustanovljena Protituberkulozna liga, ki se je kasneje preimenovala v Protituberkulozno zvezo. Prevzela je imetje nekdanjega Deželnega pomožnega društva za pljučno bole (skupno 377.000 din), proučevala protituberkulozno borbo drugod ter polagoma začela uveljavljati načela takšnega boja tudi pri nas: pospeševala je počitniške kolonije kot najboljše zaščito pred jetiko pri mladini, dajala v nujnih primerih manjše osebne podpore, ustanavljala odnosno dajala pobudo za krajevne protituberkulozne lige kot bojne enote v posameznih krajevnih področjih, nadalje je na razne načine širila tudi zdravstveno prosveto o jetiki in čuvanju pred njo itd. Čim so bila na razpolago potrebna sredstva in strokovne moči, so bili ustanovljeni protituberkulozni dispanzerji kot potrebne posvetovalnice in posredovalnice za nepremožne za jetiko obbolele ali osumljene osebe; pri financiranju sodelujejo Higijenski zavod (ki ima v popolnoma lastnem okrilju dispanzer v Celju in Mariboru), občine, krajevne protituberkulozne lige.

Brez rentgenskih aparatov je delovanje dispanzerjev močno ohromeno, zato je Zveza — čim so bila tu potrebna sredstva — začela nabavljati rentgene ter jih je dala na uporabo dispanzerjem. Doslej je bilo kupljenih skupno 10 aparatov; pomislimo samo, da je bila nabavna cena za primeren manjši rentgen povprečno 35.000 do 40.000 din, a vzdrževanje srednjega dispanzerja znaša letno približno 50.000 din. Marsikomu se bo zdelo na prvi pogled kar čudno, kako smo pač mogli spraviti skupaj tolike vsote!

Z večanjem delovnega polja je bila potrebna smotrna povezanost raznih akcij, pa je zato kazalo sestaviti primerne pravilnike, dogovore z drugimi zdravstvenimi ustanovami itd. Delo se je razpredalo bolj in bolj, sproti so rasle nove naloge, nastajala nova vprašanja, ki jih je bilo treba rešiti, v kolikor se je to pač dalo. Tako smo dajali podpore zdraviliščem za zdravljenje siromašnih bolnikov v prav nujnih primerih, delili nagrade za higijensko urejena stanovanja, učencem v šolah za primerne zdravstvene naloge in načrte, ustanovili lastno glasilo (Delo proti tuberkulozi), sodelovali z drugimi protijetičnimi organizacijami v državi in izven nje, aktivno posegali v delo kongresov zoper jetiko, pospeševali znanstvene publikacije itd.

Tako obsežno udejstvovanje je brez zadostnih gmotnih sredstev nemogoče. Zveza je iskala finančnih virov na vse možne načine, kjer in kakor se je pač dalo kaj nabrati. Steber opornik je bila v tem pogledu vsakoletna dotacija banovine (sedaj 150.000 din) ter dohodki in nabirke ob vsakoletnem po Zvezi organiziranem protituberkuloznem tednu. Z večanjem dohodkov so se naravno večali vsakoletni izdatki, ki so že znatno presegli vsoto dveh stotisočev.

Zal ene, skoraj najvažnejše naloge Zveza še doslej ni mogla izvršiti: priklicati v življenje potrebne bolniške zavode, v prvi vrsti oddelke za pljučno bole po bolnišnicah. Dokler teh ni (kar imamo, je le za prvo silo v starih, drugim oddelkom vzetih pretesnih prostorih), je nemogoče pravočasno zajeti, ločiti od zdravih ter do kraja zdraviti vse za jetiko obbolele osebe v naši ožji domovini v času, ko so izgledi na uspeh primeroma najboljši. Idealnejše prilike za zdravljenje sicer nudijo podnebna zdravilišča, ki pa so znatno dražja ter vseh naših za jetiko bolnih nikdar ne bodo mogla sprejeti; poleg tega je treba na sprejem v zdravilišče navadno dalje časa čakati, a medtem se bolezen rada poslabša ali celo postane neozdravna. Potrebno je oboje: oddelki za pljučno bole v bolnišnicah ter zdravilišča; trenutno so nedvomno bolj nujni prvi, saj imamo v Sloveniji troje večjih klimatskih zdravilišč, a oddelka v lastnih, v ta namen zidanih prostorih nobenega. Protituberkulozna zveza iz

svojih sredstev pač ni mogla doslej v tem pogledu kaj uspešnega storiti, vedno pa je opozarjala na kričečo potrebo. Naša bolnišnica mizerija ima globoke korenine, od prevrata dalje je bilo tako za letom na tem polju preveč zamujenega, tako da sedaj pred nami zeva na prvi pogled nepremostljiva vrzel...

Doslej mora biti najvažnejša naloga Protituberkulozne zveze uresničevanje gesla v letošnjem protituberkuloznem tednu: *Oskrbimo vsakemu jetičnemu prostoru v bolnišnici ali zdravilišču!* Nobenega za jetiko bolnega ne sme biti pri nas brez postelje!

Notranja veličina vsakega naroda se najbolje meri in oceni po njegovem dobronamernem in humanitarnem delu; ena veja, eno področje takega udejstvovanja je v naši ožji domovini uspešno delovanje Protituberkulozne zveze kot osrednje, smemo reči poluradne organizacije za zatiranje jetike v Sloveniji. Da je število smrtnih primerov za to boleznijo v 10 letih pri nas padlo od 3000 na 1500, je v nemajhnih meri zaslug naših organizirane borbe proti jetiki v okrilju Protituberkulozne zveze z njenimi 47 krajevnimi ligami 21 dispanzerji skupno s Higijenskim zavodom, 6 odseki pri odborih Rdečega križa itd. Po desetih letih tega dela smemo reči: *Mnogo smo si prizadevali, precej dosegli; borba zoper jetiko v Sloveniji prednjači v vsej državi; naj Bog tudi v bodoče blagoslovi vsa dobra prizadevanja na tem polju.*

Prebivalstvu dravske banovine!

V sporazumu z državno oblastjo se vrši v dnevih od 19. do 25. maja 1940 pod geslom

Ban dravske banovine:
Dr. Marko Natlačen, l. r.

Nova častna kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja

Ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman je imenoval za častna kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja rednega profesorja ljubljanskega vsučilišča g. dr. Andreja Snoja in dekana ljubljanske okolice ter župnika v St. Vidu nad Ljubljano g. Valentina Zabreta.

Prof. dr. A. Snoj

Novi častni kanonik univ. prof. dr. Andrej Snoj se je rodil 2. decembra 1886 v St. Vidu nad Ljubljano. Gimnazijo je dovršil v Kranju (1906), na kar je vstopil v ljubljansko semenišče. L. 1910 je bil povečan v mašnika. Nato je šel na Dunaj, kjer je bil v Avguštiniju njegov ravnatelj sedanji belgajski nadškof dr. Josip Ujčič. L. 1913 je dovršil višje bogoslovne študije z doktoratom. Potem je bil eno leto prefekt v škofskih zavodih v St. Vidu, a že leta 1914 imenovan za kateheta na realki v Idriji. Tu je ostal do leta 1919, ko je bil poklican na teološko fakulteto na novo ustanovljene univerze v Ljubljani. Bil je imenovan l. 1920 za docenta bibličnega študija Nove zaveze, 1923 za izrednega profesorja, l. 1932 pa za rednega profesorja. Leta 1938-39 je bil tudi dekan teološke fakultete.

Znanstveno se je bavil zlasti s takratno kritiko sv. pisma NZ. Da bi se poglobil svoja biblična znanja, je šel za eno leto v Palestino, kjer je preučeval posebno arheologijo in rokopise Na Sinaju je tako rekoč na novo odkril staroslovenski »Sinajski evhologij«. Pripravljala ga je sicer za natist že petrograjski akademik, a prevrat je vse priprave uničil. Obenem pa se je zdelo, da se je izgubil tudi rokopis sam, niti menihi na Sinaju niso več vedeli zanj. Dr. Snoj ga je zasledoval najprej v Jeruzalemu po katalogih, potem pa res srečno našel na Sinaju pod drugim naslovom. Dal ga je fotografirati in je ves material izročil elavisti univ. prof. R. Nachtigalu. Ta je rokopis transkribiral in komentiral. Izdala ga bo na-

»Noben jetični brez bolniške postelje!« po vsej dravski banovini protituberkulozni teden s ciljem, poučevati narod, kako se obvaruje jetike, in z drugim nič manj važnim ciljem: *zbrati sredstva za zdravljenje na jetiki že obolenih siromašnih Slovencev.* Organizacijo tega tedna vodi Protituberkulozna zveza, ki si je letos izbrala geslo: *Noben jetični bolnik ne sme ostati brez bolniške postelje!* Stremljenja Protituberkulozne zveze gredo za tem, da vsakemu jetičnemu bolniku, posebno pa šolski mladini omogoči pravočasno in uspešno zdravljenje v bolnišnici ali v zdravilišču. V to svrhu so potrebna večja denarna sredstva kot so danes na razpolago. Potrebna je samopomoč slovenskega naroda.

Pri tej plemeniti in res nad vse nacionalni nalogi moramo Protituberkulozno zvezo v njenem stremljenju čim bolj podpreti. Resni časi, v katerih živimo, nam ne smejo vlivati malodušnosti. Negotove razmere ne smejo biti povod naši razcepjenosti. Čim hujši je pritisk, tem trdnjša bodi naša strnitev, tem krepkejša volja in požrtvovalnost za ohranitev zdravega in močnega naroda! Kdoroli se bo aktivno udeleževal — bodisi v propagandi bodisi pri nabiranju sredstev — bo deležen mojega priznanja. Vsem predrejenim oblastvom in ustanovam sem naročil, naj prizadevanje Protituberkulozne zveze v dnevih protituberkuloznega tedna z uslugami in nasveti čim najbolj podpro ter ji v okviru svojega delokroga nudijo smotrno sodelovanje.

ša Akademija znanosti in umetnosti. Sad palestinskih študij je tudi lepo delo »Križem po Palestini«, ki ga je izdala Mohorjeva družba. Za znanstvene namene je napisal »Uvod v sv. pismo NZ«, ki se pravkar tiska. Prevedel je tudi s tovariši sv. Pismo N. Z. iz grškega izvirnika in ga komentiral.

To je bila učiteljska in znanstvena pot novega častnega kanonika. A posebne zasluge za našo škofijo, ki ga je sedaj odlikovala, si je pridobil v dušnem pastirstvu. Z vsem svojim delom je družil tudi dušnopastirsko delo. V Idriji je vzorno vodil Marijino kongregacijo in poleg tega veliko pomagal gorečemu dekanu mons. Arku v pastirstvu. Prav tako deluje v Ljubljani od začetka tudi na tem polju: spoveduje, pridiguje, vodi duševne vaje. Samo duhovne vaje je vodil že nad 40krat, enkrat za duhovnike, večkrat za redovnice, potem za delavce in delavke, dijakke in dijakinke itd. Na škofovo željo se je posebej zavzel tudi za delavce JSZ. Zdelo se je, da je kot sin delavske družine (oče je bil železničar) vprav za delavce kot duhovni voditelji posebno primeren. Lotil se je dela z vso vnemo. Šlo je zlasti za to, da bi odvrnil delavce od levičarske poti, kamor so tedaj nekateri J. S. Z. vedno bolj zvajali. Zal je moral kmalu spoznati, da je njegov trud zastoj, zato se je umaknil in se vrnil k bolj hvalnemu delu drugod. Zadnja leta je duhovni voditelj akademick v akademskem društvu »Savica«, in pri KA škof. asistent »Zveze katoliških dijakov«. Je tudi škof. voditelj Apostolstva sv. Cirila in Metoda ter se na tem polju prav goreče udeležuje. Pomaga poleg tega pri izpitih za župnike, pri cerkvenem sodišču in drugod. Sedaj mu je prevz. škof s to odliko hotel dati vsaj neko vnanje znamenje svojega zadovoljstva in svoje zahvale.

Ko novemu častnemu kanoniku tudi mi iskreno čestitamo, mu želimo obenem še mnogo let tako blagoslovnega življenja in dela!

Dekan Val. Zabret

Novi častni kanonik se je rodil dne 30. avgusta 1875 in izhaja iz Sengarjeve rodovine v Britofu pri Predoslju, ki je dala slovenskemu narodu štiri javne delavce, med temi dva duhovnika. Valentin Zabret je študiral gimnazijo v Ljubljani in je bil gojenec Alojzevišča. Po dokončanih bogoslovnih študijah je bil nekaj let kaplan v Gorjah, od tam so ga poticali na Jesenice, kjer ga je čakalo na vseh poljih obilo dela. Z vso vnemo se je oprijel šole, kjer so ga otroci takoj vzljubili. V Kat. del. društvu, kakor se je takrat imenovalo prosvetno toarišče na Savi, je zbral okoli sebe fante, jim predaval, režiral igre ter z njimi prirejal diskusijske večere. Poleg vsake dela je vezbal svoj cerkveni pevski zbor v dolgih večernih urah ter nastopal z njimi na koncertih, ki so sloveli daleč preko meja radovljiškega okeanata.

Po dobrih treh letih tako plodonosnega dela ga je leta 1905 poklical pok. škof dr. Jeglič v St. Vid nad Ljubljano, kjer ga je čakalo podobno delo kot na Jesenicah. Tudi tu je zbral najprej fante pri predavanjih nato pa pri telovadnih krožkih, iz katerih se je kmalu razvila organizacija Orla. Po smrti župnika Malovrha je na škofov poziv preostil za izpraznjeno župnijo St. Vid nad Ljubljano, ki jo je tudi dobil. Kot župnik se je najprej lotil vprašanja žup-

nišča, za katero je kupil Kraljičevo hišo in jo adaptiral iz večine z lastnimi sredstvi. Kot župnik je sicer prepustil delo v Čitalnici svojim pomočnikom, a je kljub temu pomagal z modrimi nasveti pri acjah ter vodil cerkveni pevski zbor, s katerim je večkrat nastopil tudi v Čitalnici. Posojilnico, ki jo je ustanovil že kot kaplan, je prenesel v župnišče ter jo vodi s priznano modrostjo in previdnostjo že nad 30 let. Dasi se je mnogo udeleževal tudi v politiki na shodih in zborovanjih ter pomagal občini pri zidavi nove šole in pri razširjenju pokopališča kakor tudi pri centralnih zadružnih organizacijah v Ljubljani, je vendarle največ svojih sil posvetil cerkvi za povzdigo cerkvenega življenja v fari ter za rešitev mladih duš v Marijinih družbah in drugih organizacijah. Prirejal je misijone, tridenavnice in druge požbožnosti, vabil spovednike iz zavodov in drugod in sam nenehno spovedoval in vnelal vernike za notranjo poglabitev.

Z občudovanja vredno gorečnostjo se je lotil prenovitve cerkvene notranjosti ter zbral pripevke s tako srečno roko, da lahko govorimo o stotisočih, ki jih je zbral in jih po temeljitih premislekih in po posvetovanju s strokovnjaki porabil za povzdigo hiše božje v St. Vidu. Zapek so novi zvonovi v stolpu, zadonele so nove orgle na koru, zasvetili so se novi lestenci v cerkvi, novi ornati pred oltarjem, ter umetniške slike na stenah. Oskrbel je nove klopi, podaljšal kor, obložil cerkvene stene znotraj in zunaj, ter preslikal vso cerkev.

Njegova temeljitost in natančnost je dala povod, da ga je cerkvena oblast po smrti kanonika in dekana Kolarja postavila na čelo dekanije ljubljanske okolice. Tudi tu se odlikuje s svojimi zmognostmi in s svojo modrostjo, ko zbira na dekanijah in sodalitetnih konferencah svoje sobrate ter jim poroča o novih potih moderne pastoraacije in novih načinih pridobivanja duš za božjo stvar, zlasti o Katoliški akciji. Vedno jim stoji ob strani z nasveti in s premišljenimi predlogi, ko se zatekajo v njegovo goetoljubno hišo.

Novemu častnemu kanoniku, ki deluje v St. Vidu že 35 let, čestitamo in mu želimo še mnogo plodonosnih let!

Jetika nikomur ne prizanaša, maščuje pa se rada nad onim, ki v zdravju in sreči noče pomagati bolnim in revnim. - Zato daruj!

Spomenik radgonskim žrtvam

Dne 2. junija t. l. bo v Gor. Radgoni slovesno odkritje in blagoslovitev spomenika padlim junakom in Majstrovim borem pod pokroviteljstvom vojnega ministra g. Milana Nediča, arm. generala, in bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačen.

Sporod prireditve je sledeč:

V soboto, dne 1. junija:
ob 20 sprejem gostov pri večernem vlaku
ob 20 do 21 svečano pritrkavanje zvonov in razsvetljava trga z umetnim ognjem.

V nedeljo, dne 2. junija:
ob 8 do 9 sprejem gostov
ob 9 zbiranje uniformiranih skupin na določenih mestih
ob 9.15 poklonitev zastopnikov organizacij na grobu padlih junakov
ob 9.30 sprejem častnih gostov pred občinsko hišo

ob 9.45 častni mimohod organiziranih skupin in povorka po trgu na slavnostni prostor pred spomenik
ob 10.15 služba božja v cerkvi sv. Petra
ob 11 slavnostni spominski govor
ob 11.30 svečano odkritje spomenika
ob 12 polaganje vencev na spomenik žrtvam in borem.

Spomenik bo postavljen žrtvam, ki so na skrajni severni meji, v sedanjem Radkersburgu padle in sicer:

V noči od 23. na 24. maja l. 1918: Andrej Ijani: Anton Zvab, korporal, star 29 let, doma iz Serpenice pri Tolminu, po poklicu trgovski pomočnik, in Rudolf Ukovič, korporal, star 24 let, doma iz Hrušice pri Podgradu pri Istri, po poklicu gozdarski uradnik.

Dne 29. maja l. 1918 popoldne so bili ustreljeni: Anton ovab, korporal, star 29 let, doma iz Šupelj pri Sežani; Marko Fraj, star 37 let, doma iz Motovina v Istri; Peter Hvala, star 25 let, doma iz Peči pri Tolminu in Liberat Velan, star 27 let, doma iz Pazina v Istri. Z njimi sta padla tudi dva Italijana: Giovanni Maniaco iz Gorice in Riccardo Wrech iz Tržiča.

Od 12 Majstrovih borcev, ki so padli v boju v Radkersburgu dne 4. februarja 1919 in so bili pokopani na pokopališču pri sv. Petru v Gor. Radgoni, so znana samo naslednja imena: Franc Ajdl, roj. 27. 1. 1890, četovodja; Jakob Jorman, roj. 5. 6. 1897, pešec; Friderik Govedič, roj. 30. 6. 1896, pešec; Ivan Vitič, roj. 24. 8. 1899, pešec, doma iz Stopercer pri Pljuju in Konrad Šaberl.

Pri bojih okrog Obrance (Halberina) je padlo 6 Majstrovih borcev in sicer: Ivan Masten, star 20 let, doma iz Središča ob Dravi; Martin Presec (Pešec?), star 22 let, doma iz Hudine pri Pljuju; Jožef Haložan, star 23 let, doma iz Maribora (?); Martin Koje, doma pri Sv. Lenartu v Slov. gor.; Janez Repolusk, doma pri Sv. Kungoti pri Mariboru in neznan vojak, star približno 20 let.

Ker nam niso znana imena svojcev padlih žrtve, katere v prvi vrsti vlijudno vabimo na odkritje spomenika, prosimo, da se za udeležbo te proslave pri podpisnem odboru priklade najpozneje do 26. t. m.

Odbor za postavitev spomenika padlim junakom in Majstrovim borem v Gor. Radgoni.

Zdravilno delovanje Rogaske mineralne vode:

Pri zaprtju deluje izvrstno, ugodno brez draženja voda Dunatovega vrelica. To vodo je treba piti hladno, najprej jutraj na tešče potem pa še kake pol ure pred vsako jedjo po 200-300 g. V teh slučajih je treba vodo hitro izpititi!

Iz škofijskega lista ljubljanske škofije

(Ponatiskujemo odločitve iz Ljubljanskega škofijskega lista z dne 25. aprila 1940.)

Da se izvedejo resolucije slovenskega zborovanja na kongresu Kristusa Kralja, sem trikrat sklical duhovnike na posvetovanje, in sicer dne 25. oktobra, 22. novembra 1939 in 6. marca 1940. Na teh zborovanjih je bilo narejenih mnogo važnih in praktičnih sklepov, ki naj služijo dušnim pastirjem za vodilo. Sklepi prvih dveh zborovanj bodo vključeni v instrukcijo bodočih sinod; sklepe tretjega zborovanja pa posebej objavljam:

14. Škodljivo razcepjenost v vrstah katoliškega delavstva je povzročilo predvsem to, da so zašli nekateri vodilni krogi Jug. strokovne zveze pod vpliv marksističnih idej in se niso oklenili takoj v začetku papežev socialne okrožnice Quadragesimo anno.

Pisanje »Delavske pravice« in delovanje Jugoslovanske strokovne zveze je že nekaj let tako, da se je organizacija sama izločila iz skupnosti celotne katoliške dejavnosti.

V JSZ je gotovo mnogo vernega krščanskega delavstva; vse to vabimo zaradi edinstvi v vrstah

katoliškega delavstva in v interesu strokovnega delavskega pokreta, da vstopi v katoliško strokovno organizacijo ZSD.

Katoliška akcija med delavstvom je kričeča potreba. Zato se mora v vseh župnijah, kjer stanuje delavstvo, takoj organizirati Zveza mladih katoliških delavcev in delavk.

15. Tudi kmet je delavec. In ker je kmečki stan še vedno najtrdnjša opora cerkve in države, naj duhovnik z vsem srcem podpira in pospešuje vse, kar služi blaginji kmečkega stanu. Kmet se vedno ne uživa potrebne skrbi, podpore in zaštite od strani države. Predvsem naj se tudi za kmečke posele in delavce uvede zavarovanje za bolezen, starost in onemoglost.

V Ljubljani, dne 24. aprila 1940.

† Gregorij, škof.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 19. maja: 1. pobinkoština nedelja. Presveta Trojica. Peter Celestin; Pudenciana, devica.
Ponedeljek, 20. maja: Bernardin Sienski, episkop; Pavla.
Torek, 21. maja: Feliks (Srečko) Kant.; Andrej Bobola.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v soboto umrla gospa Ivana Ziller roj. Juvan v 72. letu življenja. Leta 1896 jo je poročil dr. Jan. Ev. Krek z g. Francem Zillerjem, svojim vnetim sodelavcem in organizatorjem. V zakonu se je rodilo osem otrok, izmed katerih jih pet še živi. Vse sta kršćansko in lepo vzredila ter so vsi preskrbljeni. Ena hčerka je redovnica. Rajnica je bila zgrešena kršćanska žena in mati, ki se je vse življenje žrtvovala za svoje. Bog ji bodi bogat plačnik! Zaljubljeni svojem, možu in hčerki, izrekamo svoje globoko sožalje! Pogreb bo danes ob 5 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

† Pri Sv. Jakobu v Slov. gorah je umrla gospa Josipina Fluher roj. Kappel, posestnica in lastnica pekarnice. Pokojnica je bila tašča uglednega šentjakobskega trgovca in posestnika g. Šnuderla. Bila je plemenita in blaga žena, ki jo je vsi spoštovali vsa okolica. Pokopali jo bodo v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 3 popoldne na domačem larnem pokopališču. Naj počiva v miru! Zaljubljeni naše sožalje!

Osebnostne novice

— Iz vojaške službe. Postavljen je za nižjega vojnomo-tehničnega uradnika IV. razreda tehnične stroke mornarice uradniški pripravnik IX. pol. skupine Josip Sindik, rezervni pehotni podporočnik. Upokojen je po svoji prošnji Dragotin Tot, strokovni kapetan I. razreda, in preveden v rezervno. Razrešen je službe rezervnega častnika konjeniški podporočnik Raul König. Odlikovan je z redom jugoslovanske krone V. stopnje strokovni kapetan I. razreda Dragotin Tot. Napredoval je za zvanika I. pol. skup. Pavel Zlatar, zvanika II. pol. skup. Postavljen je za uradniškega pripravnika IX. pol. skup. v svojstvu električnega mojstra učenec višjega tečaja vojnomo-obrtno šole električni mojster Mirko Tomčič pri zavodu Obilicevo.

— Izpit so napravili za aktivnega pehotnega majorja kapetan I. razreda Vladimir Božič, za aktivnega geodetskega majorja kapetan I. razreda Emil Adamik, za aktivnega sanitetnega majorja kapetan I. razreda dr. Karlo Matušek in dr. Oskar Čičin, za aktivnega sodnega majorja kapetan I. razreda Dragotin Varl, za aktivnega pehotnega kapetana II. razreda poročnik Vladimir Bomoštar, za aktivnega topniškega kapetana II. razreda poročnik Maksimilijan Platin, za aktivnega inž. kapetana II. razreda poročnik Marko Devčić, za aktivnega inženir-kapetana II. razreda topniško-tehnične stroke inženir-poročnik Franjo Štern, za aktivnega sanitetnega kapetana II. razreda poročnika dr. Krešimir Jelača in dr. Miroslav Sonntag, za aktivnega vojaškega pisarja II. razreda vojaška pisarja III. razreda Franc Cviki in Martin Hlebec, za aktivnega nižjega vojnomo-tehničnega uradnika II. razreda topniško-tehnične stroke nižji vojnomo-tehnični uradnik III. razreda Velimir Kukulj, za aktivnega nižjega vojaškega uradnika II. razreda topniško-tehnične stroke nižji vojaški uradnik III. razreda Metod Mohor, za aktivnega nižjega vojnomo-tehničnega uradnika II. razreda letalsko-tehnične stroke nižji vojnomo-tehnični uradnik III. razreda Viktor Dokučin, Janko Blaznik in Mirko Čuden, za rezervnega sanitetnega kapetana II. razreda poročnika dr. Josip Karlovač, za rezervnega nižjega vojaškega uradnika II. razreda ekonomske stroke nižji vojaški uradnik III. razreda Josip Levar.

ZÜNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ZUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
VSAK MODEL DOBITE TAKOJ.

Banovinska skupščina MJRZ preložena

Ker so vsa zborovanja prepovedana, je banovinska skupščina MJRZ, sklicana za dne 16. junija 1940, preložena na nedoločen čas. Če bo le mogoče, bomo skupščino sklicali še letos.

Vsem, ki so pri pripravi skupščine sodelovali, se iskreno zahvaljujemo ter jih prosimo, da nam priskočijo na pomoč, ko jih bomo k temu zopet naprosili.

Vso slovensko mladino pa pozivamo, da v teh dnevih vrši svojo dolžnost do kralja, države in svojega slovenskega naroda, da ostane zvesta svojemu narodnemu voditelju dr. Korošcu, da ohrani mirno kri in ostane disciplinirana in pogumna.

Banovinski odbor MJRZ.

Sprejem v školijski zavod sv. Stanislava v št. Vidu n. Ljubljano

V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in pravno nepokvarjeni sinovi dobrih kršćanskih družin, v prvi vrsti takih, o katerih je upati, da se bodo po končani gimnaziji posvetili duhovskemu stanu. Prvi in poglavitni namen zavoda je namreč vzgoja duhovskega naraščaja.

Kdor hoče biti sprejet v prvi gimnazijski razred, mora napraviti prej sprejemni izpit ali na zavodski ali na katerikoli državni gimnaziji. Na zavodski gimnaziji se bodo vršili sprejemni izpiti dne 24. junija. Pripuste se samo oni, ki so se rodili v letih 1927—1930 in so ali bodo letos dopolnili najmanj 10 let, ali največ 13 let.

Za sprejemni izpit je treba do 21. junija poslati prijavo, kolkovano z 10 din, na ravnateljstvo školijske klasične gimnazije v št. Vidu nad Ljubljano. Prijavi je priložiti: 1. spridevalo o dovršeni ljudski šoli, 2. rojstni in krstni list.

Tisti, ki bodo izpit naredili, s tem še niso sprejeti v zavod, ampak se morajo po izpitu predstaviti vodji zavoda in mu oddati še posebno pismo prošnje za sprejem v zavod.

Učenci, ki bodo prebili sprejemni izpit na kakršni državni gimnaziji, lahko prosijo za sprejem v zavod meseca junija. Prošnji za sprejem prilože spridevalo o dovršeni ljudski šoli s potrdilom o opravljenem sprejemnem izpitu ter rojstni in krstni list. Najbolje je, da prinese te listine osebo v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov k vodstvu zavoda.

Prav tako lahko prošnjo meseca junija za sprejem v drugi ali višji razred dijak z drugih klasičnih gimnazij. Prinesiti morajo osebno vodstvu pismo prošnje s prilogami, zadnje šolsko spridevalo in rojstni list.

Letno plačilo se določa po izplačilu in premoženjskih razmerah. Plača se lahko tudi z živim dohodkom, ki ga imajo starši. Vsa druga pojasnila glede oblike, knjig, šolskih potrebščin itd. se dobe ob zglasitvi v zavodu.

Ce je kdo zamudil junijski izpit, more prositi ministrstvo prosvete, da bi ga smel opraviti v avgustu. Če ne ve kako, naj vpraša ravnateljstvo.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— **Nove velike orgle v Cerkljah na Gorenjskem,** ki nas toliko ljudi po njih sprašuje z besedo in pismom, bodo slovesno blagoslovljene danes teden, v nedeljo, 26. maja popoldne. Po blagoslovu bo orgle razlagal naš cerkljanski rojak dr. Kimovec, po darovanju za nove orgle bo cerkveni koncert. Posebna mikavnost koncerta bo v tem, da bodo peli vsi štirje združeni zbori naše župnije: cerkljanski, spodnjebrški, zaloški in del lahoveškega — malo manj ko 60 pevcev; peli pa samo pesmi cerkljanskih skladateljev: Cveka, Jenka, Vavkna in Kimovca; med njimi mogoče sedmerdo deveteroglasne, pa tudi kontrapunktično dovolj zapletene skladbe, pa se jih naši požrtvovalni pevci kar nič ne strahujejo. Orgla bo pri koncertu prof. Rancigaj, pa tudi pri obeh mašah in med darovanjem. Orgle same so po velikosti druge v ljubljanski škofiji in Sloveniji sploh. Največje — stolne — imajo 54 registrov, cerkljanske pa 45 na treh manualih; franciskanske enega manj — 44. Sicer se pa cerkljanski cerkvi take orgle tudi spodobijo, saj je osma po velikosti v škofiji — malo manjša kakor ljubljanska stolnica. — Pisčali niso delane na moč, ampak predvsem na lepoto. Pa je vendar tudi moči toliko, da jih slušajo v sosedno vas. — Posebna novost teh orgel so zvonovi, ki jih ne premorejo niti največje orgle v Jugoslaviji; nobena škofijska cerkev se ne more z njimi postaviti. Vseh zvonov je 25. Najnižji zvon ima glas kakor največji zvon na slovenskih tleh — na Sveti gori pri Gorici; tretji kakor veliki v Mengšu; četrti kakor cerkljanski, šenklaški in šentpetrski v Ljubljani, peti kakor franciskanski, šesti je viski itd. Višji pa, kakor poznavajo po manjših cerkvah in po hribovskih podružnicah. — Kogar mika, pridi poslušat.

V Domžalah se je naselil zdravnik

Dr. Drago Pintar

Ordinira za splošno in zobozdravniško prakso od 9—12 in od 15—18 v Bolharjevi vili (v bivši Kurzhallerjevi) na Ljubljanski c. 62

— Vse kino-blagajne bodo k vsaki vstopnici v času od 19. do 25. maja t. l. pobirale doplačilo 1 din v korist Protituberkulozne zveze odnosno v korist prednih protituberkuloznih list in dispanzerjev. Poedinični smo, da ne bo nikogar od spoštovanih obiskovalcev kino-predstav, ki bi ta skromen prispevek za potrebe protituberkulne skrbstva odklonil. Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— Vsa društva (šolske, edince, fantovske odseke, stegne skavtov, kulturne in humanitarne ustanove itd.) nujno prosimo, da se odzovejo na vabilom, ki so jih prejela od vodstev svojih matic za sodelovanje pri zbiralni akciji v protituberkulozno tednu od 19. do 25. t. m. Vse članstvo imenovanih organizacij naj bi medsebojno tekmovalo, da bo namen protituberkulozne tedna kar najbolj manifestno in uspešno dosežen. Le zadostna gmotna sredstva morejo pojačati naš pokret in pomagati ubogim jetičnim. Zato — darujmo! — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— **Železniški uslužbenci,** upokojenci in vdove, ki so v mesecih januarju, februarju in marcu 1940 naročili in plačali režijski prejem in niso prejeli, bodo dobili denar nazaj. Prizadeti nas se oglašajo z nabavno knjižico pri ozi edinci, kjer so prejem naročili. Ljubljana glavni kolodvor prične z izplačilom v ponedeljek, dne 20. t. m. med uradnimi urami od 8 do 12 popoldne.

— **Kmetijska šola v Sv. Jurju ob juž. žel.** bo letos otvorila novo šolsko leto dne 16. septembra. Ta šola je enoletna in jo trajala brez presledka do 31. avgusta 1941 leta, to je 11 in pol meseca. Namenjena je kmetijskim sinovom, ki se žele izobraziti v kmetijstvu z namenom, da ostanejo na domači kmetiji. oziroma, da se sploh posvetijo kmetijstvu. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Ta banovinski zavod ima internat, v katerem dobe gojenci hrano, stanovanje in vso oskrbo. Mesečna oskrbina znaša 300 din, h kateri prispeva banska uprava do 200 din. Pripadajoči znesek gojencev se določi po premoženjskih razmerah njih staršev. Prošnje za sprejem (banovinski kolek 10 dinarjev) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti krstni list, domovnico, šolsko spridevalo, navrstveno spridevalo, obvezo staršev (din 4 banov. kolek), da bodo krili stroške šolanja in da ostane prosilec po šoli na domačem posestvu, končno kolka prosto potrdilo o imovinskem stanju staršev. — Starši, ki žele svoje sinove izobraziti v kmetijskih naukih, se pozivajo, da jih pošljejo v to kmetijsko šolo. Vsa podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo banovinske kmetijske šole v Sv. Jurju ob juž. žel.

MOŠKO PERILO PO MERI

ALOJZIJ POTRATO PREJ

JOS. KUNC & Co.

LJUBLJANA - MIKLOŠICEVA CESTA

— **Velika tatvina v Rajhenburgu.** — Prejšnji teden je bilo vlomljeno v trgovino Jerička Blaža v Rajhenburgu. Vlomilci so odnesli 25 kg surove kave, 25 kg žgane kave, 12 metrov sukna, 6 metrov sukna za moške hlače, 16 komadov moških erajc, 10 različnih erajc, 12 moških svilenih erajc, 6 moških spodnjih hlač, 8 moških samovoznic, 4 ovratniki, 24 parov moških nogavic, 10 parov moških in ženskih copat, 30 komadov moških in ženskih dežnikov, 16 moških puloverjev, 1 ženskih puloverjev, 20 večjih moških puloverjev, 3 ženske volnene pletenice in 5 ženskih bombažnih pletov. Škoda znaša 16.500 dinarjev.

Vsake vrste neugodje želodca Vam odpravi takoj in sigurno „ESTOMACIT“ žganje

katero je pripravljeno po receptu iz leta 1711 iz 14 vrst raznih gorških korenin in rož. Originalne steklenice po din 10 razpošilja: **A. Jelenc, Tržič (Gorenjska)**

— **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, protis kamnom, sklerozni, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— **Blagoslovitev nove šole na Gorenjem vrhu pri Doberniču.** Na binkoštni ponedeljek je bila ta blagoslovljena nova šola, ki so jo na lastno iniciativno in z lastnimi sredstvi zgradili gasilci čete Gorenji vrh. Slovesnost blagoslovi je bila združena z delnim župnim zletom sosednih čet. Po sv. maši v šmavru je opravil blagoslovitev ličnega šolskega poslopija g. p. Ciprijan iz Novega mesta. Nato je govoril g. okrajni šolski nadzornik Franc Zukovec, ki je pohvalil delo domačinov in apeliral na sodelovanje šole z domom. Za njim je povzel besedo starešina novomeške gasilske župe Ma-

Ne pozabite, da je **BOBBY BREEN** deček z zlatim glasom, ki poje najlepše pesmi v prekrasem glasb. filmu

Film, ki seže vsakemu do srca in ga z užitkom gleda staro in mlado!

Ribičeva pesem Kino Sloga, telefon 23-70

Kot dodatek **Tom in Pom** Danes ob 10.30 (matineja)

vesela komedija **v filmu** ter ob 15, 17, 19. in 21. uri

rinč, ki je izrekel priznanje gasilcem in pozval navzočim, naj povsod s svojim vedenjem in govorjenjem zlasti v teh težkih časih pokažejo, da jim je domovina nad vse. Vsa čast predsedniku gasilske čete Novaku, ki je vodil vsa dela in učiteljici gđni Danici Prijatelj. ki je zasadi la lopato v to ledino. Naj končno omenim še to, da je pod Gorenjim vrhom sv. Mavricija, prej podružnica belih menihov, ki hrani oltarje in kipe iz 17. stoletja. Tudi v okolici je mnogo zanimivih starin. Lep je razgled po okolici daleč notri v kočevsko višavje. Zlasti lep pa je pogled na Ajdovec, domovino svetniškega škofa Cnidovca, ki te pozdravlja s svojim novim prosvetnim domom, ki je tudi sad vzajemnega dela ljudstva in odličnega učiteljstva.

— **Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.**

Reg. po min. soo. pol. in n. zdr. 8-br. 15.483, 26. V. 35.

— **Roblekov dom na Begunjski** je odslej oskrbovan tudi ob delavnikih. Cene nočnimam so znižane. Za dostop je potrebna legitimacija.

— **Združenje gostilničarskih podjetij na Bledu** obvešča svoje člane, da je občni zbor, sklican za 20. maja, preložen na poznejši čas.

— **Danes prične redno voziti avtobus na progi Brezje-Bled.** Avtopodjetje Orašič, Brezje.

Poblaščen civilni geometer

Inž. Ivo Petrovnik

Je preselil svojo pisarno z Gosposvetske ceste št. 3 v Fagnerjevo ulico št. 6/I v Ljubljani.

— **V Službenem listu kr. banske uprave** dravke banovine od 18. t. m. je objavljena »Uredba o varčevanju z živili«, dalje »Uredba o nadziranju izvrševanja uredbe o pobljanja dragije in brezvestne spekulacije iz l. 1939 in uredba o kontroli cen iz l. 1940«, »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o državnem in banovinskih cestnih skladih«, »Spremembe in dopolnitve tarife skupnega davka na poslovni promet«, »Naredba bana dravske banovine o prepovedi krošnjarstva in izvrševanja rokodelskih obrti brez stalnega poslovališča v nekaterih okrajih dravske banovine«, »Določba o maksimiranju cen za moko« in »Razglas o proračunu mestne občine Ptuj za leto 1940-41«.

Pri težavah vsled hemoroidov

pomagata že 1 do 2 Leo-piluli, če jih jemljete po jedi. To sredstvo pomaga že po petih, šestih urah do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 909 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Ljubljana, 19. maja

Gledališče

Drama: Nedelja, 19. maja ob 15: »Hamlet«. Izven. Znižane cene od 25 din navzdol. Gostovanje Zvonimir Rogoza. Ob 20: Zaprt. — Ponedeljek, 20. maja: Zaprt. —

Opera: Nedelja, 19. maja: »Traviata«. Izven. Poslovilna predstava bolgarske sopranistke Vanje Leventova in gostovanje Josipa Gostiča. — Ponedeljek, 20. maja: Zaprt.

Radio Ljubljana

Nedelja, 19. maja: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Jutranji koncert Radij. orkestra — 9 Napovedi in poročila — 9.15 Nadaljevanje koncerta Radijskega orkestra — 10 Verski govor (dr. Vilko Fajdiga) — 10.15 Prenos bogoslužja iz zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano — 11 Prenos otvoritve protituberkulozne tedna — 11.45 Godbe na pihala (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Ruski sekstet — 14 Odlomki iz opere Boris Godunov (plošče) — 17 Kmet. ura: Plevel v žitu zmanjšuje pridelek (inž. R. Lah) — 17.30 Plošče — 18.15 Prenos šmarnic iz franč. cerkve — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Djalski kot romanopisec (Branko Mašič, Zgb) — 19.40 Objave — 19.50 Plošče — 20.30 Večer slovenske glasbe: poje A. Jarc, tenor, na klavir igra G. Demšar — 21.15 Veselo rajanje (plošče) — 22 Napovedi in poročila — 22.15 V odhiti igra Radijski orkester.

Ponedeljek, 20. maja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Vesele popevke (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert Radij. orkestra — 14 Poročila — 18 Tuberkuloza in živčevje (dr. Fr. Debevec) — 18.20 A. Roussel: Pajkova pojedina (plošče) — 18.40 Postanek in razvoj naše arheološke vede (dr. R. Ložar) — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje Inspekcije narodne obrambe — 19.40 Objave — 19.45 Več manire — pa brez zamere (Fr. Govekar) — 20 Večer Društva ljubljanskih konservatoristov — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Veseli akordi (Radijski orkester).

Drugi programi

Nedelja, 19. maja: Belgrajska kratkovalovna postaja (49.18, 19.69 m): 19.40 Poročila v slovenščini. — Belgrad: 20.40 Operetna glasba. — Zagreb: 20. Opera. — Sofija: 20.30 Operetni odlomki. — Praga: 20.05 Operetna glasba. — Trst-Milan: 17.15 Laha glasba. 21. Macagnijeva glasba. — Rim-Bari: 15.30 Donizettijeva opera Ljubezenski napoj. 21. Simf. konc. — Florenca: 21.15 Laha glasba. — Budimpešta: 19.25 Madžarske narodne. — Beromünster: 21.20 Mozartov godalni trio. — Bukarešta: 19.20 Španska glasba.

Ponedeljek, 20. maja: Belgrajska kratkovalovna postaja (49.18, 19.69 m): 19.40 Poročila v slovenščini. — Belgrad 20.10 Cel. Zagreb 20. Gotovčeve skladbe. Sofija 19.50 Zbor. Praga 18.30 Smetanova opera Prodana nevesta. Trst-Milan 17.15 Plesna glasba. 21 Schubertova VII simfonija. Rim-Bari 21.15 Plesna glasba. Florenca 19.30 Pihala. Budimpešta 20.10 Operni orkester. Bratislava 19.30 Valčki. Beromünster 20.20 Vaška godba. Bukarešta 19.20 Operni koncert.

Prireditve in zabave

Gospodična Ksenija Kušejeva, ki je končala svoje pevске študije pri znameniti dunajski pedagoginji g. Rado Danielli bo priredila s sodelovanjem pianista Pavla Sivica in klarinetista Miljutina Raubarja solistični koncert v veliki dvorani Filharmonične družbe. Koncert bo v ponedeljek, dne 2. t. m., vstopnice bodo od torka dalje v predprodaji v Knjigarni Glasbene Matice.

Sestanki

Banovinsko društvo drž. in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani ima danes ob pol devetih popoldne svoj redni občni zbor v franciskanski dvorani.

Mladci, naraščalniki ter člani FO Ljubljana-mesto. Pozivamo vse na izredni seestanek v gimnaziji na Poljanah (telovadnica) in to za mladce in naraščalnike danes ob 10, za člane ob 11. Pridite vsi in točno!

Naše dijaštvo

Na 4. rednem letnem obnem zboru akademskega kluba Straža 12. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Bracelj Ivan, stud. phil., podpredsednik: Dimnik Mreč, stud. techn., tajnik: Kalan Peter, stud. iur., blagajnik: Skamljč Josko, cand. iur., gospodar: Jereb Jernej, stud. iur. Nadzorni odbor: Zadnikar Vili, cand. iur., Bertalanč Janez, stud. med., Simič Mirko, stud. techn.

Lekarne

Nočno službo imajo v nedeljo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20; mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78. — **V ponedeljek:** mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kural, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29, okto-bra (Rimska cesta) 31.

Trbovlje

Občni zbor Zadrčne elektrarne se vrši v ponedeljek, 20. t. m. popoldne ob treh v Fortejevi dvorani.

Podružnica Slovenskega čebelarstva društva v Trbovljah priredi danes, dne 19. t. m. ob 10 popoldne pri Sv. Katarini člansko zborovanje pri čebelnjaku g. Zadobovška Vinkota. Predaval bo urednik »Slov. čebelarja« g. Bukovec Avgust. Člani podružnice naj se tega predavanja sigurno udeležijo. Vabljeni so tudi ostali čebelarji, posebno tisti, ki imajo kranjice. Eno uro pred pričetkom se vrši v šoli odborova seja.

LJUBLJANA

Svetovni praznik Marijin.h kongregacij, družb

Danes praznujejo Marijine družbe — kongregacije po vsem svetu svoj kongregacijski dan. V vseh delih sveta hočejo Marijini otroci obnoviti svojo zvestobo Mariji in idealom, ki jih imajo Marijine družbe. Moliti hočejo za duhovno rast kongregacij in moliti posebno po namenih svetega očeta za pravičen mir v svetu.

Marijine kongregacije in družbe v Ljubljani se bodo zbrale v ta namen danes popoldne ob 4 v cerkvi sv. Jožefa, kjer bodo imele skupen slovesen shod. Najprej bo govor, nato ponovitev posvečenja in nato pete litanije Matere božje ter blagoslov z Najsvetejšim. Vse kongregacije v Ljubljani: Kongregacije za gospode, moške, mladeniče, za gospe, žene, gospodične, dekleta najljubše vabimo, da se te skupne pobožnosti polnoštevilno udeležijo. Pridite, da skupno v goreči molitvi prosimo Kraljico miru, našo nebeško Mater, da ohranja in utrjuje božji mir v naših dušah in izprosi pri svojem Sinu ohranitev miru v naši domovini in vrnitev miru vsemu svetu! Pridite, da nas s svojim ljubim Sinom skupno blagoslovi Devica Marija!

Procesija sv. R. T. pri sv. Petru

Na praznik bo prva sveta maša ob 5. Med sv. mašo obhajilo. Ob 5.30 bo slovesna sv. maša. Ob 6.30 slovesna procesija sv. Rešnjega telesa.

Pot procesije: Po Sv. Petra cesti v Fügnerjevo ulico, čez most na Poljansko cesto, pri Jožefišču prvi blagoslov. Pred Perdanom na Krekovem trgu je drugi blagoslov. Od tu gre procesija čez Zmajski most, po Resljevi cesti in Komenskega ulici na Vidovdansko cesto. Pred Zavetiščem sv. Jožefa je tretji blagoslov. Od Zavetišča gre procesija mimo cerkve Srca Jezusovega in vojašnice v Prisojno ulico ter na Jegličevo cesto. V parku na križišču ob Jegličevi in Šmartinski cesti je četrti blagoslov. Od tu se procesija po Jegličevi cesti vrne v župno cerkev.

Vrstni red procesije:

1. Banderi sv. Rešnjega Telesa.
2. Godba iz Šmartnega.
3. Solški otroci iz Hrušice iz od Sv. Petra na polju.
4. Otroci iz Marijanščine in Liechtensturna.
5. Otroci iz gluhonemne.
6. Podružnice z biseri.
7. Člani E. in D. K. in naraščaj z zastavo.
8. Zastav Prosv. društva, za njo član in članice.
9. Farne bandero.
10. Bratovščina sv. Rešnjega Telesa.
11. Deklarska Marijina družba z zastavo.
12. Ženska Marijina družba z zastavo.
13. Elzabetna konferenca.
14. Častite sestre.
15. Mala bandera in belo oblečeni otroci.
16. Narodne noše.
17. Godba in prvi del častne čete.
18. Pevel.
19. Duhovščina z Najsvetejšim.
20. Ključarja župne cerkve ter zastopniki oblasti in uradov.
21. Vincencijeve konference.
22. Ostalo občinstvo.
23. Drugi del častne čete.

Med procesijo so sv. maše ob 7 in ob 8. Ko se vrne sv. Rešnje Telo v cerkev, je takoj tiha maša pri stranskem oltarju. Med mašo darovanje svet. Po končanem darovanju sv. maša z blagoslovom. Zadnja sv. maša ob 10.30.

Zobozdravnik Dr. JOSIP TAVČAR

od 12 do 26. maja ne ordinira.
Nebotičnik Telefon 83 93

K pogajanjem v stavbinski stroki

Od Delavske zbornice smo prejeli: Pogajanja za zboljšanje medz. v stavbinski stroki se vlečejo že od decembra 1939 in še doslej ni dosežen sporazum. Delavstvo je od svojih prvotnih zahtev popustilo in zahtevalo končno le povišek 75 par na uro, delodajalci pa so izjavili, da ne morejo pristati na več kot 50-parski povišek.

Ban dr. Marko Natlačen je tudi tokrat pokazal razumevanje za težak položaj stavbinskega delavstva ter je na posredovanje Delavske zbornice izjavil, da je banovina pripravljena doplačati v dobro delavskih medz. za že prevzeta banovinska javna dela do 0.75 din na uro, da tako omogoči mirno rešitev spora v stavbinski stroki in podpis nove pogodbe. Ta izjava g. bana velja seveda le za primer podpisa nove pogodbe. Kljub temu razumevanju, ki ga je pokazal gospod ban, pa delodajalci doslej niso pristali na povišanje.

Za državna javna dela pa vprašanje priznanja doplačila zaradi zvišanj delavskih medz. še ni rešeno in se vrše še tozdevna posredovanja.

Najbrž bo v prihodnjih dneh prišlo še enkrat do pogajanj med delojemalci in delodajalci stavbinske stroke, da se končno doseže sporazum.

I Vodstvo po razstavi Srečka Magoliča v Jakopičevem paviljonu bo danes, v nedeljo ob 11 ter opozarjamo na lepo priložnost, da si prijetelj lepših slik ogledajo razstavo, saj se bodo pri tej priliki gotovo vneli tudi za nakup kake slike in s tem storili tudi dobro delo, ker je dobrodošni jubilar nameni vso vstopnino in petino izkupička za prodane slike mestnim revežem. Doslej so si prijatelji lepših slik zagotovili »Iščo«, »Pri Mojstrani«, »Ob Bohinjskem jezeru« in tudi veliko sliko »Prisrsk«, ki je sama prinesla 600 din podpore za mestne reveže, mnogo več drugih slik so pa interesente odbrali, a se še niso odločili, saj je izbira res težka, ker jim je toliko slik enako všeč.

I Novinarski dom, stavbna in gospodarska združba z o. z. ima svoj občni zbor z občinskim dnevnim redom v nedeljo, dne 26. maja ob 9 v Novinarskem domu, Gospoška ulica 12. Če občni zbor v tem času ne bo sklepečen, bo pol ure kasneje občni zbor brez ozira na število udeležencev.

I Mladinski odsek protituberkulozne zveze v Ljubljani bo nabiral v sredo, dne 22. t. m. v okviru protituberkulozne tedna pod pokroviteljstvom gospe podbanove prostovoljne prispevke občinstva za nabavo školskega rentgena. Od sedaj se je šolska mladina pregledovala skupno z odraslimi v protituberkuloznem dispanzerju, kar ni niti iz zdravstvenega, niti iz pedagoškega vidika v prid mladini. Zadnji čas je, da dobi mladina svoj lastni rentgen! Zato darujte v sredo po svojih močeh v dobrobit svojih otrok! — Mladinski odsek protituberkulozne zveze v Ljubljani.

I Razstava slik Elde Piščančeve v Galeriji Obersnel je privabila že precejšnje število ljubiteljev lepe umetnosti. Iz kritike je razvidno, da je zanimanje upravičeno, saj je Piščančeva res talent, ki zasluži pozornosti od strani občinstva. — Verskim ustanovam bi priporočili ogled skic za oltarske slike, ki so močne v kompoziciji in svoji

stvene v barvi. Razstava, ki je dnevno odprta od 8—12 ure in od 14—19, se zaključi 23. t. m. Vstop v razstavne prostore Galerije Obersnel je brezplačen.

I Zaradi postavljanja spomenika kralju Aleksandru I. in ureditve njegove okolice je sedaj zaprta vsa Zvezda, ker so se dela razširila že na vso njeno površino. Za spomenik delajo že temelji; posekani so v glavnem tudi že vsi divji kostanji, da je odprt 45 m široki trg v osi Zvezde od severa na jug. Sedaj odstranjujejo rušo, ker bodo preložene tudi poti Zvezde, a cvetlične grede s tisoči cvetočih mačeh so urno pobrali otroci. Mestna vrtnarja je otrokom prav rada napravila to veselje, saj mačehte ni mogla več presaditi drugam, ker so že odcvetale in bi njih lepota v nekaj dneh že ugasnila. Ves trg okrog spomenika naglo planirajo in nasipavajo tudi že dobro črno prst za gredice in trate ob straneh trga pred vzhodnim in zahodnim delom Zvezde, kjer stari kostanji morajo ostati, da jih polagoma nadomestijo z mladimi drevmi. Radovednežev je seveda vedno več navzlic ograji. Gledalci so delavcem povsod napoti, čeprav policija občinstvo vedno opozarja, naj ne ovira delavcev. Zato prosimo občinstvo, naj ne hodi v Zvezdo, ker ovira in zavlačuje dela, ki bi morala biti končana do Vidovega dne.

I Razstava mladih slikarjev v Mostah, V mošanski dvoranci Prosv. društva (v župnišču) razstavljajo svoja prva dela mladi slikarji, ki se še šolajo po naših gimnazijah in tehničnih šolah, tako maturant J. M. Tršar, dijak tehnične šole Garbajš J. ter gimnazijca S. Potnik in S. Tomažič. Čeprav je večina del še precej začetniških, kaže Garbajš v novjših slikah že razgibanost tehniko, naslonitev na zagrebško šolo ter talent, ki se bo

Carola Lombard in James Stewart

v najlepši ljubavni drami

KINO UNION Telefon 22-21

Zaljubljena na prvi pogled

Predstave ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15, 17, 19 in 21

moral še precej razvijati, pa je že v razvoju, dočim ima J. M. Tršar v grafiki že naravnost zrela dela. Ze zaradi Tršarjeve grafike je vredno pogledati to intimno razstavo. Na njej se zaenkrat še ožjemu krogu prijateljev umetnosti predstavlja umetnik, v katerega verujemo, da bo potem, ko bo dovršil umetniško šolo, kamor se odpravlja, ustvaril še velika dela. S tem opozarjamo na nov talent v slovenskem slikarstvu, ki mu želimo najljubšega razvoja. Razstava je odprta samo še danes.

I Zbiranje prostovoljne socialne davščine je bilo že meseca februarja ukinjeno, kar je bilo tudi objavljeno v ljubljanskih dnevnikih. Dobrotnike mestnih revežev opozarjamo, da Koler Franc s Ceste dveh cesarjev in Jeršin Rudolf z Glinice sta več v mestni službi in torej tudi nimata nobene pravice več za pobiranje kakršnih koli prispevkov za mestne reveže, zlasti pa tudi ne za

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni krupavi in hripji, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmanna. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

DUHLMANN & Co., BERLIN 619, Muggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socijalne politike, sanitarno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

kasiranje prostovoljne socialne davščine, ki je, kakor rečeno, bila ukinjena že 12. februarja t. l. Čeprav bi kdorkoli hotel kasirati prostovoljno socialno davščino tudi s pravilnim potrdilom, naj ga dobrotnik takoj izroči policiji in prijavi mestnemu socialnemu uradu.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Obiščite razstavo Magoličevih slik v Jakopičevem paviljonu

Odprta od 8 dopoldne do 6 svečer.

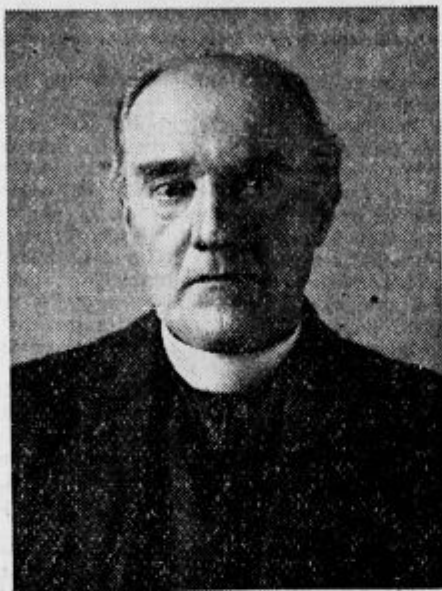
I Za mestne reveže v stari cukrarni sta poslali ge. Fani in Ivanka Gestrin s Kongresnega trga 5 250 din; stalna dobrotnica mestnih revežev gospa Ivanka Vodnik je podarila spet 200 din v počastitev spomina g. Antona Belca; ga. Marija Trnkoczy z Mestnega trga je poslala 200 din v počastenje g. Bogomila Gorazda, ista dobrotnica je pa po-

darila tudi 200 din v počastitev spomina gđe. Kristine Demšar; g. S. Janko in ga. Marija sta poslala 200 din namesto cvetja pok. Milošu Hriberniku; a neimenovani dobrotnik je poslal 50 din v počastenje viš. in sp. v p. Justina. V znamenje teh odkupnin od razkošja pri pogrebi je mestna vrtnarja na krste položila preproste vence. Mestno poglavarstvo izreka vseh dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

I Razne tatvine. I. drž. gimnazija v Ljubljani je prijavila policiji upravi, da je neznanec v noči od 14. na 15. maja ukradel tri žoge odbojke. Gimnazija je oškodovana za den 390 din. — Gogala Albert je postal pred gostilno »Gajeve hram« svoje motorno kolo in ga pustil za nekaj časa samega. Nekdo mu je pa med tem časom ukradel s kolesa aktivko s epiei. Škoda znaša nad 300 din.

† Župnik Franc S. Pokorn

Včeraj ob 1 ponoči je umrl v zavetišču sv. Jožefa na Vidovdanski cesti v Ljubljani č. g. Franc Ser. Pokorn, upokojeni župnik iz Besnice pri Kranju, duhovni in častni konzistorialni svetnik. Rojen je bil 20. septembra 1861 v Skofiji Loki od zelo revnih staršev. V pomnikanju pa vendar z veliko vztrajnostjo, ki je nedvomno zelo vplivala na izoblikovanje njegovega energičnega značaja, se je prebijal skozi srednje šole duhovsko seme-

nišče. L. 1887 je bil posvečen v mašnika in naslednje leto nastopil prvo kaplansko službo v Šmarju. Pozneje je bil še kaplan na Jesenicah in v Stari Loki. L. 1893 je prišel v Besnico pri Kranju, ki je bila takrat še podružnica župnije Šmartin pri Kranju. Z njemu lastno vztrajnostjo se je prizadeval, da je Besnica postala samostojna župnija. V Besnici je deloval 41 let. Z veliko gorečnostjo in energijo je zbujal, urejal, utrjeval in pospeševal versko življenje svojih župljanov v cerkvi in izven nje. Vsi župljani tudi tisti, ki so kdaj prišli v kakšen spor z njim, so odkrito priznavali: Za molitev, za službo božjo, za krščanski nauk v šoli, za lepoto cerkve so naš gospod res dobri in goreči. Kot pridigarja so ga posebno v mlajših letih radi vabili v druge župnije k različnim pobožnostim.

Rajni gospod je imel veliko veselje do zgodovinskega študija. Ves svoj prosti čas je posvetil raziskovanju zgodovine župnij ljubljanske škofije, s čebelično pridnostjo in vztrajnostjo je zbiral zlasti osebne podatke o duhovnikih. V tem pogledu je nabral zelo veliko materiala, ki še čaka obdelave in objave. Izdal je Zgodovino Besnice, pripravi je gradivo za župnijo Jesenice in za Skofjo Loko, napisal več zanimivih zgodovinskih razprav in člankov v razne liste.

Dolgo vrsto let do svoje zadnje bolezni je bil tudi škofijski arhivar. Skoraj redno vsak teden dvakrat se je vozil v Ljubljano in z vneto brskal po škofijskem arhivu ter ga skušal na novo urediti. S kakšnim veseljem je pripovedoval, kaj je zopet novega odkril in kako misli urediti to ali drugo.

A pri tem delu ni pozabil pomagati svojim župljanom pri njihovem gospodarstvu. Rad je imel svojo župnijo, čeprav je bil včasih oster v nastopih in je tudi sam doživljal večkrat bridkosti. Bil je

pač moč neupogljive volje in sanguiničnega temperamenta. Kljub svoji strasti za študij pa je bil duhovniški obiskov vedno vesel in pokazal ob takih prilikah svojo gostoljubnost in živahno družabnost.

Ob raznih prilikah, posebno ob 40 letnici mašništva in sedemdesetletnici rojstva so mu župljani pokazali, da cenijo s hvaležnostjo njegov trud za versko življenje župnije. V jeseni l. 1935 je g. župnika zadela možganska kap. Naslednjega leta je bil upokojen. Preselil se je na Zabreznico v župniji Breznica. Težko je izhajal s svojo skromno pokojnino. A bil je vajen vse svoje življenja preprosto živeti. Polagoma se je v gorenjskem zraku in ob skrbni postrežbi svoje služkinje že precej opomogel, dasi ni mogel ne govoriti razen posamezne besede, ne brati, ne pisati. Huda pokora za tako delavnega gospoda! Lansko jesen pa ga je znova prizadelo in od tega časa je vedno bolj hiral. Pred 14 dnevi so ga zato prepeljali v Zavetišče sv. Jožefa v Ljubljani, kjer je včeraj do-trpel.

Pogreb rajnega gospoda bo danes ob 3 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča na Vidovdanski cesti na pokopališče k Sv. Križu. Naj mu bo Gospod plačnik za vse duhovniško delo, ki ga v Njegovi službi izvršil!

Radna

Dne 26. maja bomo obhajali letos praznik Marije Pomočnice. Dopoldne ob 10 slovesna sveta maša, ki jo bo daroval g. opat iz Rajhenburga, popoldne ob 3 procesija s kipom Marije Pomočnice. Vabimo častilce Marijine, zlasti Marijine družbe, da pridejo v obilnem številu počastiti Marijo Pomočnico in se ji priporočijo.

70 letnica zaslužnega moža

Danes praznuje v Kranju sedemdesetletnico rojstva štetarski mojster g. Ivan Anzelc. Kdor pozna jubilara, ta ve, da je bil vedno globoko-veren in značajan mož, kakor je še danes. Bil je vedno v prvih vrstah katoliškega gibanja. Veliko se je s pokojnim dekanom g. Koblerjem in nekaterimi drugimi, ki so danes že po veliki večini v večnosti, trudili, da

se je v Kranju ustanovilo Izobraževalno in zabavno društvo, katerega naslednik je danes Prosvetno društvo. Bil je dolgoletni odbornik društva ter je s svojim nasvetom in delom veliko pripomogel k njegovemu razcvetu. Istotako se je s pokojnim dekanom Koblerjem trudil, da se je zgradil že leta 1908 v Kranju lep Ljudski dom, ki je bil v tistih časih vzor mnogim podeželskim društvom. Vedno je bil vesel, če je društvo napredovalo, če pa je društvo morda kdaj postalo nedelavno, je bil naš jubilar zopet med tistimi, ki se je mnogo prizadeval, da se je društveno življenje zopet poživilo. Poleg društvenega življenja se je mnogo udeleževal tudi na političnem polju. Bil je med ustanovitelji Meštanske zveze, ki je bila krajevna organizacija SLS in je mnogo delal za njen prosep. Bil je tudi večletni odbornik SLS v občinskem zastopu mesta Kranja, kjer se je pogumno boril za načela SLS. Posebno eno lastnost našega jubilara moramo pa prav posebno poudariti in to je njegova značajnost. Kdor pozna kranjske razmere, ta ve, da do leta 1936, ko je bil izvoljen za župana sedanjega župana g. Česenja Karel, v Kranju ni bilo ne moderno in tudi ne dobičkanosno biti »klerikalec«. Mnogi njegovi vrstniki so pod razmerami klonili in zašli v napredne vode, toda g. Ivan Anzelc je pa bil vedno neomahljiv in trden kot hrast. Ne grožnje, ne bojkot, ne prilizovanja, prav nobena nevihta ni g. Anzelca premaknila od njegovega prepričanja in njegovega dela. Vsa čast takšnim zavednim in značajnim možem! K mnogim čestitkam, ki jih bo danes prejel, mu tudi mi kot značajnemu možu in dolgoletnemu naročniku našega lista kličemo: Bog Vas ohrani do skrajnih mej človeškega življenja!

Kamnik

Danes bo orkestralni koncert v trančiskanski cerkvi ob 5.15. Izvajalec bodo poleg Premrlovih variacij večinoma Rheinbergerjeve skladbe. Dirigiral bo Drago Mario Šijanec, dirigent radijskega orkestra, kot solist na orglo bo nastopal prof. Cenda Sedbauer, orgle bo igral Fr. Kanizij Fricelj. Izvrstno uspele nove orgle in imena izvajalcev nam obetajo lep umetniški užitek. Iz Ljubljane ugodne zveze z vlakom in avtobusom.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob treh popoldne in ob pol 9 zvečer zelo napeti vohunski vefilim »Tajni glasnik iz Petrograda«. Za do-datek še kaj lepega.

Gasilska četa v Sv. Križu nad Jesenicami ima prihodnjo nedeljo zelo pomembno slovesnost. Blagoslovljen bo gasilski dom in nova motorna brizgalna. Popoldne ob 3 bo sprejem došlih gasilcev in gostov pred gasilskim domom. nato slavnostni govor župnega starešine gospe. dr. A. Šmajda iz Radovljice, blagoslovitev doma in brizgalne po g. kanoniku dr. Žerjavu, mimohod gasilskega članstva v kroju, nato mokra vaja.

Radeče pri Zidanem mostu

Avtomobilska nesreča, ki je zahtevala člove-zrtve, se je pripetila v petek, dne 17. maja okrog 2 popoldne v Radečah na najožji cesti nasproti pekarije g. Moleta in nasproti skladišča trgovca g. Černeta. Tovorni avtomobil, last g. Černeta, je peljal cement iz Zidanega mosta, nasproti je pri-peljal z luksuznim avtomobilom g. Dane Zupan-čič. Avtomobila sta tako silno trčila skupaj, da se je luksuzni avtomobil v prednjem delu skoraj popolnoma razbil, tovorni avtomobil pa je le malo poškodovan. Na licu mesta je takoj prišlo veliko ljudi, ki so nudili prvo pomoč, da so takoj spravi-li nezvestnega Daneta Zupančiča iz razbitega avtomobila. Takoj nato je prišel domači g. župnik, ki mu je podelil sv. poslednje olje. Prišel je g. zdravnik dr. Matko, ki je ugotovil, da ima razbito lobanjo. Po preteku dobrih 15 minut je umrl.

† Protituberkulozni teden 1940

Noben jetični bolnik ne sme ostati brez bolniške postelje! Posebno v resnih časih mora zrel narod spoštovati prizadevanje svojih ljudsko-zdravstvenih društev in ustanov.

»Protituberkulozna zveza« kličie vsakega posameznika na pomoč, da sodeluje v borbi proti jetiki. Pomoč bolnim pomeni zaščito zdravim!

Prispevajte za slovensko borbo proti jetiki! Nikogar ne sme biti, ki bi ne položil svojega prispevka v ta namen! Jetika nikomur ne prizanaša, maščuje se pa rada nad onim, ki v zdravju in sreči noče pomagati bolnim in revnim!

Poslušajte se naših položnic, kupujte naše nabiralne listke! Jačajmo narodovo obrambno moč!

Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Učestam meniod V Nedeljsko branje

Izgubljeni drozg

Na jasi med visokimi drevesi pred hišo lovskega čuvaja je bilo kaj živahno. Ondod so skakljali trije mladi drozgi, ki so ravno izleteli. Stara dva sta bila tesno zraven. Čepela sta na dveh nasprotnih ruševcih, rezko zvižgala in stegovala glavi.

S kljuni lenivo naslonjenimi na napuhnjene prsi so mladi drozgi skakljali zdaj sem, zdaj tja in vmes dolgo počivali. Z očesi so mežikali. Noge so eno za drugo stezali zadenski. Postavljali so se na krempeljce in vehljali s peruti.

Civkanje je zbudilo čuvajevega rumenega psa, ki je spal na rjavi rogovnici zadaj za hišo. Vstal je in z nosom pri tleh šel pogledat, kaj da je. Ko je zagledal ptice, je dvignil desno prednjo nogo in jih nekaj časa vohajoč opazoval. Nato je zadržal po trebuhu in zalajal nekajkrat po vrsti. Oziraje se na vse strani, je togotno popraskal po tleh. Pa ni ostal kaj dlje. Šel je nazaj k rogovnici in gredoč iz navade vohal po tleh za zajčjim sledom.

Toda drozge je prestrašil. Stara dva sta se pogrnala na kamnitno ogrado na desni. Mladiči pa so se s ploskom vrgli po travi. Nato so drug

čela sta zvižgati. Mladiča v šipkovju sta se odzvala in prišla ven, tretjega pa ni bilo najti nikjer.

Prestrašen od pasjega lajanja je zlezel iz kopriv in skakljaj dalje, le da bi prišel kolikor mogoče daleč stran. Preko majhnega presledka je zletel v grmičevje. Tu je ostal precej časa, ker je bil obnemogel od nevajenega kretanja. Ko je stal na krpici črne zemlje pod lavorjevo vejo, so se mu majhne okrogle prsi redno privzdigovale.

Zaspal je. Čez čas je začelo deževati. Kaplje so mu padale raz spolzke lavorove liste na hrbet. Zbudil se je in odskakljaj, da bi ušel deževnim kapljam. Toda odskakljaj je na docela odprt prostor, kjer ga je takoj premočilo. Stal je na miru ko od strele zadet in ni bil zatorej, da bi ušel pred neznanskim ploskanjem vode. Vehljaše pod neštevilnimi udarci kapelj, je počenil in se podal. Kljun mu je omahnil k tlom.

Deževati je nehalo prav tako naglo, kakor je začelo. Sonce se je spet prikazalo. Zemlja se je svetila ko ščit. Vseposvoda je bilo na tisoče biserom podobnih deževnih kapelj. Bile so po travi, po listju na drevju in po samih konicah trnja. Mali drozg je strepetal od veselja, ko je začutil na hrbtu toplo sonce. Vstal je in začivkal. Razprostrl je peruti, da bi zletel, toda peruti niso bile za nobeno rabo. Ni jih mogel naravnati niti nazaj po hrbtu. Vlekle so se za njim po tleh in iz njih je štrlelo nekaj večjih peres. Ker je imel kožo še mlačno in nežno, mu jih je težki dež omajal.

Odsakljaj je naprej narepenčenih peruti. Hotelo se mu je kretati. Bal se je stati pri miru in biti sam. Skozi zaslon listja je pri-skakljaj do ozke apnenčaste poti. Pot je bila pisana od zelenih listov, ki so odpadali med dežjem. Zgoraj so se drevesa prepletala, da so prišle skozi le sence sončne luči. Tu je bilo hladno. Mokri drozg se je znova začel tresti. Čutil se je modlega. Topo je stal kraj poti. Spodnja polovica kljuna se mu je pobesila od slabosti. Na lahko je strepetal in poskusil kljun zapreti, toda posrečilo se mu je le pomoliti ven jezik. Potlej pa ni mogel ne jezika potegniti nazaj, ne zapreti kljuna. Opetekal se je.

Iz grmičevja na drugi strani je prišel zajec. Vlekel se je preko mokre poti, kakor da bi imel zadnji nogi ohromljeni, in začel objedati odpadle liste. Ko jih je nekaj pobral, se je na suhem usedel na bedra in se krmil z njimi. Med krmiljenjem je obračal glavo na vse strani.

Zdajci je udarilo sem divje lajanje in besno cepetanje mehkih nog. Rumeni pes se je pripodil po poti od hiše sem. Zajec je skočil v gozdič. Pes ga je sledil in za njim je hrstelo, kakor kadar težak kamen tare led na ribniku. Drozg se je sesedel, da bi se skril.

Po poti je prišel fantič, ki je kričal in priganjal psa. Ko je prišel na mesto, kjer je pes izginil v gozdič, je obstal na miru, stegnil glavo na eno stran in poslušal. Obrisl si je nos ob rokav suknjice. Suknjica je bil močno razcapan in tudi veliko predolg zanj.

Hotel je že nazaj domov, ko je zagledal drozga. Veselo je kričnil in se zagnal po njem. Drozg je sklonil glavo. Ko je paglavlec stisnil okroglega in nežnega toplega ptica v svoje trde prste, je drozg brezumno začivkal.

Fantič je zaprl kljun, da bi videl, ali bo ostal zaprt. Pa je res. »Ne poginja,« si je mislil fantič. »Samo omamljen je. Vzel ga bom domov in mu dal jesti.«

Postavil ga je na nizko poševno streho hišice in mu prinesel iz kuhinje krušnih drobtin. Natresel mu jih je pred prsi. Drozg pa se ni zmenil za nje. Nato ga je deček prijel, mu odprl kljun in zmašil vanj drobtinico po sili. Drozg se je zvijal in praskal z nogami. Poskušal je zagnati drobtinico ven z jezikom in jo v tem okusil. Zazdela se mu je slastna in pogotnil jo je. Ko mu je fantič potisnil

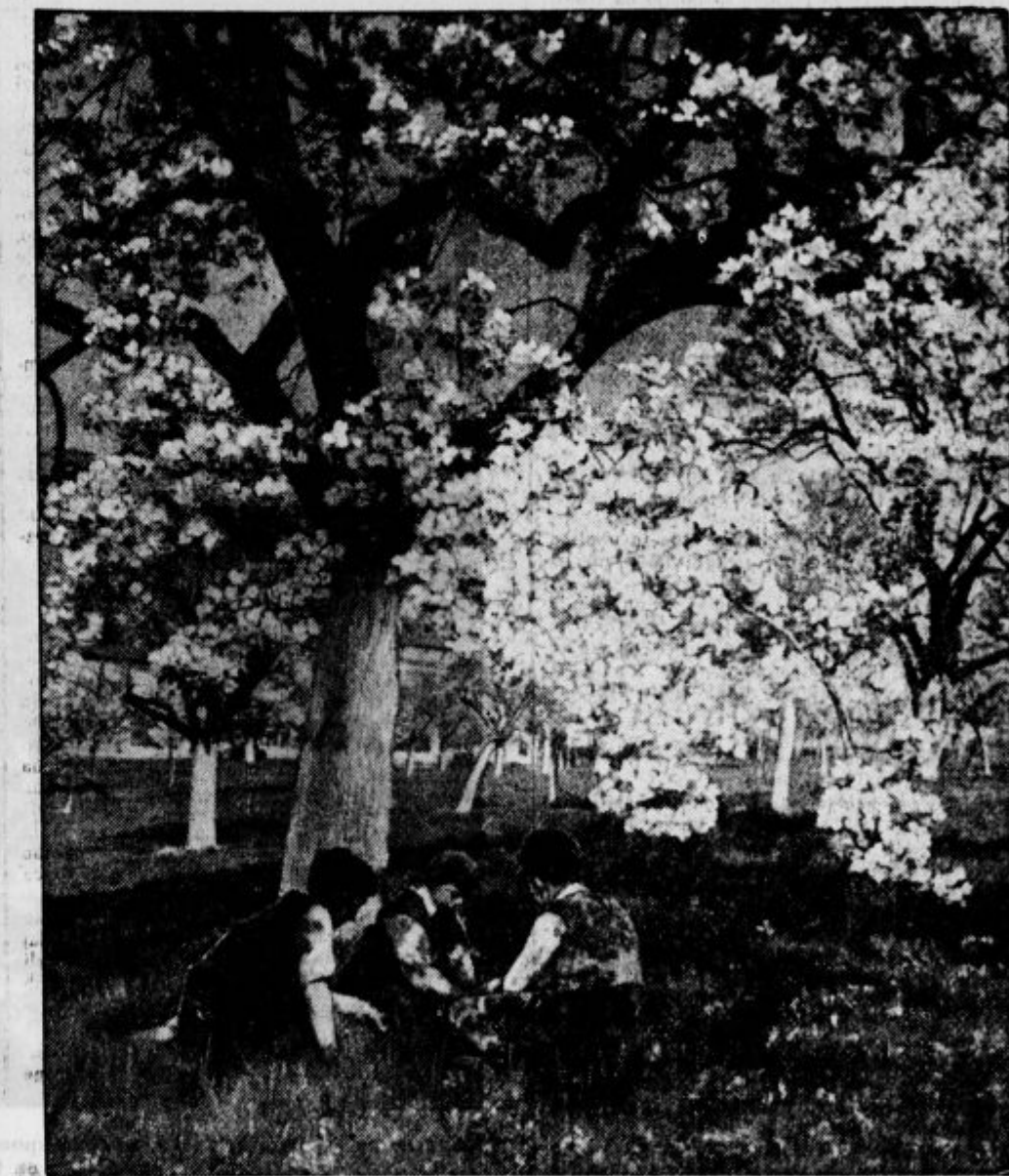
se je peljal na življenje in smrt! Obraz ni izražal strahu pred smrtjo. Ta človek niti toliko časa ni imel, da bi se bil mogel bati smrti, in njegov obraz, obraz poštenega človeka, je bil prežet s skoraj duhovno lepoto, v njem se je odražala volja, da bi bil čim hitrejši, hitrejši kot goreče ptice, ki so nas živketaje zasledovale!

Po smo jim tudi res ušli. A če bi znal razljuditi obraze iz lesa, v katerih bi mogel vsakdo spoznati, da tisti obraz pomeni naglico, naglico hitrega vetra, pa bi napravil obraz tistega častnika iz goreče Flandrije. Le še nekoč sem gledal na naglico doživeti nekaj, kar se mi je prav tako neizbrisno ohranilo v spominu. A to ni bilo v Flandriji, pač pa doma v mojem rojstnem mestu.

Imeli smo mačko, lepo, črno žival blesteče se dlake, in vsi smo jo imeli neznansko radi, oče, mati in sestre in bratje, toda mačka, mislim, nas ni imela rada, kakor sploh mačke ne poznajo tega. Milostno je sprejemala naše nežnosti, a večkrat, ko sem jo božal in sem bil srečen, da se je ponažala in začela prestiti, se je mahoma povzpela kvišku in nenadoma sem začutil, da ima tudi kosti; saj, če mi je čepela v naročju, tega nisem občutil. Potem je skočila na tla, malomarno je stopala naprej, ne da bi se le ozirala, ne da bi silila moje klice, odšla je, kamor se ji je pač zahotelo, v kot, na polico, kamorkoli.

Taj črni živali ni bilo nikoli zadosti vroče. Poleti je po več ur preležala na soncu in v hladnem letnem času je rada bivala v kuhinji, kjer je bilo zakurjeno tudi takrat, ko v sobi še ni bilo ognja v peči. Časih je popoldne ležala na segreti štedilnikovi plošči. Nekoč v zgodnji jeseni pa smo v štedilniku zakurili tudi zvečer, kar se je le časih zgodilo. Moja mati sama je zakurila in nato mene poslala v kuhinjo, češ, naj pazim, da bo dobro gorelo v štedilniku.

Ze mračno je bilo, ko sem stopil v kuhinjo. Iz spodnje odprtine je iz štedilnika rdeče žarela žerjavica in kovinski krožniki ob štedilniku so se skrivnostno svetilkali. Nato sem zaslišal neko posebno topotanje, tako volto je odmevalo, ko da bi

Popoldansko tihožitje na praznik sv. Rešnjega Telesa

kljun k drugi drobtinici, jo je sam pobral in pojedel.

Fantič je krmil drozga, dokler je mogel jesti. Potlej ga je še dolgo opazoval, ga z vejico drezal v rep in mu pihal v peresa. Toda drozg je bil od slabosti čisto tepast in ni maral za nič. Samo na soncu bi ležal, se sušil in počival. Fantič se ga je naveličal. Na celum se je razljudil, zalučal proti njemu velik kamen in odšel v gozdič nad zajca.

Čez dan je sonce posušilo drozga in mu vilo novih moči. Drozg se je zleknil na stran in, narepenčih peruti, da je mogla toplota do kože. Nazadnje je vstal in pod naperjenimi peruti začel stegovati noge zadenski. Odsakljaj je do strešnega roba. Začel je čivkati.

Zdajci je zaslišal, da se mu odziva otožno klicanje, ki mu je bilo močno znano. Stegnil je glavo postrani in prisluhnil. Spet je slišal. Začivkal je, kar je mogel glasno. Otožni klic se mu je vnovič odzval in skoraj takoj nato je videl prileleti iz gozdiča očeta in mater. Spustila sta se na šipkov grm kakšnih deset metrov proč. Mali drozg je začivkal s tresočim se glasom in zletel proti njima. Ni pa preletel niti polovice razdalje, ko je moral na tla. Toda stara dva sta mu planila naproti.

In potlej so bili tam dolgo trije čivkajoči ptici, glave tesno skupaj. Peruti so trepale in tisti, ki se je bil izgubil pa spet našel, je dobival v kljun izbrane kose črvov.

(Angleško: Liam O'Flaherty.)

Na božji brvi

Ena izmed mestnih ulic v novih naselbinah nad ljubljanskem polju, se imenuje Triglavska ulica, ker se z nje vidi Triglav, seve le ob najčistejšem zraku in najjasnejšem vremenu. Mimohod skozi to ulico nas je danes spomnil na najvišjo skrivnost naše vere: na Presveto Trojico. Le božji pogled more prodreti v to skrivnost.

Svet noče verjeti v skrivnosti; vendar je ves obdan od samih skrivnosti. Rastlina raste, žival čuti, človek misli. Tako navadne reči, vendar so tudi to nerazumljive skrivnosti. Kdor jih razume? Če pa vidnega sveta ne moreš razumeti, kako bi mogel nevidni svet! Kakšne skrivnosti obsega v sebi večni Bog. Razgri se zavasa le nekoliko!

»Pojdite torej in učite vse narode; kršćite jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.« V teh besedah nam je Kristus skrivnost Presvete Trojice le v toliko razodel, v kolikor je našim dušam v odrešenje, posvečenje in zveličanje. Skrivnost Presvete Trojice je za nas kakor sonce za oblaki. Ne vidimo ga, vendar čutimo njegovo svetlobo in toploto.

Iz te skrivnosti se učimo, da je v Bogu neizrekljivo življenje. Bog ne potrebuje nas, ne potrebuje stvarstva, niti angelov, niti svetnikov. On je sam v sebi neskončno bogat in srečen. Bog ne potrebuje naših darov. Ljudje, ki nimajo nikoli dosti, gledajo na velike darove, z malimi darovi takim lakomežem le malo ustrežeš; Bog pa ne gleda na to, kaj, temveč kako mu darujemo. Ni mu za naš dar, temveč za naše srce. O blažena Trojica, moli sveta Cerkev, Le naša srca hoče pritegniti k sebi, jih posvetiti in združiti v sebi, da bi bila deležna večne blaženosti.

Kakor kaplja v veletoku plava nekje z vesoljnimi življenjem tudi naša duša. Ali posvečena, ali neposvečena; ali srečna ali nesrečna? V skrivnostnih globinah troedinega Boga izvira studenec našega zveličanja. O tem studencu govori Kristus pri Jakobovem rojnjaku, ko misli na veliki zakrament ljubezni, »na studenec vode, tekoče v večno življenje...«

Grobnice in spomenike
kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ-Ljubljana
telefon 49-09

Učiteljica: Koliko pa si star, Tonček?

Tonček: »Ne vem. Ko sem bil rojen je bila mati stara šestindvajset let, zdaj je pa štirindvajset.«

Naglica — taka in taka

Zgodilo se je, da smo se morali zvečer, v novi postojanki premenjati in priti v jako nemirni del bojišča. Mi štirje častniki, od sleherne čete po eden, smo si hoteli prej ogledati dohode do tjakaj. Na kolesih smo se bili nemoteno pripeljali do vasi, ki je bila skrita v zelenju in vsa sestreljena. Vas je bila tik zadaj za jarki, katere smo morali zasuti, in prepričani smo bili, da jih bomo tudi v temini našli, zlasti še, ker bi naj nas zvečer pri vaški cerkvi čakali kapižoti, ki jim je bilo znano omrežje strelskih jarkov. Zatorej smo se koj odpeljali nazaj.

Cesta ni bila dobra, od dežja vsa izprana, polna granatnih lijakov. Nismo se še dolgo vozili, tedaj je za nami v ozračju zašumelo, in ni se nam bilo treba ozreti, saj smo to šumenje poznali iz mnogo dnevo in noči. Prva granata je zadela tik za nami, nato še druga, in zračni pritisk nas je porinil naprej, ko da bi nas zadel sunek velikanse pesti. Sledilo je več strelcov, veljali so nam, to ni bilo težko doznati, in zdaj je bobnelo kakor s kovaškim kladivom kar sredi med nas na pot nizdol. Zdrknili smo v prstni plaz, ki se je strmo in z bobnenjem dvignil kvišku, ena sama ploha kamenja in fiovatih grud — in že spet je gromko in pogubonosno prtilulo in se je prasketaje razpočilo.

Tako močno sem se oklepal krmila, da so me roke bolele in nisem si mogel kaj, da bi se ne bil, še v tem peklenskem vrtiču, poln ravnodušnosti, ozrl v stran. Poleg mene se je vozil nekdo, a obraz tega človeka sem vendar že več let dobro poznal, pa sem ga zdaj komaj spoznal; tako je bil spreminjen. Pravkar je bil začel s sprednjim kolesom v kolotetino, zdelo se je, da se bo prekopnicil, a nato je le dobil ravnotežje, a delj ko to malce trenutka nisem mogel gledati tja, dovolj sem imel opraviti sam s seboj, saj je spet pelo in orglalo oglušajoče z vrha na nas. A tega obraza ne bom svoj živ dan pozabil, obraza vznika v ognju, ki

V bojnem metežu

Binkoštni teden se je približeval z naglimi koraki, a mati Izabela, vdova s tremi odraslimi sinovi, še zmeraj ni vedela, kaj naj pripravi za praznike, ko niti za najpotrebnejše ni bilo denarja. Vojne, te strašne vojne med brati kar ni bilo, telo biti konec. Neka peklenska sila mora tisti v ozračju, sila, ki v brezobzirno voljo poganja narod v vrtnice medsebojnega sovraštva, ki telo o praznikih sv. Duha noče mirovati in ne dovoli počitka do smrti izmučenim bojevnikom po frontah.

Tudi sinovi matere Izabele se borijo na fronti. Prav za prav samo dva, ker eden je doma; tam na Guadalajari je bil med težko ranjenimi, ki so jih beli zajeli. Ko je toliko okrevljal, da je mogel stati na nogah, je pobegnil iz lazareta.

Zdaj poležuje doma in čaka, da se bo spet mogel iti boriti v vrste rdečih. Nobene prošnje, ne solze materine, ne morejo ustaviti ognja, ki tli v prsih sinovih.

»Grem, še se grem bit; maščujem se za rane, ki so mi jih prizadejali ti prekleli frankozi.«

Po takih besedah se je mati Izabela zmeraj prizadevala s toplimi besedami odvrniti sina od maščevalnih misli.

»Nikar, sinko, nikar ne govori tako. Bodi hvaležen, da si doma, ne hodi spet prostovoljno tja, kjer žanje smrt. Ali ni dovolj, da sta oba tvoja brata tam? Zanju mi krvavi srce, ne daj, da mi bo krvavelo še bolj. Glej, prazniki se bližajo, prazniki Duha ljubezni, ki...«

Sin se je surovo zasmel.

»Ljubezni? Hahaha! Za nas bo ljubezen takrat, ko docela iztrebimo te izdajalce naše domovine.«

Zalostno se je mati obrnila od sina, a upanja, da bo nemara nekoč vendar drugih misli, ni izgubila.

Znova so jo zaskrbeli prazniki. Sinu, ki je doma, mora pripraviti nekaj boljšega, mogoče bo potem bolj dovteten, bolj sprejemljiv za njene prošnje. Pa tudi ostala dva se nemara vrnejo za te dni — Bog ve? Saj se kdaj mora vendar že končati to prelivanje krvi, požiganje in puščenje.

»Naj zmaga, kdor hoče,« je premišljevala mati Izabela, »samo, da bi bil mir.«

Odpravila se je k bogatemu donu Sebastijanu. Ta je bil lastnik velikih zemljišč, ki so jih imeli v zakupu vaščani, da so se mogli preživljati.

Furija državljanske vojne pa tudi tem krajem ni prizanesla.

Pomandranja polja, požgani pomarančni nasadi so pričali o grozovitosti vojne.

»Zlahitni gospod,« je nagovorila mati Izabela dona Sebastijana, »pomagajte mi! Vašo zemljo imam v zakupu, pa mi ničesar ne rodi, ker je vsa opustošena in pomandranja. Troje sinov imam, dva sta na vojni, eden je doma, bolan in nesposoben za delo. Prazniki so tu, veliki dnevi, a moje shrambe so prazne; jaz sem že stara, bolehnna, ne morem delati kakor bi rada... Usmilite se, prelahitni gospod, in pomagajte mi!«

Don Sebastijan je stal ob oknu in gledal na ulico. Ko je mati Izabela končala, se je obrnil in s prezirljivim nasmeškom dejal:

»Vi ste gospa Izabela, kajne? Poznam vaše sinove in tudi vam, da se borijo na strani rdečih. No, in vi pa tu moledujete za podporo.«

»Samo dva sta pri rdečih, zlahitni gospod,« je preplašeno pojasnjevala mati Izabela: »saj eden — in ta je najbrabrejši — se bori na strani belih.«

Don Sebastijan se je dostojanstveno vzravnil.

»Tako, eden? Naj bo torej, dam vam samo za enega podporo.«

Vzel je listek z mize in nekaj napisal nanj. »Tu imate; zgledite se pri mojem oskrbniku.«

Mati Izabela je vzela listek, se s solzami v očeh zahvalila in odšla.

Bil je že zadnji dan, a mati Izabela še ni ničesar pripravila za praznike. Dobila je nekaj malega podpore, a to je komaj zadostovalo za najnujnejše.

Vsa obupana se je mati popoldne odpravila v katedralo. Mračna tišina je lebдела v svetlišču, le malo ljudi, po večini ženske in otroci, je klečalo ob razpeli s Križanim.

Mati Izabela je goreče molila. Njeni zdihovi so se mešali s šepetajočimi molitvami tistih mater, ki so nemara nosile v srcu isto bol kakor ona sama.

Potolažena se je mati Izabela vrnila domov. Našla je sina, kako se je odpravljal, da gre.

»Vsa praznikov počakaj, če že res moraš iti,« je prosila.

»Ne zdržim več doma, mati,« jo je zavrnil. »Drugi se bore za čast, za obstoj Španije, jaz pa naj gledam? Ne — šel bom!«

Mati je vedela, da bi bilo vse pregovarjanje zaman in se je tiho vdala.

In kakor da je zadelo novo težko breme, se ji je hrbet upognil še globlje.

Ker se je že večerilo, se je sin odločil, da odide naslednji dan zarana.

Pozno v noč — moralo je biti že proti jutru — je nekdo potrkal na okno.

Mati Izabela se je takoj predramila, saj niti spala ni, ampak samo ležala v nekakšni trudni omotičnosti.

»Kdo je?« se je dvignila v postelji.

»Jaz, mati; vaš sin Juan; odprite!«

»Za božjo voljo — ti si? Takoj, sinko!«

Ko je stal pred njo, v ponošeni vojaški obleki, ves porastel po obrazu, se ji je zasmilil v dno duše. Objela ga je in poljubila.

»Kako sem vesela, da si prišel za praznike! So te pustili, kajne?«

Sin je odkimal, povsili pogled.

»Ne; skrivaj sem šel; rad bi vas videl, mati. Koprnel sem po domu, rad bi preživel te dni pri vas doma in —«

Tu je nenadno umolknil.

Zla slutnja je zrasla v materinem srcu.

»In — kaj še? Govori!«

Sin Juan se je sesedel na stol.

»No, sinko, povej; ti nekaj veš! Pa ne, da bi tvoj brat —?«

Sin je molče prikimal, mati je tiho zahtevala. »Vedela sem, takoj sem slutila... Kje, kdaj je padel moj najmlajši — govori!«

Sin se je medtem nekoliko zbrl, naslonil se je ob steno in z zamolklim glasom povedal:

»Včeraj je padel. Rdeči so nas naskočili, šlo je za neko višino onstran reke. Srdito so naskakovali, mi smo se morali umakniti. Med spopadom sem zagledal brata, kako drvi ravno proti meni.

Krasne so naše izletniške točke posebno spomladi. Ena najlepših je pot skozi Sv. Križ nad Jesenicami na Golico (na sliki).

Nisem nameraval sprožiti nanj, a moral sem, če ne bi bil on mene ubil. To je vojna, mati...«

Mati Izabela je brezumno strmela v sina, solze so ji tekale po licih in roko si je krčevito pritisla na srce, kakor v bojazni, da ji ne počne.

»Za binkošti — še ta rada...« je zašepetala, se vrgla na posteljo in zajokala.

Skozi okno se je prikradel prvi jutranji svet. Skoraj neslišno so se odprla vrata sosedne sobe, med njima se je pojavil starejši brat.

»Tako, tako,« se je s prediljivim pogledom zapil v brata; »beli se tudi vračajo — glejte no! Beli domov, rdeči pa v zemljo, kajne?«

Mati Izabela je zaslutila usoden položaj in je s strahom skočila pokone.

»Ne tako, sinko; vojna je zares strašna in brezobzirna. Veliko sem že prenesla, bom pa še ta udarec...«

»Da, mati, brezobzirna in strašna je vojna — med brati. A ta pes tu je ubil mojega brata, najboljšega mojega prijatelja... Tega mu ne prizanesem!«

Juan je planil s stola, prebledel in stopil za korak nazaj.

»Kaj mi pa hočeš, brat? Nisem mislil storiti, kar sem storil. Če bi se ne bil branil, bi me bil on ubil...«

»Vem, vem, ni treba ponavljati, sem že slišal za vrati tvojo samooobtožbo. Ampak, če bi bil tebe

ubil — prava reč! Bele pse bi bilo treba pobiti vse do zadnjega!«

Mati se je s sklenjenima rokama približala sinu.

»Prosim te, sinko, lepo te prosim, pomiri se! Kar se je zgodilo, se je zgodilo; tvoj brat je srečen zdaj — nobenega trpljenja ni več zanj!...«

»Nobenega trpljenja, da; zadosti je trpel, saj sva se borila skupaj in vsem to. Pa ti gre ta beli pes in ga ubije!«

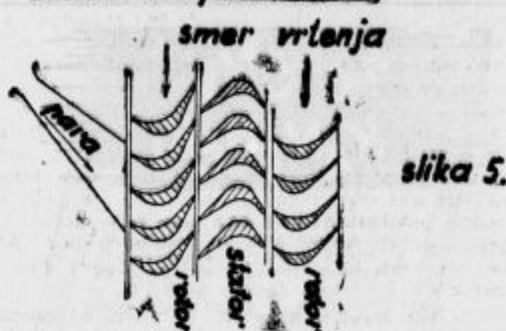
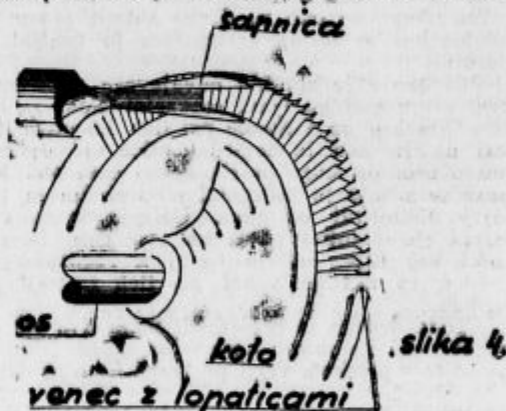
Juan se je še za nekaj korakov umaknil proti oknu in je ves bled obstal v kotu sobe.

veliko večji pritisk in hitrost v primeri z vodnim curkom, ki izteka iz sapnice, zelo majhno hitrost. Na poti skozi sapnico pa se hitrost curka povečuje, in sicer je tem večja, čim manjši je presek sapnice.

Razumljivo je, da velja isto razmerje tudi za obratni primer (gl. sl. 2). Če teče voda iz ožje cevi v širšo, se hitrost vodnega curka v širšem delu cevi zmanjša sorazmerno s povečanjem preseka cevi.

Podoben kakor tekočine se obnašajo tudi plini. Če izteka plin skozi navadno sapnico (sl. 1), lahko doseže samo določeno hitrost. Pri plinih in parih je hitrost, ki se lahko doseže v navadni sapnici enaka največ hitrosti zvoka v tistem plinu. Pri plinih in parih pa lahko hitrost zvoka prekorajmo, če vzamemo sapnico primerne oblike. Taka je sapnica na sl. 3, ki jo tako izdelana, da doseže plin ali para na najožjem mestu v točki b) hitrost zvoka. Če se za tem, ko je brzina plina narasla na hitrost zvoka, ki znaša pri pregreti pari kakih 560 m v sekundi, prerez sapnice spet poveča, se tudi hitrost pare poveča. V praksi se v gradnji turbin neredko prekorači ta kritična hitrost.

Zdaj nismo več daleč od turbine same. Poglejmo sliki 4 in 5. Sapnica, skozi katero teče para, ki jo dovajamo iz kotla, je tako

postavljena, da prihaja para od strani na lopatice turbinskega kolesa (rotorja — gl. sl. 5). Kolo se začne vrteti v smeri, ki jo kaže puščica. Če vzamemo eno samo kolo, kar se tudi čisto dogaja in hočemo izrabiati ves pritisk pare, dobimo zelo velike hitrosti pare. Zaradi tega se primerno poveča tudi hitrost vrtenja kolesa. Take turbine dosežejo do 20.000 obratov v minuti in več. Pri teh hitrostih postane za gradnjo odločilno vprašanje odpornosti materiala, ki mora zdržati lopatice in kolo samo, da se zaradi srednjebežne sile ne razleti. Kadar hočemo doseči manjše hitrosti vrtenja, konstruiramo turbine tako, da se ne izrabi vsa energija pare na enem samem turbinskem kolesu (rotorju), ampak razdelimo prenos energije pare na več stopenj.

Na sliki 5 sta shematično narisani dve stopnji. Hitrost, ki jo dobi para v sapnici, se spremeni v delo v prvem rotorju, nato teče para skozi stave, katerega kanali so tako zgrajeni, da se pritisk pare spet spremeni v hitrost, ki odda svojo energijo v drugem rotorju itd.

Anekdote

Učenci unec.

Nekoga jutra je bil pred hišo velikega laškega skladatelja Mascagoinja lajnar in je zaigral na lajno elavno skladbo tega elavnega skladatelja. Igral pa jo je v takem tempu, da skladatelj tega ni mogel več poslušati v svoji sobi. Pohitel je nadel na četo, vzel osuplenu lajnaro lajno iz rok in je začel sam vrteti kljuko, pri tem pa mu je pojaenjeval, da on kot skladatelj te skladbe pač ima pravico zahtevati, da se njegovo delo pravilno zaigra.

A kako se je drug dan začudil in z njim so se začudili tudi vsi sostanovniki, ko je lajnar hodil po cesti z lajno, kjer je bilo napisano: »Učenec elavnega Mascagoinja!«

Vol

V Lipekem je zbrana velika in odlična družba. Navzočen je tudi zdravnik, ki je znan radi svojih pikrih opazk. Nekdaj jako odličnega gospoda, čigar obseg možganov je brzokone v nasprotnem razmerju z domišljavostjo, pravi po domače: »Veste, gospod doktor, če zvečer izpijem samo en kozarec vina, potem pa spim kakor vol.«

»Tako, tako,« se zamislil zdravnik, »ali ste tako trdno prepričani, da od vina?«

Ekonomična vožnja

na tehnično najbolj izpopolnjenih

DKW motociklih Model 1940

nudi užitek vsakemu še tako razvajanemu vozaču. — Zahtevajte prospekte pri zastopstvu DKW motociklov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 30.

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Zanesljiv, velik eksportni mlin na Potisi (Bačka) sprejme agilnega

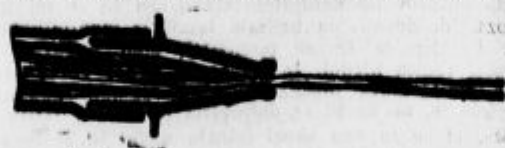
ZASTOPNIKA

za področje Ljubljane in Slovenije. — Ponudbe na: Oglasni zavod Kardoš, Novi Sad pod »Lukšuzna brašna«.

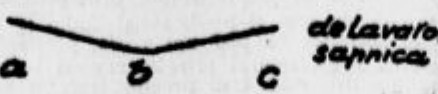
TEHNIKA

Parna turbina

Teorija nas uči, da imamo v plinu in pari nakopičeno energijo v več oblikah. Nestrokovnjaku je najbolj dojemljiva energija pritiska. Parni pritisk žene parne stroje in lokomotive, pritisk stisnjene zraka služi za pogon pnevmatičnih dlet, kladev, pritisk zgorelih parov bencina žene avtomobilske motorje. Med temi tremi pogonskimi sredstvi je seveda velika razlika v tem, kako dosežemo potrebni, dovolj visok pritisk. Pri pari gremo vodo in paro

slika 1.

slika 3.

slika 2.

v parnih kotlih, stisnjen zrak za pnevmatična orodja proizvajamo v kompresorjih, ki jih žene kakršnen koli pogonski stroj, v valjih eksplozijskega motorja pa nastane pritisk ob eksploziji iz dveh razlogov: prvič zato, ker zavzemajo zgoreli plini, ki nastanejo ob eksploziji sami ob sebi večjo prostornino kot pare goriva,

KDOR ZIDA

dobi ves stavbeni material pri

„MATERIAL“

trgovina s stavbenim materialom lastnik MIRO VOVK

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36b

Telefon 27-16 Brsoj: „MATERIAL“

Kurenčkova Neška ma tud beseda

»Klanjam se milustiva!« me je unkat puzdravu en gepud, ke eva se arečala u Prešernu ulc glih tam pred modnem magaci-nam, ke sem ugledvala u auslog štofe za puleten kustim. En rdečkast in pa en plau-kast sta m bla še ta narbl ušeč Sam tu še nisem mogla pogrun-tat, ker b m bulš h keihtu pasu. Kene, keder mam žnabile le-pu frišen rdeč puštri-hane, b se kašen rdeč kustim, še ta narbulš ven uzeu. Keder e pestim pa lase blajhat, b se pa u kašnem plaukastem kustim še bl puštrekala. Taka reč se more pred prou dober premieit, preden se kup. Scer s za letašna pumlad upala z za-staulamca puslat, ke b enou kar nenkrat spet mraz prtikat. Pol b pa na mela nč za ubieč. Še ta narbl pameten bom naredila, če še mal pučakam, sej u radio je že puvedu, de se bo ureme u krat-kem spomenu. Tu je pa puzabu puvedat, al se bo ureme na bulš ubnu, al se bo še na elabš. Noja, pa tu mu glih na morma zamert. Murde še sam ni prou dober vedu tist gepud, ke u Radio ureme napuvedu-je, na kera plat se bo ureme ubnu.

Glih križ sem tla naredit čez ta rdeč in tud čez ta plau kustum, pa stop predme en gepud in me uluden puzdrau, koker sem že puvedala. Mal znan se m je zdou, pa se nisem mogla spount, kdu de je. Koker je reku: klanjam se milustiva, sem ga pa pu glase epuznala, de je tu tist dohtar, ke m je enkat želoččne kamne ven iz želočca preganju.

»No, milustiva, kuku ee kej pučutte? Al vam še želoččne kamni u želočce napota delaja?« me je začeu spravšat.

»Hvala Bugu!« sem mu udguvarila. »Pa vam tud, ke ete m pumačal, de sem se jih znebila. Zdej ee čist dober pučutem. Sam učasih me še enmal u trebuh pušilje. Pa tega sem že tku navajena, de b se m kar čuden zdel, če b me na špal. Zdej use ži-her jem, seveda če mam. Sam menea dvakrat na teden na enem jest, ke nam ga je pu ta noumu za-kone prepuvedan jest. Koker m je zdej en dan ena moja prijatelca puvedala, ee pa glih zdej posveteuja, če b na blu dober, de b ee ene šterkrat na teden sploh se jest prepuvedal. Prveč b se idem želočci pr tem mal udpočil in pa plač b na blu treba no-oumu povišat. Men se zdi tu čist pameten. Kua praute pa vi, gepud dohtar, k takmu zakone? Al b na bla taka naredba pr zdejšnih časeh, čist na meste?«

»Taka naredba b tistem, ke morja ud zaelužka žut, čist prou prša. Za tiste, ke maja usega zadost, ee prou nč na delaja, b blu pa le mal naroden.« m je udguvuru gepud dohtar in ee mal nasmeču.

»Asten, revežem b blu e tem le precej ustre-žen. Usem pa se Buh na more ustreč. Bugatinem b pa tud pol lde na mogel naprej metat, de sa pu-žeruhi, če bi na smel jest. Kar prou b blu, če b ee tak zakon uveljavu, mislem jest. Ta narbl pameten boma še naredel, če boma na use prpauelen. Pol nej pa že bo, koker če, men je useglih. Sam tu b mogel u tem zakone še naprej pmet. de b tud dedci na emel ta namn sedem dni na teden nubene alko-holne pijače pokust. Če b ee tu ud dedcu na puđer-val, b pa use sprut zapil, kar b ženske duma prpa-rale. Na tu ta zakon na eme puzabet, če ee idem res žeujejne mal zbušat. Kua praute pa vi, gepud dohtar, h temu?«

»Kua čem pa reč? Babam tku na pride nuben-den na konc. Če b ženske zakone delate, b že kej tačga naštimale. Dedci pa nisma tku naumen. Dobra

kapelca čluveka saj mal pušria in ga saj u dobra vola epet sprau, če ga žena duma kej zjezi. No pa peetima tu. Kuku se pa mate kej drgač. Zdej čist dober ven vidte. Al vam želočce nč več na na-gaja? Sej še ni puseben douh ud tega, ke sem brau not u »Sluvence«, de mate že oemdeset let na pu-kelne. Kdu b s kej tacka mielu, ke ee še tku fajz vrtete, koker kašna frtauka. K večem kašnih šter-deet let b vam jih člouk prsou. Jest b že neko na mielu, da ete že tku v leteh,« me je začeu gepud dohtar hvalt, ke ee m je tou spet mal nazaj pršmaj-hlat zavle tiegta, ke je reku, da dedci nisa tku na-umen, koker sa ženake, ke b rade dedcem še tieta kapelca viučka prepuvedale, ke jih zdej pukonc drži.

»Tu je že res, de soje leta še precej dober no-sem. Al kua pa čem z nim naredit, gepud dohtar? Nost jih holt morem, pa je fertik.« sem ta reč gepu-du dahtari mal pušnila. »Men verjemite, de b jih iz erca rada saj eneh trideset al pa šterdeset ka-šnemu dobermu enance puklunila, pa jih prou nu-beden nemara. Če vi veste za kašenga teoga, de b jih preuzeu, pa ga k men pušlite, de bova za-ne zgihlala. Zadenč enkat sem jih že tist gepse, ke ma tam na Križanekem trge tist »Prumet«, ke ma usesorte take reči, ke čluvek u žeujeju prou pri-deja, u komesjonak prudaj, ponudla, de b m jih preuzela u kumeiska prudaja. Clu petdeet procentu sem jih ponudla ud prudaneh let, pa jih ni tla preu-zet. Rekla m je, de ma že usesorte na zalag. Kar kdu želi, pr ne u »Prumet« dubi. Ta narbl greja utrošk vužički, becikli in pa druge take reči, ke prideja tkula na epumlad prou. Za stare leta se pa prou nuben na zanima. Živa duša še ni zajne pra-šala. Lepu vas prosem, gepud dohtar, kua m je pol za naredit družga, koker leu z mojem letem putrpet in jih naprej prenašat, dokler bo šlu.«

Za današnje nedelje je določena zadnja tekma v medklubskem tekmoivanju za prvenstvo Slovenske šahovske zveze. Finalist ljubljanske skupine, Ljubljanski šahovski klub, bo nastopil proti šahovski-mu klubu »Vidmar« v finalu, iz katerega bo izšel končni zmagovalac. Š. k. »Vidmar« ima v tej tek-mi seveda le izgled na časten rezultat, a se je že s tem, da si je priboril vstop v finale, sijajno uveljavil.

Z zaključkom medklubskih tekem je v glavnem letošnja šahovska sezona zaključena, ker so tudi klubski prvenstveni turnirji odigrani. V Ljubljani je prvak Š. k. »Triglav« Erker, prvak Centralnega Š. k. Sorli, dočim turnir ljubljanske Š. k. še ni končan, prvak bo pa najverjetneje Milnar. V Celjskem Š. k. je zmagal Cijan, v Kranjskem Š. k. bo pa prvak najverjetneje Martelanc. Od ostalih pri-reditev je pažnje vredna brzoturnirska tekma med drugorazrednimi klubi v Ljubljani, katero je pri-redila agilna sekcija Š. k. »Korotana«. Tekme se je udeležilo pet moštev. Zmagal je Š. k. Zelezničar z 21 in pol točke pred mladinsko sekcijo Lšk-a, ki je dosegla 19 in pol točke. Slede prvo moštvo »Ko-rotana«, kombinirano moštvo Lšk-a III. in Dvor-skega Š. k. in drugo moštvo »Korotana«. Igralci, ki so na posameznih deskah dosegli najboljši uspeh, so bili nagrajeni. Tri nagrade so osvojili člani mladinske sekcije Lšk-a, eno pa član Š. k. Zelezničarja.

Na Holandskem so še pred kratkim odigrali več turnirjev med domačimi mojstri, katerih se je

»Noja, če že ni drgač, pa jih noste u božjem imen še naprej. Fouš vam jih mende ja ni nuben. Jest prou gvišen ne, ke mam že sam sojeh več ket zadost. Če jih že narad noste, pa pršite še u za-staulanc. Murde jih boja pa tam eprejel.« m je še nasvetu gepud dohtar in pugledu na ura.

»Kulk je pa že ura, gepud dohtar? Jest bom mogla jit tud kar hiter na plac, de bom kepila ene par krumpirčku, pa mal regrata al pa mataviučka, de bom še lohka u pravem čas kuseu naštimala. Ve-ste moj mož je strašen siten, če na najde upoudne, ke pride dam, že use na miz naštiman. Sej krumpir-ja moj mož nima rad, jest pa tud ne, ampak časi sa holt tak, de morma bit tud e krumpirjam zadu-volen, če nečma jih cugrunt. Puglejte, prou usek dan dajeja duvolejna, de ee žiher tu al pa un za tulk in tulk procentu pudraži. De b pa ta al pa un mal plače puviš, ke b jih žiher tud brez pusebnega duvolejna puvišu, o tiegta pa ne. Clouk nej kar ževi, koker ve in zna. Če neče žiut, nej pa pesti, sej je še dost ldi na svet. Čuden je zdej naš svet. Jest b mela še ta narraži, de b Buh spet zdej enkat naredu vesolen, al koker prauama, gmej putop, de b šli usi cugrunt. Murde b bli pol tist lde, ke b prišli za nam epet na svet, kej bulš, koker sa zdejšen. Jest na vem, al sa ee lde ud grabcu navadel take pužrečnost, al sa ee gradbi ud ldi? Jest mam navada, de veak dan mal druhtine ud kruha putresem pred hiša za grabček. Zadenč sem pa vidla, kuku je en grabček kausnu ena velika druhtina. Ke ni mogu kar cele dol pužrt, ja je pa epet spustu na tla. Prec je prekoču en drug grabček in mu kar izpod kluna puštem tista druht-na in ja hiter pupihu. Al je tu prou? Lde sa pa don-done glih tak. Še za las nisa bulš. Sej mam še velik tagcu ud zdejšnih ldi za puvedat, pa se m preveč medu na plac Keder bova spet kej škp prša, vam bom pa še kej puvedal. Z Bugam, pa zdrau usta-nite!«

»Z Bugam, gepsa. Nekar se preveč na jezite čez zdejšen svet. Če ga ta viši gepoda na more u vorenja djat, ga tud midva na bova mogla.« K. N.

Norveški in nemški policist stopata skupno v službo

Iz dnevnika pisarja

Dne 11. marca 1863. Naš šestdesetletni knji-govodja Glotkin pije zaradi kašlja mleko s konjakom in je zaradi tega kašlja dobil mrzlico. Zdravniki zatrjujejo, da bo jutri umrl. Slednjič bom le postal knjigovodja! Ta služba mi je že zdavnaj obljubljena.

Tajnik Kleščev ima s sodnijo opraviti za-radi nekega prosilca, ki mu je dejal, da je birokrat. Stvar se je menda že odločila.

Zoper moj želoččni katar sem začel piti zdravilne rože.

Dne 3. avgusta 1863. Knjigovodja Glotkin je spet na pljučih bolan. Začel je kašljati in pije mleko s konjakom. Če umrje, bo njegovo mesto moje. To upanje je sicer slabotno, saj takale bolezen mende le ni smrtna.

Kleščev je nekemu Armencu potegnil me-nico iz roke in jo je uničil. Prav nič nimam proti temu, če pride stvar na sodišče.

Dne 30. junija 1867. Listi pišejo, da je na Arabskem kolera. Mogoče se bo zanesla tudi v Rusijo. Potem bi mi odprla pot. Stari Glotkin bi nemara umrl in jaz bi dobil službo knjigo-vodje. Kakšno žilavo življenje ima ta človek! Jaz mislim, da je naravnost pohujšljivo, če kdo tako dolgo živi.

Kaj bi storil zoper svoj katar? Mogoče bi pil čaj iz kamelie?

Dne 2. januarja 1870. Na dvorišču Glotki-nove hiše je vso noč pes tulil. Moja kuharica Pelagija pravi, da to nekaj pomeni. Dve uri sva ponoči še o tem govorila, da si bom moral, ko bom postal knjigovodja, kupiti nov kožuh in novo nočno haljo. Potem se bom tudi oženil, seveda ne z dekletom, ker sem prestar, ampak s kako vdovo.

Včeraj so Kleščeva odgnali iz kluba, ker je pripovedoval nedostojno anekdoto in je užalil vlado. Kakor slišim, pride zadeva na sodišče.

K zdravniku Botkinu bi šel zaradi svojega katarja. Slišim, da je izvrsten zdravnik.

Dne 4. junija 1878. V Vetrjanki je kuga, pravijo. Pišejo, da ljudje kar na kupe umirajo. Glotkin pije poprovo žganje, da bi se ne na-lezel kuge. No, takšnemu starcu tudi žganje ne bo zaleglo! Če bo kuga prišla do nas, potem bom jaz brez dvoma knjigovodja.

Dne 4. junija 1883. Glotkin umira. Bil sem pri njem in sem ga solznih oči prosil odpu-ščenja, ker sem mu želel smrti. On mi je veliko-dušno odpustil in mi nasvetoval, naj pijem želo-dovo kavo zoper svoj katar.

To pot je pa Kleščev le s težavo ušel so-dišču. Nekemu Judu je zastavil izposojeni klavir.

Za dva novčiča ingverja, za dva kamelie, za en novčič salpetrove kisline: vse to zmešaš in daš v žganje; piješ na tešče kozarec zoper katar.

Dne 7. junija 1883. Včeraj smo Glotkina pokopali! Oh! Smr! tega starca mi nič ne koristi! Gorje ga mi, gorje! Nisem jaz knjigo-vodja, ampak Čalikov. Nisem jaz dobil tega mesta, ampak mlad človek, ki ima protekcijo svoje tete, generalke. Vse moje upanje je šlo po vodil!

Dne 10. junija 1886. Čalikovu je žena ušla. Kako je revežu hudo! Mogoče se bo od žalosti ustrelil! In če se bo, postanem jaz knjigovodja. O tem že krožijo govorice. Torej si ni treba, da bi obupal, še bom živel, in do novega ko-žuha ni več daleč. Kar se tiče kake ženitve, se pa tudi ne bom kujal. Zakaj se pa človek ne bi oženil, če bi se nudila dobra prilika? Seveda se bo treba prej posvetovati. To so pač resne zadeve!

Kleščev je zamenjal svoje galoše z galo-šami tajnega svetnika. Kakšen skandal!

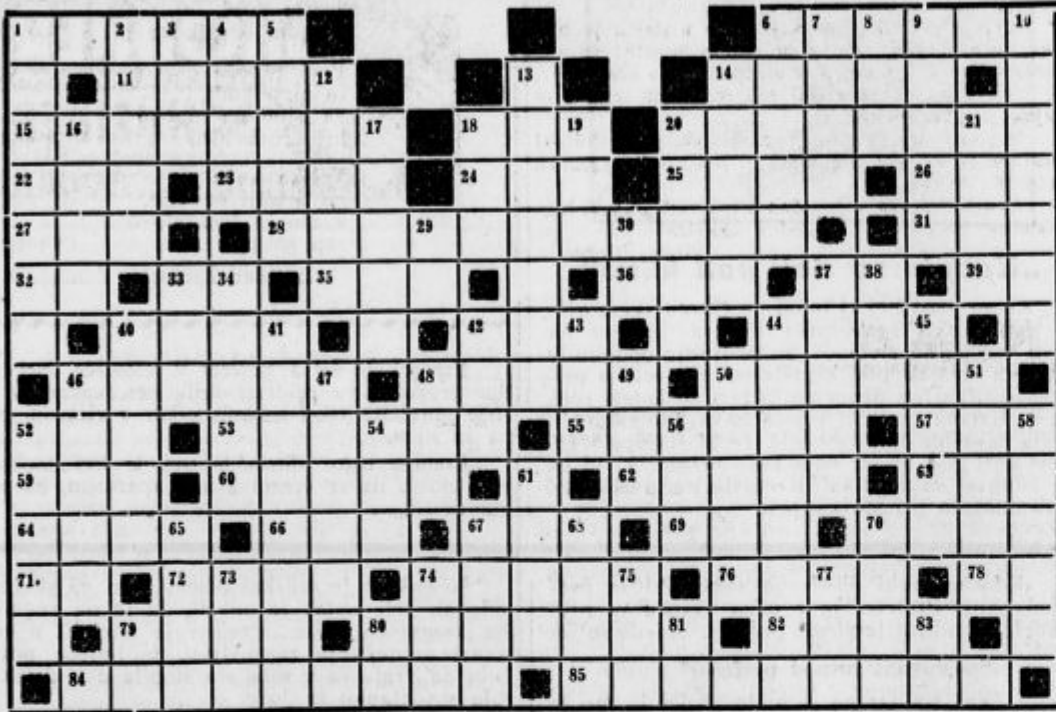
Vratar Pajsi je mi svetuje, naj zoper svoj katar vzamem sublimat. Bom poskusil!

(Rusko: A. P. Čehov.)

»Slišite, vaša mačka mi je kanarčka požrla. Lega mi morate nadomestiti!«
»Prav gospa. Bom pa vsako jutro prišel in vam bom namesto kanarčka zapel!«

Križanka

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. lekarniško sredstvo proti slabokrvnosti; 6. človek, ki vse ve; 11. mleko vsebuje sad tropskega drevesa; 14. zemeljski vdori; 15. Deepingov roman (založba Hram); 18. veliko slovensko industrijsko podjetje (kratica); 20. kemična spojina, praktično, služi pri čiščenju madežev; 22. Prešernov prijatelj; 23. prva beseda skrivnostnega pisma iz sv. pisma, ki ga je nevidna roka napisala na steno kralju Belizarju; 24. zemeljski izkop, rudnik; 25. zgodovinska državnica na balkanskem polotoku, grška črka; 26. kratko žensko krstno ime, reka v Padski nižini; 27. Pojdi! 28. stara rimska provinca v Srednji Evropi; 31. tatarski ali perzijski princ, trg, sejem v Orientu; 32. približno, okrog, tudi kemični znak za prvino; 33. dva soglasnika bolj proti koncu abecede; 35. hitro gibanje, slast pri jedi; 36. del voza; 37. ka-zalni zaimek; 39. »ima« v narečju; 40. zamolkel kovinski glas, signal, kovinska plošča; 42. zrcalo duše; 44. ljubka in hitra gozdna žival; 46. pritok Pada, ki izvira v Primorskih Alpah; 48. olepuje, kiti; 50. stara prerokinja, ki je napovedovala bo-dročnost (Semblijsko prerokovanje); 52. okrajek, mejni pas kakšne stvari, avtor novega »Desetega brata«; 53. domača, lepo dišeča zdravilna rastlina; 55. otočje med Severno in Južno Ameriko; 57. Ro-munska reka; 59. teko in nič ne poreko; 60. poziv neljubemu gostu; 62. mesto v severovzhodnem delu

Slovenije; 63. glasbena lestvica; 64. vrsta cerkvene davščine; 66. hrvaška reka; 67. prelep mesec, letos precej krvav; 69. oblikovanje železa; 70. naloga, vezba; 71. Ek; 72. del človeškega telesa; 74. domača perutnina, sovražni rdečo barvo; 76. poudarjena ni-kalnica; 78. star veznik z ruskim posvojemcem; 79. opisni deležnik glagola obuti; 80. ruski poprevratni revo-lucionar, Ljeningov opozicionalec; 82. veznik; 84. bolezen žolča, telo porumeni; 85. proučevanje organizma potom seciranja, sekljanje.

Navpično: 1. majhen stolček, nožni podstavek; 2. strelski jarki, majhni nasipi; 3. pogost odgovor na vprašanje kod?; 4. izraz, stvari priti na jasno, zavarovati se, komu v ... priti; 5. tisti, ki je nov, pogosto slovensko rodbinsko ime; 6. šesteta številka, številčna skupnost; 7. hrvaška reka, pritok Ure; 8. skrajšano moško krstno ime (Edvard); 9. ko-vinski delec, priprava za pritrjevanje; 10. akadem-sko dostojanstvo, urad; 12. dom starejših, državno zakonodajno telo; 13. tuje, mnogo rabljeno ime za lekarno; 14. razume, ne; 16. pralno sredstvo; 17. stara rimska boginja poljedelstva, Saturnova hčer-ka; 18. rastlinski zrastlek, ostrta, boleča stvar; 19. števnik; 20. največja zemeljska celina; 21. prvi človek; 29. star veznik kot pri 78. vodoravno; 30. besedica, ki jo ravimo pri karanju; 33. glas, vrsta zvoka; 34. vemo, razumemo; 37. mesto na Goriškem; 38. osebni zaimek; 40. listnato drevo; 41. molitev v začetku sv. maše; 42. Molil (cer-

kveni izraz); 43. sitna strupena žuželka; 44. nad-vse močno, od sile; 45. domače reklamno podjetje; 46. dan v tednu; 47. grško mesto v Kalkidiki, po njem se imenujejo slavni Demostenovi govori; 48. grška črka; 49. starejša oblika veznika; 50. moško krstno ime, eden izmed apostolov, ime slov. pesnika; 51. tropska rastlina; 52. prisilen odvzem vrednosti v svrhu kritja terjatev; 54. žensko krstno ime; 56. trčenje (krajša beseda); 58. prisilno zem-ljiško delo; 61. Abrahamova žena; 65. narodno žensko pokrivalo; 67. nadležna stvar, proti njej se branimo z raznimi »Medosi in Aeroxonii«; 68. mlada (po urasti), malomestna (po značaju); 70. Pregledano! (uradna označka na listinah); 73. sve-topisemska oseba, lepa Noemijeva hčerka; 74. slov. politik — »petomajski ban«; 75. zgodovinsko me-sto v Dalmaciji; 77. tuje moško krstno ime, si-birska reka; 79. pijača starih Slovanov; 80. pogoj-na členica; 81. kemijska značka za kovino; 83. vzklík.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Polovica, 3. Katalonija, 6. Mezo-potamija, 10. Loka, 11. Veša, 12. močiti, 13. Me-dina, 14. pečina, 16. koža, 17. liga, 18. motiti, 19. Jerica, 20. menica, 21. bate, 22. vice, 23. Perika, 24. vezilo, 25. Danica, 26. salama, 27. Lila, 28. račiti, 29. goliti, 30. dolina, 31. livada, 32. Bojana, 33. koliko, 34. pomije, 35. celina, 36. peka, 37. na-det, 38. Lerida, 39. koleno, 40. Mesija, 41. mana, 43. meča, 44. lavina, 45. poviti, 46. Lidiya, 47. pipa, 48. vole, 49. gugati, 50. kolina, 51. pinija, 52. bala, 53. miza, 54. vabiti, 55. Lipica, 56. Matijaj, 57. koza, 58. želo, 59. Bari, 60. tica, 61. somatologija, 62. kolonija, 63. žaliti.

Navpično: 1. Poni, 2. Vika, 3. kaša, 4. ločiti, 5. niti, 6. medica, 7. zona, 8. tačica, 9. Mina, 10. loža, 11. Vega, 12. motika, 13. merilo, 14. penica, 15. matematika, 16. koblica, 17. lice, 18. moriti, 19. jeziti, 20. Menina, 21. balada, 22. vila, 23. pe-čina, 24. veliko, 25. dalije, 26. Savana, 28. rajati, 29. golida, 30. domino, 31. Liliya, 32. bodeča, 33. Korina, 34. poleti, 35. cesija, 36. pena, 37. name-ravati, 38. leviti, 39. kovine, 40. Medija, 41. mapa, 42. kolesariti, 44. lagati, 45. polica, 46. linija, 47. pila, 48. voza, 49. gubica, 50. kopito, 51. Pitija, 52. Baza, 53. milo, 55. Lima, 56. magi, 57. kolo, 58. žega, 59. bali.

Rešitev nedeljske zlogovnice

Rešitev nedeljske zlogovnice: a) Karadjordje; b) Libija; c) lina; d) Oj ta vojaški boben; e) raz-očaranje.

Zlogovnica

Sestavi iz zlogov: gi, kle, je, ma, mi, na, ne, not, o, pat, ra, rist, tu, ta, vih, vil, besede sledečega pomena: a) nova slovenska izvirna opera; b) Moč, ki je zgradil francosko obrambno črto; c) poletni vremenski pojav; d) športni poklic, ki je v nevar-nosti, da izgubi svoi dober glas; e) nizozemska kraljica.

MLADI SLOVENECE

Enkrat potihoma, enkrat na glas...

Na dan svojega godu je mati naročila Pavlihi:

»Danes pa skuhaj štruklje za kosilo. Jaz pridem kmalu od mase.«

Sla je v cerkev, Pavliha pa se je lotil štrukljev. Ko so bil kuhani, si je mislil: Štruklji so najboljši, ko so še vroči. Poklicati moram mater, drugače bodo zanič.

Stekel je proti cerkvi in na ves glas zaklical na cerkvenem pragu:

»Mati, hitro pojdite domov! Štruklji so že kuhani.«

Mati je prišla iz cerkve in ga posvarila:

»Pavliha, tako ne smeš! Drugič moraš poklekniti in mi tiho povedati na uho, kaj hočeš.«

»Bom, bom,« je prikal Pavliha in si njene besede vtisnil globoko v srce.

Ko je prihodnjo nedeljo mati spet šla v cerkev k maši, je Pavliha kmalu prihitel za njo. Lepo je pokleknil in se po kolenih splazil do nje. Sklonil se je in ji šepnil na ušesa:

»Ali se še spominjate, kaj ste mi zadnjič naročili?« jo je vprašal.

»Ne spominjam se,« je odgovorila mati.

»Rekli ste, da vas ne smem glasno poklicati, ampak potihoma.«

»No in kaj potem?« se je začudila mati.

»Ubojal sem vas in vam prišel povedat, da naša hiša gori!« ji je Pavliha šepnil na uho.

Mater je kar vrglo pokonci. Stekla je iz cerkve in na svojo žalost videla, da je domača hiša medtem pogorela do tal.

»Ti nesrečni fant!« je zatarnala. »Ravno narobe si napravil. Zadnjič bi me moral poklicati potihoma, danes pa na glas, da bi ljudje šli hitro gasit.«

»Bom pa vdrugič tako naredil,« je obljubil Pavliha.

Zgradila sta si novo kočo. Neko nedeljo je mati spet odšla v cerkev, Pavliha pa je ostal doma. Da bi ustregel materi, je novo kočo kar sam zažgal in zdirjal proti cerkvi. Zakričal je na cerkvenem pragu, kolikor mu je dalo grlo:

»Mati, naša hiša gori, hitro gasit!«

Bil je prepričan, da ga bo mati na vso moč pohvalila, ker se je tako vestno ravnal po njenih besedah. Ko ga je pa mati ozmerjala tud topot, je Pavliha sklenil, da je poslej ne bo klical ne glasno, ne potihoma, naj se zgodi, kar koli hoče.

In ostal je svoji obljubi zvest.

Pavliha in zelje

Nekega dne je mati rekla Pavlihi:

»Jaz grem v cerkev, ti pa doma kuhaj. A glje, da ne boš vse slanine zrezal, drugače mi bo zmanjkalo zabele za zelje.«

»Bom že gledal, mati, nič se ne bojte,« je obljubil Pavliha.

Mati je šla, Pavliha pa se je pridno vrtel okoli ognjišča in kahal kosilo. Materine besede, naj nikar vse slanine ne zreže, so mu ves čas rojile po glavi. Imel je mater rad, zato je premišljal, kako bi ji olajšal delo in jo razveselil. In jo je nazadnje iztuhlal.

Z veliko vnemo se je lotil slanine in jo razrezal na drobne kose. Vrgel jo je v velik lonec in ko so po raztopljeni masti začeli plavati ovirki, je vse skupaj odnesel na zeljnik in ga zabelil.

»Ali bo mati vesela!« si je mislil in si zadovoljno mel roke.

Ko se je mati vrnila od mase, je na svojo grozo videla, da ni v šrambi niti kosčka slanine več.

»Za božjo voljo, kaj si pa napravil?« je vzkliknila.

Pavliha jo je prijel za roko in jo vlekel na zeljnik. Pokazal ji je zeljate glave, oblite z raztopljenim maslom in z ovirki, in rekel:

»Mati, zdaj se vam ni treba več bati, da bi zmanjkalo zabele za zelje. Lejte, tako sem zelje zabelil, da kar od njega teče.«

Stankovo maščevanje

Lepo pomladansko jutro je bilo, ko se je Stanko začel učiti. Vstal je že ob petih in se pripravil za francosko nalogo, obenem pa je s svojim drdranjem zbudil svojega mlajšega brata, ki se je jezo glasilo:

»Kaj se tako glasno guliš, saj boš itak slabo pisal. Včeraj bi se bil učil, saj si imel celo popoldne čas, ne pa zdaj, ko še vsi spimo.«

Stanko mu ni odgovoril. Ozrl se je skozi okno. Pogled mu je običajl na Kamniških planinah, ki so se veličastno vzdigovale na severu. Nebo, ki je bilo čisto, brez najmanjšega oblaka, se je na vzhodu rdečilo in oznanjalo sončni vzhod.

Iz premišljevanja je Stankota zbudil njegov bratec, ki ga je radovedno vprašal:

»Kaj pa je tako lepega zunaj, da si se kar zamaknil? Ali me boš vzel jutri na izlet, kakor si mi zadnjič obljubil?«

»Sitnež, bodi no tiho,« ga je zavrnil Stanko. »Če ne boš dal miru, boš moral jutri ostati doma.«

Milko, tako je bilo namreč Stankovemu bratcu ime, je na te besede res utihnil in skušal zaspati. Stanko pa se je spet lotil učenja.

Še pred poukom je Stanko prosil sošolca Himlerja, ki je dobro poznal Kovača, profesorja francoščine, naj mu pove, kje študira profesorjev sin Drago. Sošolec mu je povedal, da študira v Zagrebu za inženirja, da pa je zelo bolehen in da se bo najbrž prišel zdraviti v Slovenijo. Stanko je še vprašal sošolca, kje Drago stanuje, in Himler mu je odgovoril:

»Lani je stanoval pri svojem botru, odkar pa je ta prestavljen v Slovenijo, stanuje pri nekem Slovence, s katerim se je seznanil na univerzi. Drago je prijeten fant in ga slovenski visokošolci večkrat obiskujejo.«

Po tem razgovoru je Stanko odhitel na hadnik in šepnil svojemu tovarišu Jožetu, ki ga je tam pričakoval:

»V Zagrebu študira. Pozneje ti povem vse.«

Tovariša sta odšla v razred, kajti zvonec je oznanil začetek pouka.

Po pouku sta odšla Stanko in Jožeta skupaj domov. Spoutoma je Stanko povedal Jožetu, kaj je izvedel o profesorjevem sinu.

»Veš kaj, Jože?« je rekel Stanko. »Ker mi je profesor Kovač zagrozil, da bom pri njem padel, se mu bom maščeval. Napišiva mu pismo, da je njegov sin Drago hudo zbolel. Podpisala bova tistega Slovence, pri katerem Drago stanuje. Profesor Kovač bo ves v skrbeh odpoštoval v Zagreb, kjer bo pa našel svojega sina zdravega in čvrstega. Jutri na izletu bova to pismo v Kamniku oddala.«

»Kaj pa pošni pečat, ki bo iz Kamnika?« je zaskrbelo Jožeta.

»To morava pač tvegati,« je odgovoril Stanko in hitro dodal: »Sicer pa profesor Kovač v svoji raztresenosti pečata niti pogledal ne bo.«

Jože se je še nekaj časa obotavljal, potem pa je pristal:

»Pa naj bo. Torej jutri na svidenje!«

Profesor Kovač je pravkar pokosil, ko je nekdo potkal. Pismonoša mu je prinesel časopis in neko pismo. Hitro je pregledal dnevne vesti, nato pa mu je pogled obstal na pismu.

Kako je fant hudobca ukanil

Mladenčevemu očetu iz Gornjih Gôr v Savinski dolini je ljubi Bog že šest križev in sedmega pol na rame naložil, pa so še zmerom čvrsti kot dren in spomin imajo bister, da zlepa ne pozabijo kakšne stvari. Za pol stoletja nazaj se spominjajo vsega, kar so kdaj videli, elisali in doživeli. Pravljice in pripovedke ti kar iz rokava etresajo, kadar so dobre volje. In dobre volje so Mladenčev oče iz Gornjih Gôr skoraj zmerom.

Zadnjič so nam Mladenčev oče pripovedovali tole zanimivo istorijo:

Neki fant iz sosedne vasi je delal past, da bi vanjo ptice lovil. Pa je prikolovratil mimo hudobec in ga vprašal:

»Fant, kaj delaš?«

»Past za tiče,« je povedal fant.

Hudobec je bil malo nalušen, pa je razumel, da dela past za hudice. Grozno se je prestrašil.

»Klobuk denarja ti dam, če ne boš tega delal,« je rekel fantu.

Fant je bil zadovoljen. Na tihem je napravil na dnu klobuka veliko luknjo. Povezil ga je nad gosto praproto Hudobec je v klobuk stresal denar in se je na vso moč tujil, da noče biti poln.

Ko je bilo med praprotem denarja že velik kup, je fant rekel:

»Zdaj ga bo dovolj.«

Hudobec ni opazil zvižaje. Kmalu mu je postalo žal, da je fantu podaril toliko denarja. Premišljeval je in premišljeval, kako bi ga dobil nazaj. Nazadnje je predlagal fantu:

»Pojdiva se loviti! Če bom jaz tebe ujel, mi boš ves denar dal nazaj.«

Prebrisani fant pa se ni dal kar tako speljati na led. Odgovoril je:

»Jaz nimam časa. Lovita se z mojim bratom.«

Pokazal mu je zajca, ki je epal v grnu in rekel:

»Tale je moj brat.«

Hudobec se je zakadil v zajca. Zajec je planil na nože in jo ucvril po hribu navzgor. Vrag je tekkel za njim, da se je vse kadilo. Pod vrhom hriba je zajca res došel. Zgrabil ga je za rep in mu ga odtrgal. Odstihamal zajec nima repa.

»Zdaj pa ti lovi mene!« je vrag zaklical zajcu.

Zajec pa se ni menil za njegove besede in jo je popihal v goščo. Tako je prva tekma propadla.

»Spopriviva se,« je vrag predlagal fantu. »Če bom jaz tebe vrgel, bo denar moj, če boš pa ti mene, ga lahko obrziš.«

Prebrisani fant je odgovoril:

»Prav rad bi se metal, pa nimam časa. Veš kaj? Spoprimi se raje z mojim starim očetom.«

»Velja!« je rekel hudobec.

Fant je popeljal hudobca do medvedjega brloga in mu rekel:

»Tukajle notri je moj stari oče. Podrežaj v jamo s palico in ga pokliči.«

Vrag je storil, kar mu je svetoval. Medved je prilomastil iz brloga in se vrgel na hudobca. Tako ga je metal po tleh, da so mu kar kosti pokale. Ko je vrag videl, da mu ne bo kos, je vzel podplate pod pazduho in jo popihal nazaj v peklo.

Prebrisani fant pa si je z denarjem sezidal veliko hišo, ki stoji še dandanes. Kdor ne verjame, naj se gre soliti!

STRIČKOV KOTIČEK

Dragi Kotičkov striček! — Po dolgem času se spet oglašam v Tvojem kotičku. Pa veš, zakaj? Že vidim, da ne boš uganil. Blizajo se binkoštni prazniki, ko pridejo ljudje iz mnogih krajev gledat Postojnsko jamo. Spomni se, dragi striček, kaj si mi lani obljubil in uganil boš, zakaj Ti pišem. Lani si mi obljubil, da pošleš v skrinji kakšen piškav novec in si privoščiš izlet v Postojno, da si ogledaš svetovno znano jamo. Torej dragi striček, le glej, da zagotovo prideš! Ne prelomi dane obljube, saj veš, kaj pravi pregovor: Obljuba dela dolg. Jaz in moj bratec Francelj Te bova čakala na postaji. Spoznala Te bova, ko pa veva, da imaš dolgo belo brado, en sam las na glavi in velikansko bradavico na koncu nosu.

Lepo Te prosim, ne vrzi mojega pisma v koš. To bi me tako užalostilo, da Ti nikoli več ne bi upala pisati.

Torej na svidenje na binkoštni prazniki! Pristrčno Te pozdravlja — Pavlina in Francelj Vodopivec, Rakitna pri Postojni.

Draga Pavlina! — Prav do konca svoje brade in edinega lasu na glavi sem žalosten, da o binkoštnih nisem mogel priti v Postojno. Sem vso skrinjo prebrskal, a plesnivega novca nisem našel v njej. Brez vsakega božjaka v žepu pa človek, kakor veš, ne pride daleč, posebno ne v teh viharjih časih. Po zraku plavajo pošastni ptiči in pljuvajo kar na debelo navzdol, da človek ni varen nikjer. Meje prestavljajo neznane sile zdaj sem, zdaj tja, da nikoli ne veš, kakšen zemljevid bi s seboj na potovanje vzel. Jaz sem vse svoje zemljevide pometal v peč in sklenil, da si prej ne kupim novega, dokler ne bodo pošastni ptiči, ki plavajo nad Evropo, odrčali tja, kamor spadajo:

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Dragi Kotičkov striček! — Še ena Tvoja iskrena prijateljica se oglašja z Jesenic. Z velikim veseljem prebiram vsako nedeljo Tvoj kotiček. Skrb za Tvoj edini las na glavi tudi meni ne da miru. Praviš, da se Ti že sumljivo mame. Po mojem mnenju je siromak najbrž prehlajen. Da ozdravi in se okrepi, si povezni na glavo gorenjsko polhovko. Boš videl, kako se boš potlej počutil mladega in čvrstega! Zavriskal boš, da se bo slišalo prav do nas. Tudi edini las na glavi bo žutil Tvojo moč in se Te bo držal še dolgo, dolgo.

To Ti iz srca želi in Te pozdravlja — Elza Cegnar, učenka III. razr. mešč. šole na Jesenicah.

Pripis. — Mojega nasveta nikar ne pozabil! Upam, da boš imel v trenutku, ko moje pismo dobiš, koš narobe obrnjen.

Draga Elza! — Srečo si imela. Moj koš je bil v trenutku, ko sem Tvoje pismo prejel, res narobe obrnjen. Nekaj minut poprej je namreč slišal zadnja redijska poročila z bojnih poljan in tako se mu je zagnusil ta svet, da se je preobalil na glavo in pokazal svetu svojo spodnjo stran... Sklenil je, da bo tako dolgo stal na glavi in držal gladovno stavko, dokler se bodo ljudje med seboj klali kot divje zveri.

Za poslani recept se Ti moj edini las najpristrčneje zahvaljuje. Kar koj je mislil dati v časopise velik oglaš, da kupi dobro ohra-

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Pa kaj sem še hotel reči? Aha! Lani si me prosila, naj bi Ti kakšno zabavno pesmico poslal, da bi se je naučila na pamet. Druge nimam pri roki pa Ti pošiljam tole:

Vesela pesmica, zabavna pesmica, ali ne? Pristrčno pozdravljam oba: Tebe in brata Franceljina. — Kotičkov striček.

Materinstvo in vojska

So stvari v vsakdanjem poteku časa, ki nas v dno duše pretresejo, ki nas primorajo, da obstanemo v svoji hitri in naglici. Majhne slike so to, ki se zaiskrijo in spet izginejo v vedno menjajočem se beganju vsakdanjega življenja.

Tam po cesti je počasi stopala žena, zraven nje pa je stopical fantek, nemara mu je bilo tri leta, in je venomer čelbjal. Včasih je hušnil smehljaj čez obraz te žene; vzradostila se je spriču svojega brihtnega fantka, in njene iskrene se materinske oči so ponovno zrlje nanj. Pa je obstala in se zamisljeno zazrla v daljo. Ali pa je le tiho prisluhnila sama sebi? Ali je čutila utripanje srca bodočega življenja v svojem blagoslovljenem telesu? Tesneje se je zavila v plašč, tako kakor bi hotela varovati svojega otročiča spriču vsega, kar koli se utegne še zgoditi.

Materinska sreča! Ta slika nam da misliti! Voja kliča može od doma. Doma opravljajo njihove žene vse dolžnosti v prid domovini, predvsem vršijo svojo najsvetejšo nalogo: materinstvo. Materinstvo je značilno za velikost in moč države, za neomajno zaupanje, ki daje narodu življenje, da se žena radostno žrtvuje za otroke. Žena se zaveda, da potrebuje narod, ki noče propasti, veliko zdravih otrok, in zato se si naloži tudi v hudih dneh z zaupanjem v Boga to breme na pleča. S tem najboljše odgovori sovražnim silam in je pravi vojščak na svojem mestu. Žena in mati je prav tako odgovorna za bodočnost kakor vojak, ki tvega življenje na bojiščih. Ona daruje narodu najvišjo pozemsko dobroto, to je otroke, ki bodo v srečnejših dneh nastopili dediščino našega rodu.

(Iz lista »Luksembuška žena«.)

Šolska mladina na majskem izletu, ki ga skoraj zmeraj dež moči.

Nekaj o lepem vedenju na kmetih pa tudi v mestu

Kako stojimo

Kadar s kom govoriš, stoj mirno, ravno, ne preširoko, ampak drži noge skupaj, se ne zvijaj, ne pretegaj. Ne naslanjaj se na zid, mizo, ne s hrbtom, ne z rokami. Ne podpiraj glave in se z rokami ne igraj. Nog ne prekrizavaj in z njimi ne brcaj in drsaj po tleh. Ne praskaj se, ne prijemaj bližnjega z rokami, ne jej in ne kadi. Ne drži roke v bok, ne na hrbtu, še manj v žepu, ampak naj ti visijo prosto ob telesu. Ne stoj preblizu, da bližnjega pri govorjenju s slino ne oškropiš. Ako držiš v roki klobuk, palico ali dežnik, se z njim ne igraj in ne otepaj okoli sebe.

Kako hodimo

Hodi pokončno, ležno, mirno in enakomerno. Pri hoji se ne zvijaj in sukaj s telesom. Ne krili z rokami okoli sebe. Ne letaj brezmišlno.

Po ulicah hodi skromno in ne glej okoli sebe, da se v koga ne zaletiš. Posebno za ženske ni lepo, če so preveč radovedne in mečejo oči vsepovsod. Ne žvižgaj, ne pljuvaj po tleh. Umikaj se na desno. Vidi pa, da če gre tebi nasproti odličnejši od tebe, ali starejša oseba, četudi nižje stojiš, od tebe, morda le uboga žena, se umakni vedno tako, da gre dotični po lepši poti; v mestu ob hišah na drugih, morebiti blatnih potih, po stopi v blato rajši ti, kakor pa tisti, ki ga erečaš.

Ako dežuje in imaš odprt dežnik, ga lepo dvigaj in umikaj, da ne boš z njim preveč nadlegoval drugih. Če se v koga zadeneš, se oprosti, rokoč: »Oprostite!«

Kako sedimo

Sedi ravno. Ne naslanjaj se. Ne prekrizavaj nog in jih ne obesa na prečke, ki vežejo stol. Ne naslanjaj se s komolcem na mizo in ne podpiraj glave.

Ako se voziš z vlakom ali tramvajem, če je treba, odstopi svoj delež starejšim ljudem. Kako malo srčne izobrazbe kaže mlad fant, ko tako moško in udobno sedi, poleg njega pa mora stati stara, nadložna žena. To neplemenitost, včasih naravnost aurovo, vidimo vsepovsod. Vidimo, kako malo obzirnosti ima mladina do starih las. Moški kot močnejši bi moral biti vedno in povsod varuh šibkejšega — otrok, žensk in starih ljudi. Vljudnost zahteva, da moški štiti žensko vsepovsod in ji pomaga. Največkrat pa se vidi ravno narobe in le malokateri kmečki fant ali mlad mož bo pomagal preobloženim starim ljudem vzdigniti košaro, kovčeg, zavitek. Mu ne pade na misel.

Če nas kdo obišče

Ako ti je znano, da te pride kdo obiskat, se moraš na obisk vsaj nekoliko pripraviti. Prezračni sobo, da ne bo zoperni duh obiskovalca že na pragu ustavljal. Iz peti in klopi poopravi umazane čužje, čevlje itd., pomeji in prah pobriši.

slovi, ali pa naj bo pri njem kdo drugi tvojih domačih.

Ko se gost poslovi, ga spremi do vrat, mu prijazno sezi v roke in ne izrazi obžalovanja, da že odhaja, če ti v resnici ni žal, da gre. Nekateri pravijo, da vljudnost zahteva, da rečeš: »mi je prav žal, da že odhajate« ali pa ga vabi, naj še pride, četudi ni res, da mu je žal, da gre, še manj si pa želi, da ga spet obišče. To je hinavščina, ne pa olika! Bodi ljubezniv, priazen, postrežljiv in potrpežljiv — pa boš tudi olikan!

Včasih moraš gosta prenočiti in mu pripraviti sobo. Četudi dobiš imenitnejšega gosta, se nikar preveč ne ustraši, saj veš, da na kmetih ni lepo opremljenih sob, lepega pohištva in posode, zato tudi tega nihče ne zahteva. Če je tvoja sobica še tako skromna, nihče ti tega ne bo zameril. Veakdo ee bo v njej počutil domačega, če je le vse, kar je v njej, enažno in čisto.

Sobo pripravi takole: Ometi stene, očisti tla in okna ter obriši prah. Biti mora dobro prezračena in brez zatohega duha, pozimi tudi zakurjena. Posteljo sveže preobleci in glej, da so blazine čiste, podglavnik enažni brez vsakršnega duha, zato epodno prevleko večkrat operi. Odeja mora biti oblečena z nalašč zato narejeno prevleko. Ako je nimaš, zadostuje rjuha, katero na gornjem koncu zavijaj nazaj čez odejo, da se ta od las ne umaže. Ako je mizno, mora biti več tople odeje. Zvečer posteljo odkrij, t. j. odejo z zgornjo rjuho vred pri glavi odvijaj do polovice. Na nočno omarico pripravi vžgalice in svečnik s svečo ali svetilko. V posteljno omarico postavi nočno posodo. Poleg postelje postavi stol, da zloži nanj obleko. Ako ni v sobi umivalnika, postavi na drug stol, malo stran od postelje, umivalno skledo (lavor) s čisto vodo. Sveže oprano brisačko obesi razgumno čez naslonjalo stola. Poleg skleda postavi skledico za milo in v njej naj bo nov kos mila. Ako skledice nimaš,

Moderno pokrivalo.

položilo mlo na majhen porcelanast krožnik. Glavnika in zobne ščetke nikoli ne pripravljaj. Če imaš vrč za vodo, ga postavi z vodo napolnjenega poleg skleda; ne pozabi pripraviti tudi prazen kozarec za zobe. Ako pa vrča nimaš, napolni kozarec s čisto vodo. Kdor more, naj si pripravi tudi vedrico za vlivanje umazane vode. Vrata naj imajo ključ, da se gost lahko zaklene.

S tem je priprava sobe za goste končana. Seveda, če hočeš, lahko napraviš še več. Lahko obesi okenske zavesa, položiš pred posteljo preprogo, okrašaš sobo z ne premočno dišečimi cvetlicami; lepo je to, neobhodno potrebno pa to ni. Neobhodno potreben kras je snaga — in ta kras gostu popolnoma zadostuje.

Domáci vrti

O trajnicah, ki cveto poleti in jeseni

Poletne in jesenske trajnice se razlikujejo od spomladnih posebnostno v tem, da so visoke rasti in trajnejšega cvetja. Večina zraste meter v višavo pa tudi čez. Med njimi jih je precej, ki imajo, lahko rečemo, svetovni sloves (n. pr. trajna plamenica ali floks, nove sorte ostrožnikov i. dr.). Nekateri so pri nas že davno udomačene tudi po kmečkih vrtovih (n. pr. trajne astre, kresnice, limbar i. dr.).

V sledečih vrsticah nekaj najlepših poletnih trajnic:

Sudrika ali pajčolanka (gypsophila), znana trajnica z drobnim belim cvetjem. Sama na sebi sicer ni posebno učinkovita, toda za šopke je neprecenljiva. Drugo cvetje živih barv obdano z vejicami pajčolanke je videti res, kakor bi bilo zavito v nežen, rahel pajčolan. Ta sicer preprosta in skromna, a jako hvalažna trajnica naj bi ne manjkala v nobenem vrtu. Razmnožujemo jo pozno na jesen ali zarana spomladi s koreninami.

Limbar ali bela lilija (bilium candidum) — prispodoba lepote, čistosti in nedolžnosti — spada prav za prav med lilije, pa je v nekem oziru tudi trajnica, ker čebulice ostanejo trajno v zemlji, kjer se razrašajo in množe. Presajamo jih jeseni, ko se stebela posuše in so čebule popolnoma razvite in zrele. Tudi ta krasotica spada na sleherni vrt.

Trajne plamenice (phlox perennis) priste vamo k najlepšim in povsod priljubljenim poletnim trajnicam. Po kmečkih vrtovih vidimo stare sorte z drobnim rdečim cvetjem. Nove odgoje se odlikujejo z velikimi cveti in krasnimi barvami, kakor so n. pr. Arendsovi in križasti floksi (phlox Arendsi in phlox decussata). Plamenicam ugaja sončna lega in pa debela, vlažna zemlja. Razmnožujejo se prav

prav lahko z delitvijo večjih grmov, pa tudi s semenom in potaknjenci.

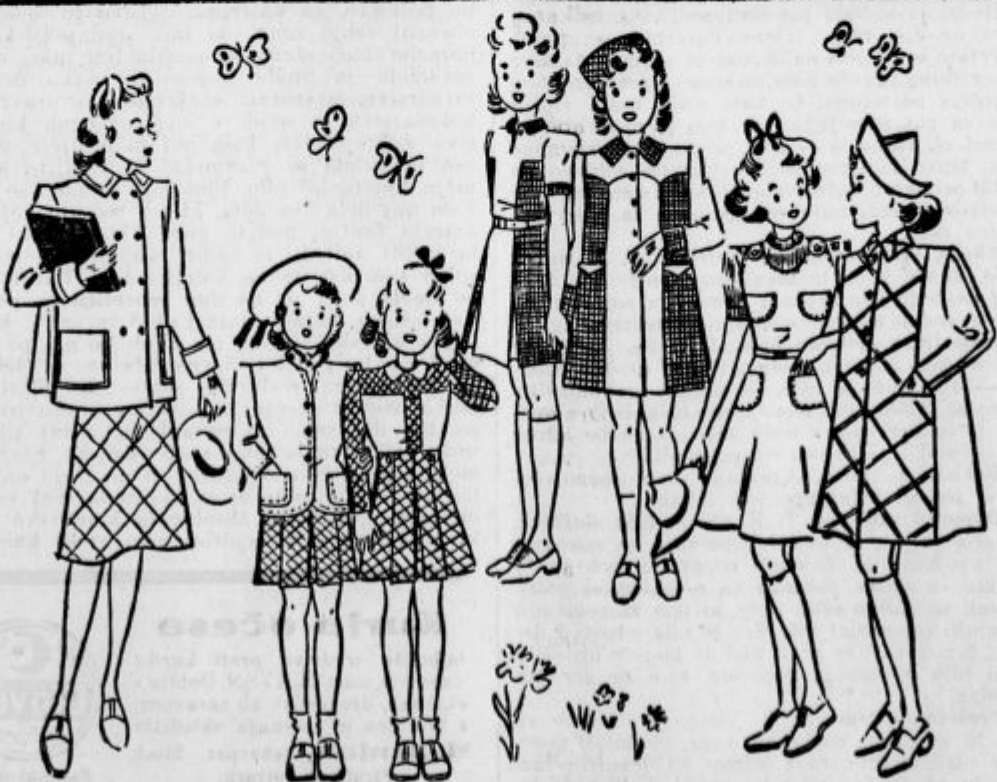
Poletne trajne astre ali nebine so stare znanke po naših vrtovih. Nekateri cveto že meseca maja, druge čez poletje. Največ je pa jesenskih, o katerih bo govor pozneje. Zelo lepe so poletne nebine, ki jih najdemo v cernikih pod imeni aster alpinus — planinska nebina, aster subcaeruleum floribundus — modrikasta obilocvetna nebina in aster amellus — zvezdnata nebina. Vse astre so silno trdžive rastline. Razrašajo se s podzemeljskimi koreninami na vse strani, tako da postanejo včasih celo nadležne. Nizke sorte so pripravne za skalnake in za obrobke, visoke sadimo pa ob mejah in na takih mestih, kjer hočemo kaj zakriti.

K poletnim trajnicam priste vamo tudi še: zvončnice (campanula); naprstek (digitalis) z rdečim in belim cvetjem; trajno sončnico (helian-

»Ali jih vidiš, te vratove? To bi se bilo treba umivati, če bi midva take imela!«

Brez težav

Dekliške obleke, ki so narejene iz materinih oblek.

this), ki doseže 2 metra višine in še čez; ker je zelo skromna glede prostora in zemlje, jo imamo lahko v vsakem vrtu, da zakrijejo z njo nelepe partije in predmete (n. pr. kompost); trajni volčji bob (lupinus), ki uspeva tudi v senci; kresnice in astilbe (spirea, astilba) se lepo podajajo po vlažnih, senčnih gozdičih; tritoma (tritoma uvaria) je krasna posamnica s poldrugi meter visokim stebлом z močnimi, batom podobnimi razcvetji; rdeča zgača (pyrethrum roseum), omej ali akonit (aconitum napellus).

Pozne ali jesenske trajnice

Najbolj razširjene in tudi najbolj različne glede rasti in cvetja so jesenske trajne nebine. Goje jih v pre mnogih sortah, izmed katerih so nekatere posebno lepe (n. pr. saphir, shorti, Rosalinde, Dickson i. dr.). Že pri poletnih nebinah smo omenili, da se nekatere preprostejša in starejša sorte tako močno razrašajo, da se sprevržejo lahko v nadležen plevel. To isto velja še v večji meri za jesenske nebine.

Georgine ali dalije (dalia variabilis) so menda izmed vseh trajnic najbolj razširjene in tudi glede rasti, oblike in barve cvetja najbolj različne (variabilis — spremenljive). Prav za prav so dalije gomoljnice, pa jih kljub temu lahko priste vamo k trajnicam, ker imajo trajne podzemeljske dele (gomolje), ki so pa za mrz obdobje v njih moramo čez zimo vzeti iz zemlje in prezimiti v šrambi, kjer ne zmrzuje. Dalije so dandanes že tako znane in jo vsem svetu razširjene in čislane cvetlice, da bi tudi pri nas že težko našli vrtiček, kjer hi ne rastle vsaj kaka starejša, preprosta sorta. Novejšje odgoje gredo pa v stotine in stotine, pa se porajajo še vsako leto nove. V splošnem delimo dalije v tri glavne skupine, in sicer v orjasko, okrasne dalije z velikanskimi cveti (do 25 cm premera), v kaktovke z velikimi cveti, ki imajo sesvedrane cvetne liste in v ponponke z manjšimi, okroglimi glavicam podobnimi cveti. Vse tri vrste se dobe v vseh mogočih barvah in odtenkih. Dalije se razmnožujejo z delitvijo večjih gomoljev, ki se dajo raztrgati v toliko delov, kolikor je imela rastlina stebel. Lahko se pa razmnožujejo tudi s potaknjenci, ki se prav radi okoreničijo.

Vlomilci med žuželkami

„Kukavičje“ jajce v čebelnem gnezdu - Kriminalni roman v prirodi

Znano je, da leže kukavica jajca v tuja gnezda. A tudi med žuželkami imamo takšne »zajedavce«: med katerimi spada majevka (po Wolfu) pač k najbolj čudnim posebnostim, kar jih imamo tozadevno v prirodi. Ko majsko sonce razsvetli travnike in gozdove ter izvabi s svojimi toplimi žarki iz zimskega spanja na tisoče in tisoče rož in rožic, potem je tudi za zločinsko majevko nastopil njen čas. Neznatna stvarca, ki meri komaj 1½ cm, zleze iz svojega zimskega kotička. Kmalu pa pride dan, ko se samica odpravi na pot, da bo po svoje poskrbela za svoj, čim številnejši zarod. Po nekem skrivnostnem nagonu si živalca izmed tisočih cvetlic izbere tisto, ki ima na vrhu bohoten cvet in kamor priletavajo čebele po nektar. Ob vznjožu takšne rastline si samica-majevka izkoplje jamice in leže vanje do 4000 jajčec. Ko je to opravljeno, pokrije ta skrbna mati svojo zalego s peskom in se skobaca proč. Če čez nekaj tednov se izležejo iz jajčec majevske ličinke, to so vitka bitija, ki merijo komaj 1 milimeter. Edino, kar to neznančno živo bitje vsaj malce odlikuje, so krepka grizala in izvrstno razviti kaveljčki na nožicah, ki so odlične plezalske naprave in ki omogočajo ličinkam, da morejo splezati po steblih rastline, ob kateri so prišle na svet. To je pa tudi edino samostojno »delo«, ki ga majevka glede na svojo »življenjsko pot« opravi.

Zdaj pa se zgoraj pri cvetu postavi ličinka na prežo. Včasih mora dolgo čakati (pri čemer je treba pripomniti, da med čakanjem ničesar ne zaužije). Toda slednjič... le, se pojavi na robu cvetne čaše — čebela! Ličinka niti za hip ne okleva. Z drznim skokom plane na čebelo, oklene se njenih dlačic in se da prenašati po zraku, ne da bi čebela kaj vedela o tem. Na ta način prispe ličinka h gnezdišču čebele. Toda zdaj se ni čas, da bi opravila svojo lokavost. Zakaj, čebela ni še do vrha napolnila svoje shrambice. In tako napravi majevska ličinka, držeč se trupla čebele, še marsikako romanje skozi ozračje, k cvetlici, pa nazaj v gnezdišče, pa spet k drugi cvetlici in spet nazaj v shrambo, dokler slednjič — za ličinko — ne napoči veliki trenutek. Čebela se pripravlja, da bi legla jajce. Ta čebela, kar je treba posebej povedati, pa ne spada k čebelam, ki tvorijo državo in ki so v službi ljudi. Od 8000 raznih vrst čebel, ki žive v prirodi, jih je le malo, ki bi mnogoštevilno živele v svojih državah. Največ je takih, pri katerih si vsaka samica zase in za svoj zarod zgradi posamezno gnezdišče. In si je tudi ta čebela, ki

nosi zdaj s seboj zlobno ličinko majevke, ne- kje v zemlji izgredla svojo kamrico in si on- ti uredila nekaj celice, ki naj bi se v njih razvili njeni otročki. Zdaj je torej že tako daleč, da je ena teh celic zvrhana s tekočim nektarjem. Čebela zleze jajčece v med, ki naj bi dotlej plaval na medu, dokler se ne izleže čebelja ličinka. Toda vprav takrat, ko čebela zleze jajčece, plane ličinka majevke na jajčece niz- dol in se na njem drži s svojimi ostrimi krempljci kakor na plavajočem čolnici, in vprav zadosi prostora ima na njem. Če bi pa- dla nizdol, bi morala »brez upa zmage« uto-

niti v medu. Nič hudega sluteča čebelja mati pa zapre celico hišico, da bi bilo njeno jaj- čece na varnem spricho vseh sovražnih vsiljiv- cev...

Roparica, ki je v njej, pa opravi v krat- kem času mnogo dela. S svojimi ostrimi grizali razpara lupinico jajčeca in požre vsebino. Ilkrti pa se izvrši nekaj najbolj čudnega v tej zločinski zgodbi: Medtem ko ličinka ma- jevke golta čebelje jajčece in si s tem prav za prav uniči podlago za svoj obstoj — se sama spremeni v bitje, ki zna plavati! Prej je bila vitka in majhna, zdaj postane pa debela in okorna. Trebuh se ji napne navzven, hrbet se splošči. Slednjič je postala ličinka kakor čolnic, ki dotlej plava okoli po sladki vsebini, dokler vsega ne požre. Potem se ličinka zabubi. V tem stanju pa ne potrebuje nobene hrane več. In slednjič, ko je čas za to, zleze iz čebelje celice dorasli hrošč majevke...

Norveške čete s Nemci na cesti proti Vangu

Lev v kletki za ptice

Moskovski šalivi tednik »Krokodile« poroča:

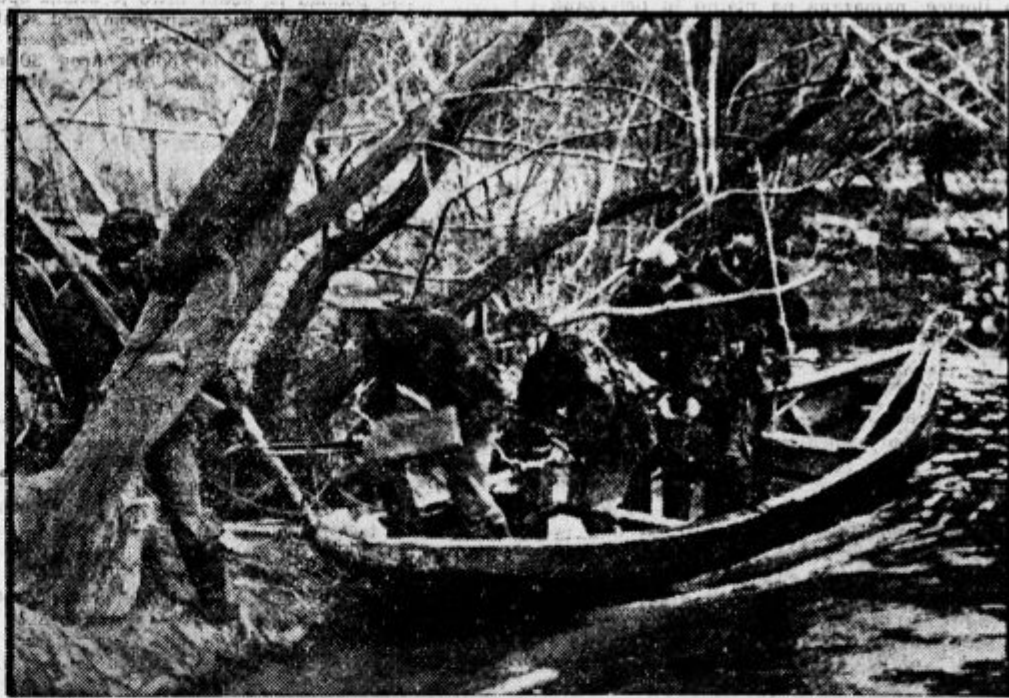
Brzi vlak iz Tiflisa za v Moskvo se je pri- peljal na postajo Baku. Postreščki so odrinili vrata prtljažnega voza, a so jih koj spet zaprli, zakaj zobje so jim začeli od groze sklepetati: sredi prevrnjenih zabojev z zamrznjenim mesom se je sprehajal mogočen lev in je mahljaj z repom! Kakor blisk se je raznesla vest o tem dogodku. Cvetlice v rokah potnikov so zvenele, poljubi so jim zamrli na ustnicah. Lev v prtljažnem vagonu je začel na ves glas in ne- jevoljno rjoveti. Čuvaju leva se je posrečilo uiti iz vagona. Razmršenih las in znojnega čela je pripovedoval, da bi bil moral dva leva iz Tiflisa prepeljati v zoološki vrt v Dnjepropetrovsk. En lev pa je nenadoma ušel iz kletke in se je spravil na meso. On sam se je kot šiba na vodi tresel vso pot za tanko steno, misleč, da bo lev tudi njega zdaj zdaj po- hrustal.

Za zdaj se ni dalo nič narediti. Prtljažni voz so odklopili. Postajni načelnik je brzojavil ravnateljstvu transkavkške železnice: »Kaj storiti stop lev iz kletke ušel.« Ravnatelj Zo- maja pa je imel zvrhana mero logike v mož- ganih. Nič se ni razburil in je v Baku brzo- javno odgovoril: »Levi ne smejo pobegniti iz kletke stop.«

Teoretično ni bilo proti temu kaj reči. To- da, železna pest življenja prekopicne celo je- klena načela na kup. Lev se je nesramno spre- hajal po vagonu in je požrl neizmerno veliko mesa. To reč je bilo treba na mestu končati. Kaj bi? Slednjič se je nekdo spomnil, kako da godba vpliva na zveri, da so potem vse plahe in boječe. Poslali so z avtom po znanega mest- nega muzikanta. Postavil se je k steni prtljaž- nega voza in je zatrobil znano popevko kar najlepše je znal. Toda — nič ni dosegel. Ne vemo, ali je bila zverina kaj boljšega vajena, ali pa ni res, da bi godba porazno vplivala na živali; bodi tako ali tako — ta reč ni za- legla.

Navsezadnje se je postajni načelnik do- mislil cirkusa in je telefoniral tjakaj, kjer je pravkar krotilec zveri Grekov nastopal s sku- pino levov. Grekov je koj prihitel na kolo- dvor, stopil je v prtljažni voz in se je nekaj časa na štiri oči pomenkoval z levom. nakar se je lev mirno vrnil v kletko. Prtljažni voz z obema zverinama so pripeli k vlakcu št. 55 za v Kijev — in vsi so se mirno razšli. Toda čez nekaj ur nato je prisel brzojavni krik iz Derbenta: »Drugi lev ušel stop prosimo kroti- lca poslati v Derbent.« A ta ni maral odpo- tovat, češ da ne utegne. Tako so prtljažni voz z zadovoljnim levom v Derbentu odpeli in ga s prihodnjim vlakom odpravili nazaj v Tiflis. Tam so poklicali na kolodvor uslezbence zoo- loškega vrta. Kakor prej železniški uradniki v Bakuju, so se zdaj ti dvakrat po štiri in dvajset ur vsi obupani prestopali z noge na nogo pred vagonom. Zaman so se trudili, da bi z laskavimi besedami, s grožnjami, s proš- njami, s krepkimi posviki in s plahimi iskre- nimi besedami ganili zahrbtno renčnega leva.

Slednjič jim je prišlo na mar, da so po- klicali voditelja oddelka za zveri iz zoološkega vrta na kolodvor. Njemu se je slednjič zares posrečilo, da je leva lepo izvalil v kletko. Kasneje se je izkazalo, da sta ravnatelj zoo- loškega vrta v Tiflisu, Ganzon, in njegova na- mestnica Celidze menila, da poznata levjo dušo in sta to dokazala s tem, da sta odposlala oba leva v kletki, ki je bila namenjena za prevoz novej in drugih velikih ptic. Takšno pod- cenjevanje pa se je obema levoma seveda za malo zdelo.

Kakor Indijanci — imajo tudi Nemci brž pri rokah kanju podobne čolne, da — čim hitreje napredujejo po tujem ozemlju.

Versko „okuženje“ komunistične mladine

Moskovska »Pravda« je nedavno poročala, da se je začelo nekašno versko gibanje med sovjetsko mladino in »da bo vera nemara oku- žila tudi vodstvo komzomolac.« Za zgled navaja list Ivana Larkina, ki je eden od številnih vo- diteljev vojaškega izobraževanja mladine. Ta je zaprosil vodstvo komunistične mladinske zveze, naj ga razreši njegovih dolžnosti, češ, »spet sem postal veren« in zatorej ne morem biti nič več član komzomolac. Dalje je nave- del, da je njegova nova vera v nasprotju »z dogmami komunistične mladine.«

Drug tak primer pa je dijakinja Aleksan- dra Ščerbatsky. To dekle, ki jako pridno štü-

Najnovejša slika sedanjega angleškega ministrske- ga predsednika Churchilla

O plinu heliju

V skoraj vseh kameninah se vedno nahajajo v zelo majhnih količinah primešane radioaktivne snovi. 100 gramov granita n. pr. vsebuje 8,7 deset- tisočink grama radioaktivnega uranovega oksida, bazalt pa n. pr. samo 1,9 desetstotink grama ur- anovega oksida. Kakor vemo, izžareva radij alfa, beta in gama žarke, pri čemer predstavljajo alfa žarki jedro 2 atomov helija. Pri tem izžarevanju seveda radij razpada. Ta razpad se vrši brez ka- kršnih koli zunanjih vplivov. Preračunano je, da radioaktivne snovi, ki so razdeljene po zemeljski skorji, popolnoma zadoščajo za nastanek vsega he- lija, kar ga do sedaj poznamo. Seveda bi se kljub temu lahko helij nahajal na zemlji že ob nastanku našega planeta, torej da ne bi šele pozneje nastal ob razpadu radioaktivnih snovi, saj so tudi po svetlobi nekaterih zvezd odkrili, da se na njih nahaja helij, ne da bi obenem mogli dokazati tudi obstoj radia ali torija. Vendar ko vemo kakšne količine radioaktivnih snovi se nahajajo v zemlji, nam je veliko bližje verjeti, da je helij, ki je mogel nastati le iz radioaktivnih snovi, produkt razpada radioaktivnih snovi, ko pa namesto tega dognati, odkod naj bi prišel radij na zemljo, še posebej, ko se neredko posreči dobiti rudnine, ki so tako gaste, da zadržijo v sebi nastajajoč helij. Zgled: v 1 gramu clevelanda so ugotovili približno 8 kubičnih centimetrov helija, 1 gr thomica celo 10,5 kub. cm helija itd.

Iz količine helija, ki se nahaja v posameznih rudninah, sklepajo tudi na približno starost rud- nine, v kateri se helij nahaja, ker poznajo hitrost razpadanja radioaktivnih snovi. Pridobivanje he- lija naravnost iz takih rudnin pa bi se industrijsko ne izplačalo, ker moramo rudnino več ur dol- go žgati pri toploti 1000 stopinj Celzija, če hočemo iz nje izgnati ves helij.

Nekaj zanimivih podatkov

Pravijo, da tehta naša zemlja 6.487.000.000.000, 000.000.000 ton brez zraka, ki pa tehta 4.900.000, 000.000 ton.

Človek, ki tehta 150 funtov, vsebuje približno 17 prv in sicer nekaj cinka, silicija, fluorida, jo- da; dalje malo več kot desetino funta klora, dve desetini funta žvepla, 1 in pol funta fosforja, 3 fun- te nitroгена, prav toliko kalcija, 14 in pol funta vo- dika, 20 in pol funta oglja in 605 funtov kisika.

Vsako uro umrje na svetu 4600 ljudi, a 5400 se jih rodi. Vsako uro se izvrši 198.000 zločinov, a sa- mo 117.000 jih pride na sodišče.

Vsi ljudje na zemlji pojedjo v eni uri 54 mili- jonov funtov krompirja, 21 milijonov funtov sočiva in solate, 6,6 milijona funtov mesa, prav toliko rib, 3 milijone jajc in več ko 50 milijonov kruhov. V eni uri porabijo ljudje na svetu 10.000 ton slad- korja, 180 ton tobaka, 130.000 ton premoga, 160.000 sodov petroleja, od teh ga je za svečavo 31.000 sodov.

V eni uri je narejenih na svetu 5000 novih av- tomobilov, 2000 ton papirja, od teh ga je največ za časopise (za 1,7 milijonov časopisov na svetu); da- lje naredi filmska industrija v eni uri 40 milijonov metrov filmov. V eni uri je 1200 milijonov pisem in zavojev na poti in je razposlanih 115.000 pisem.

V eni uri napravi naša zemlja 1.104 milj poti krog sonca, medtem ko izbruhne 1500 neviht in pade na zemljo 400.000 zvezdnih utrinkov iz majh- nih meteorjev.

Francoski tanki na zahodnem bojišču — Prizor iz porušene vasi ob belgijski meji

Rdeči častniki ob Siegfriedovi črti

Po poročilu lista »Kirchendienst« je nedavno prišla ekipina sovjetskoruskih častnikov na pova- bilo nemškega armadnega poveljstva na zahodno fronto. Med sovjetskoruskimi častniki so bili tudi Kudašev, Morosov, Volpert in Maharjanc, ki so znani kot hudi brezbožniki. Rdeči častniki ki so bivali več dni na raznih krajih trdnjavske črte pa so po povratku v Rusijo poročali ondi, da na za- hodni fronti niso videli nikjer nobenega duhovnika. Zlasti pa ni nikjer nobenega znaka kake vere, ne kapele, ne dvorane. Eden od častnikov, in sicer brigadni poveljnik Morosov, pravi, da je to zaradi tega tako, ker je zgradil Siegfriedovo črto dr. Todt, ki je znan brezbožnik. Dalje je Morosov še pove- dal, da je postala posadka na zahodni fronti zaradi sijajno urejene narodnosocialistične propagande po- časi, a odločno veri sovražna. Iz knjižnic na nemški zahodni fronti so izginile vse verske knjige. Ko se je razgovarjal z raznimi nemškimi častniki in z moštvo, se je prepiral, da vsi sovražijo vero.

Uredba o zvišanju prejemkov državnim upokojencem

Nova uredba z dne 6. marca t. l. o zvišanju osebnih in rodbinskih dokladov drž. upokojencev in vdov je povzročila napačne domneve v javnosti in upe pri veliki večini drž. upokojencev in vdov. V javnosti vlada domneva, da so bili zvišani prejemki vsem drž. upokojencem in vdovam v znatni meri in to z ozirom na sedanjo draginjo!

Javnost in tudi drž. upokojence je torej treba opozoriti, da temu ni tako. Poviška dokladov se deležni le nekateri in to predvsem oni v višjih skupinah in tudi ti le v malenkostnih zneskih od 50 din mesečno navzgor. Veliki večini drž. upokojencev niso bili dosedanj, globoko pod eksistenčnim minimumom stoječi nezadostni prejemki, prav nič zvišani! Zaradi tega med prizadetimi tako razočaranja in obupni kliči od vseh strani!

Uredba loči: I. staroupokojenec, II. upokojenec iz l. 1923, III. upokojenec iz l. 1931. Prve (I.) zopet v osebne in rodbinske upokojence (vdove), osebnih zopet one z nepopolno in s polno pokojnino. In te zopet z 20 ali manj leti za pokojnino priznane službe in one z več kot 20 leti, a zopet z ozirom na šolsko izobrazbo. Upokojence iz leta 1923 (II.) z manj kot 20 in več kot 20 leti dejanske službe itd. V uredbi prevladuje načelo, da so predvsem deležni poviška upokojenci, ki imajo višjo osnovno pokojnino in so bili upokojeni z večjim številom službenih let ter z višjo šolsko izobrazbo. Med staroupokojenci, ki so najbolj potrebni pomoči, jih je malo, ki so deležni s to uredbo kakih poviškov. Zgodilo se je torej, da so velike množice staroupokojencev in tudi oni iz l. 1923 ostale brez vsakega poviška. In to najhujši, najbednejši!

Pri nepopolnih pokojninah je le malo primerov staroupokojencev (I.), pri katerih dosega osnovna letna pokojnina 5000 din, kar je pogoj za zvišanje dokladov. Pri oni s polno pokojnino se pa začne povišek še le pri osnovni letni pokojnini od 7000 din naprej! Vsi oni staroupokojenec z nižjo letno osnovno pokojnino niso torej deležni nobenih poviškov, in teh je kakor rečeno, velika večina najbednejših.

Zvaničniki-staroupokojenci s polno pokojnino dobe v I. drag. razredu 120 din, v II. in III. razredu po 50 din, z nepopolno pokojnino pa v vseh treh drag. razredih po 50 din. Služitelji — staroupokojenci — nič. Rodbinske pokojnine staroupokojencev se zvišajo šele pri oni od 1200 kron ozir. dinarjih letne osnovne pokojnine, rodbine zvaničnikov in podobnih dobe v vseh razredih po 50 din, one služiteljev in podobnih — nič.

Upokojenci iz leta 1923 z manj kot 20 leti dejanske službe dobe poviška od 65—140 din od vseh 1-4 skupine navzdol, tudi zvaničniki in

služitelji. Oni z 20 ali več leti dejanske službe pa samo od 5. ozir. II-1. skupine navzgor in to celo do I-1 skupine! V I-5. ozir. II-1. a skupini stoječi so deležni poviška v I. in II. drag. razredu po 10 din (?) in v III. drag. razredu — nič. Vsi uradniki nižjih skupin, t. j. od II-2 skupine navzdol v vseh treh drag. razredih, kakor tudi zvaničniki in služitelji ne dobe nobenih poviškov (namreč osebni upokojenci z l. 1923 z 20 in več leti dejanske službe). Upokojenci iz l. 1931 so deležni poviškov samo od IV-2. skupine navzdol v zneskih od 140—60 din. Tudi zvaničniki in služitelji.

Domneva bo najbrž pravilna, da je namen te uredbe samo poprava neopravičenih odtegljajev in znižanje dokladov, predvsem v l. 1935. In še to le samo delna poprava in le pri nekaterih, a v popolnoma nezadostni obliki, torej najmanj z ozirom na naraščajočo draginjo.

Z novo uredbo so izenačene edinole pokojnine oficirjev, upokojenih po prejšnjih predpisih in prejemki po novem zakonu. Prejemki vojaških in mornariških uradnikov in vseh ostalih civilnih staroupokojencev niso izenačeni. Vsi upokojenci in njihova društva se morajo torej boriti za izenačenje in za splošno zvišanje pokojnin, ki so nezadostne, saj stoje tudi one po novih zakonih iz l. 1931 globoko pod eksistenčnim minimumom.

Državni upokojenci so organizirani v banovinskih društvih. Vodeče društvo je najmočnejše zagrebško. Sodelujejo vsa obstoječa banovinska društva v enotnem postopanju. Za Slovenijo obstoja »Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev za Dravsko banovino«, ki šteje skoro 3000 članov, torej tretjino vseh drž. upokojencev v Sloveniji. Posluje v Wolfovi ulici št. 10-II, kjer dobi vsak vsa potrebna pojasnila. Le če se bodo zavedali vsi upokojenci dejstva, da lahko branilo svoje pravice samo v močnih enotnih organizacijah in da je dolžnost vsakega, da je organiziran, bodo lahko uveljavljali svoje težnje in zahteve.

Članarina znaša samo 3 din na mesec. Člani so deležni poleg drugih raznih popustov brezplačno društvenega glasila »Upokojenec«, ki izhaja vsak mesec.

Kakor niso deležni aktivni uslužbeni v novi proračunski dobi kakšnega povišanja prejemkov, ne upošteva ta uredba niti najmanj od dneva do dneva naraščajočo draginjo. Tako prejemki drž. uslužbenec, kakor oni upokojenec, — saj vsi stoje globoko pod eksistenčnim minimumom in znašajo dolgoviti aktivnih in upokojencev milijone! — se morajo zvišati sorazmerno z naraščajočo draginjo, ki se stopnjuje iz dneva do dneva. — A. Spende.

Po državi

Po dvajsetih letih našla svojo hčerko. V zadnji svetovni vojni je izgubila vojna vdova, ki je bila poljska delavka, v neki madžarski vasi, svojega najmlajšega otroka — hčerko. Srečen slučaj je omogočil, da sta se mati in otrok po dvajsetih letih zopet našla. Okrog deset let je živel v hiši gostilničarke Mace Gabrič v Subotici deklica, ki ni poznala niti svojih staršev, niti svojega rojstnega kraja niti svojega imena in priimka. Gospa Gabričeva je deklico nekoč našla na cesti čisto izmučeno in jo je vzela v svojo hišo. Deklica je vedela samo toliko povedati, da je najdenka. Kolikor se je mala spominjala, se je vozila z nekimi ljudmi po deželi. V Subotici je te ljudi izgubila. Gabričeva je dala deklici ime Rožika in jo je obdržala v svoji hiši. Čim starejša je postajala Rožika, tem močnejša je bila njena želja, da bi kaj zvedela o svoji družini. Nekega dne se je, sedaj že 23 letna Rožika, odločila dati v časopis oglas, v katerem je popisala svojo usodo, da bi na ta način morebiti kaj zvedela o svojih starših. Slučaj je nanesel, da je Rožikina mati, ki že leta živi v Belišču pri Valpovu, dobila v roke časopis, v katerem je bil dotični oglas. Ljubica Turalija, tako se piše mati, je šla, ko je njen mož padel na fronti, s svojimi petimi otroki na Madžarsko, kjer je opravljala poljska dela. Nekega dne se je hudo ponesrečila in so jo morali prepeljati v bolnišnico. Ko se je vrnila iz bolnišnice, je našla doma samo štiri otroke. Najmlajša deklica je na skrivnostno način izginila. Kljub vsem poizvedovanjem ni bilo mogoče najti nobene sledi za izgubljenim otrokom. Ko je Ljubica Turalija brala v časopisu Rožikin oglas, je takoj pisala v Subotico in prosila podrobnejše podatke. Ko jih je prejela, je bila skoraj prepričana, da je Rožika njena hčerka. Zadnji dvom je odpravilo vrojeno znamenje, ki ga je opazila na Rožikini bradi, ko jo je v Subotici poskušala. Navzoči so se komaj vzdržali solz, ko je od veselja plakajoča mati objela svojo najdeno hčerko. Rožika, ki se prav za prav piše Julka Turalija, je bila krščena po pravoslavnem obredu, ker so bili starši pravoslavne vere. Vzgojena pa je bila v katoliški veri, ker je gospa Gabričeva katoličanka in ni vedela, da je bila deklica nekoč druge vere. Mati in hči sta te dni odpoštovali v Belišče. Seveda sta se s solzami v očeh zahvaljevali gospe Gabričevi za vse, kar je storila deklici. * Mati z dvema otrokoma utonila. Neka kmetica iz Orlova pri Mostarju je pri ribniku napajala živino. Dva njena otroka sta se na bregu igrala. Nenadoma je mlajši otrok padel v vodo. Starejši otrok je skočil za njim, pa je sam tudi

izginil pod vodo. Nato je obupana mati sama skočila v ribnik, da bi rešila svoja otroka. Ker pa ni znala plavati, je tudi sama utonila. Čez nekaj ur so vsa tri trupla potegnili iz vode.

* Strašna posledica alkohola. Grozno družinsko tragedijo je spet povzročil nesrečni alkohol v Tompojevcih pri Vinkovcih, kjer je oče ubil lastnega sina. Ko je 16letni Peter Ivčič prišel v vaško gostilnico in poskušal nagovoriti svojega očeta Adama, naj neha piti in gre domov počivati, se je od alkohola omamljeni oče tako razjezil, da je pograbil dolg nož in ga zasadi v svojemu sinu v prs. Petra so takoj prepeljali v bolnišnico v Vinkovcih, kjer pa je kmalu izdihnil.

* Oče streljal na sina. Na binkoštni ponedeljek se je v Rakovem potoku na Hrvaškem odigral žalosten dogodek. 65letni kmet Vinko Bregan in njegov 40 letni sin Pavle sta se že delj časa prepirala zaradi kosa zemlje. V ponedeljek se je zaradi tega spet vnel prepir, ki se je razvil v pretep. Stari Bregan je stekel v hišo in se vrnil s puško, s katero je takoj streljal na sina. Pavle je bil zadet v desno ramo in hudo poškodovan. Prepeljali so ga v zagrebško bolnišnico. Starega Bregana so zaprli orožniki.

* Grozna posledica nesoglasja v zakonu. Ljubica Letič iz Lipe pri Požeji se je slabo razumela s svojim možem Marcom in je večkrat pobegnila od njega. Tako je tudi te dni odšla v svoj rojstni kraj Donje Emovce. Mož, ves razsrjen na pobeglo ženo, je zgrabil puško in jo šel iskati, da bi jo spet pripeljal domov. Ko je prišel do hiše, kjer je bila žena, je dvignil puško in pomeril na ženo, pa ga je o pravem času obvladala njegov svaka. Žena pa se ni prestrašila, marveč je vzela motiko in moza trikrat udarila po glavi s tako silo, da je obeležal mrtev.

* Ženo je prodal, da je lahko praznoval Jurjevo. Nikjer tako slovesno ne praznujejo dan sv. Jurija kakor v ciganski četrti v Kosovski Mitrovi. Po stari navadi zakolje ta dan vsak gospodar jagnje, ki ga spečejo na drogu. Najrevnejši cigan mora na ta dan jesti jagnjetovo pečenko. Prodajo in zastavijo vse, kar imajo, da si lahko kupijo jagnje. Letos je bil cigan Asan Asanovič pred praznikom sv. Jurija v velikih skrbih. Ni imel niti pare v hiši in ničesar vrednega, kar bi mogel prodati, da bi lahko praznoval Jurjevo. Da bi kljub temu ne ostal brez jagnjetine, se je končno odločil, da bo prodal svojo ženo. Našel je kupca, ki mu je dal za še precej krepko in čedno ženo zadovoljivo kupnino. Za izkupiček si je Asan takoj kupil jagnje in nekaj litrov žganja ter je tako slovesno praznoval Jurjevo ob dobri jagnjetini, katero je pošteno zalil z žganjem.

* Streljal v lonec — zadel je pa dečka. 19letni brivski pomočnik v Varaždinu Stanko Bakša je streljal s flobertovko v lonec, ki ga je postavil namesto tarče. Pri tem pa je zadel v trebuh 14letnega dijaka, ki so ga takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima na štirih mestih prestrlelne črve. Dijaka so takoj operirali, vendar je njegovo stanje smrtno nevarno. Neprevidnega Bakša so aretirali in izročili sodišču.

* Na smrt obsojeni morilec svoje žene. Pred okrožni msodiščem v Derventi je bila razprava proti Ivanu Anušiču, ki je v Glogovcu pri Derventi na zverinski način umoril svojo ženo. Sodišče je Anušiča obsodilo na smrt.

* Zverinski sin. V Rašanju pri Križevcih je kmetica Mara Lasič imela v svoji hiši pravi peklo. Trpela in molčala je, da ne bi vas zvedela, kako postopa z njo njen sin edinec. Vaščani so vedeli, da sin Franjo veliko pije in malo dela ter da s svojo materjo ne postopa najlepše. Če je pa kdo izmed vaščanov kaj rekel proti sinu, ga je mati vedno branila. Mera pa je postala polna in mati ni mogla več prenašati tako hudega življenja. Te dni je prišel njen sin domov pijan. Napadel je svojo mater, jo privezal na stol, razgalil gornji del života in tolkel ubogo mater po golih prsih s čevlji. Tolkel je tako dolgo, da je mati izgubila zavest. Ko je pozneje spet prišla k sebi, se je znašla na tleh vsa krvava. Po vsem životu jo je bolelo in sklenila je, da bo sina naznanila sodišču. Šla je na sodišče in tam povedala, kako nečloveško postopa sin Franjo z njo. Povedala je take stvari, da jih ni mogoče zapisati. Sodnik je dal takoj zapreti zverinskega sina.

Mali oglasi

Denar

Hranilne knjižice

občinske hranilnice Vrhniku kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Ca. 16.000 din« št. 7489.

Hranilne knjižice

3% obveznice

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR

Aleksandrova cesta 40

Družabnico

z večjim kapitalom sprejme podjetnik z milijonskim premoženjem. Mogoča tudi ženitev. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Povečanje obrata« 7677. (2)

Hranilne knjižice

vrednostne papirje

kupujemo

stalno po najvišjih cenah to proti takojšnjemu plačilu.

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 12.

Ureditve premoženja

Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkaso terjatev, (tudi kmetiskih) nabavo posojil in družbenikov, dobičkanosno in varno naložitev kapitala. ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb, — sploh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni

ZAJC LOJZE

Ljubljana, Gledališka ul. 7

Auto-motor

Avto »Opel Kapitän« nov, prodam. Dolenjska cesta 7. (1)

Lahko, močno prikolico

k 350 ccm BSA motorju iščem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Prikolica« št. 7420.

Prikolico

močno, lahko, ne preširoko, k 350 ccm BSA motorju, iščem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Prikolica« št. 7520.

STROJI

Pletilni stroj

na ročni pogon, v dobrem stanju, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7487.

Prodajni kompl. pletilnico

pet strojev z obrtjo zaradi izselitve. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »45.000« št. 7620.

Ostroreznico

(Schärfmaschine) dobro ohranjeno, za torbarja, takoj kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Plačam takoj« št. 7493.

Elektromotor

Istosmerni (Gleichstrom) 110 Wt, 8—12HP, kupim. Obširno ponudbo s cenovnimi podatki je nasloviti v upravo »Slovenca« v Mariboru pod 135-40 kr.

Parno

lokomotivo

dobro ohranjeno, teža 6 do 7000 kg, širina tira 600 mm, 11—12 atmosfer, segreva površina 11 do 14 m², kupimo. — Cenjene ponudbe s točnimi in obširnimi podatki je nasloviti v upravo »Slovenca« v Mariboru pod 135-40 kr.

Krona ženske lepote

Ali naj vam vaši sivi lasje pokvarijo mladost in življensko veselje? Da bi vas zaradi teh nesrečnih sivih las imeli za staro ženo in da bi z vami nepravilno ravnali?

Ne, in spet ne! Odstranite sivino las z Imédia, spremenite barvo vaših las, ostanite mladi in lepi!

Imédia je dovršena pariška barva, s katero boste odstranili sive lase, Imédia daje novo lepoto, dajo »tisto nekaj«, kar moške privablja.

Vsi dobri frizerji barvajo lase z Imédia, radi vam bodo dokazali, da so res uporabili Imédia... da ne bi bilo razočaranja!

IMÉDIA

NARAVNA BARVA ZA LASE

odobrena od Min. Nar. Zdravja br. 20002/36

Zahtevajte od nas brezplačno knjižico o barvanju las
L'OREAL — ODDELEK S.

Zagreb I

Poštni predal 3

Razno

Gumbnice, gube, plise, monogrami, entel, atur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciškanska ulica nasproti hotela Union Vezene perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

OKAMA MAZILLO

Iz zdravilnih zelišč. — Čudovit uspeh pri ranah, opeklinah, ožnjenjih — volka — turih in vnetih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju. Iznášal jih in hrustah na te bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Ženitbe

Mlad uradnik

soliden, blag, zeli zaradi ženitve dopisovanje z 20-letno uradnico enakega značaja, tudi brez premoženja, na podružnico Maribor pod »Pridna gospodinja 669«.

Trgovec in gostilničar

mlad, z dobro vpeljano trgovino in več drugimi obrti, pri industrijskem kraju, zeli znanja s primerno gospodsko ali pa s samostojno trgovko v kakem prometnem kraju, kamor bi eventualno tudi prenesel svoje premoženje. Resne ponudbe upr. »Slovenca« pod »Sreča in napredek 27« 7544. (2)

Čitajte in širite

»Slovenca«!

BRUSIMO STEKLA IZDELUJEMO OGLEDALA

V LASTNIH MODERNIH DELAVNICAH

STEKLARNA KOVAČIČ

MARIBOR SLOVENSKA 10 KOROŠKA 10

Mali oglasi

Službe iščejo

Šofer
z osemmesečno prakso
išče službo. Naslov v upr.
»Slovenca« pod št. 7617.

40 letno dekle
vajena vsa dela - išče
službo pri mali krčmari-
stini. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Poštena«
št. 7543. (a)

Trgov. izobražena gospa
zanesljiva, iz boljših hiš,
želi namestitelj kot gospo-
dinjo (poleg služkinje).
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Zanesljiva moč«
št. 7660. (a)

Nameščenec
zmožen državnih jezikov,
nemščine in italijanske,
strokovnjak v lesni in
stavni stroki, išče pri-
merno zaposlenje. - Ber-
gant, Zidovska 1. (a)

Kurjač in ključavničar
prvovrstno izvežban, z
veletno prakso (tudi v
inozemstvu), išče takoj-
šnjo namestitelj. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Prvovrstna moč« 7488.

Absolvent
kmetijske in zadruga-
ne, z veletno prakso v
kmetijem, zadrugem
in knjigovodskem gos-
podarstvu, išče službo. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 7530.

Trgovska pomočnica
spretna in poštena, išče
službo v trgovini z me-
šanin ali manufakturnim
blagom, najraje na deželi.
Naslov v vseh posloval-
nicah »Slovenca« pod št.
7514.

Vajenci

14-letna deklica
bi se rada učila za si-
viljo. Polzve se Florijan-
ska ul. 16. (v)

Učenca
sprejme Josip Jerine -
krojač v Kamniku. Pred-
nost imajo mladeniči, ki
so se te obrti že učili. (v)

Trgovskega učenca
iz poštene rodbine, z oskr-
bo pri starših, sprejme ta-
koj ali pozneje delikateza
in specerija Verbič, Stri-
tarjeva ulica. (v)

Mesarskega vajenca
(lahko se je že učil eno
leto) sprejmem takoj. -
Naslov v vseh posloval-
nicah »Slovenca« pod št.
7283. (v)

Službo določa

Medičarski pomočnik
se sprejme v stalno služ-
bo. R. Kraupner, Celje.

Trgovsko pomočnico
kavčije zmožno, sprejmem
na deželo. Ponudbe in za-
hteve v podružni. Kranj.

Puškarskega pomočnika
mlajšega, ki je vešč po-
pravi na pistolah in re-
volverjih ter se po mož-
nosti razume na popravi-
la bičkljave, sprejme Ru-
dolf Vidovič, Zagreb, lil-
ca 57.

Absolventa
srednje tehnične šole -
strojnika, sprejme obrat
v Ljubljani. - Prednost
imajo 1-2 leti prakse.
Pismene ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Ambi-
cija« št. 7595. (b)

Dva krojaška pomočnika
za stalno delo, sposobna
boljšega dela in tudi kon-
fekcijskega dela, za večja
in manjša dela, sprejmem
takoj. Plača po dogovoru
in sposobnosti. Stanova-
nje in hrana tu. Prednost
imajo mlajše moči. Zalar
Franc, Višnja gora.

Tkalce
in prejce
sprejme industrija
ing. Maksimovič i drug.
Pantevo.

Vodovodnega inštalaterja

sprejemam. - Gustav Puc,
Tržaška 9. (b)

Izurjeno pletiljo
za links-links stroj takoj
sprejme F. Kos, Zidovska
ulica 5. (b)

Sprejem hlapca
za links-links stroj takoj
sprejme F. Kos, Zidovska
ulica 5. (b)

Krojaškega pomočnika
sprejme takoj Anton Bob-
nar, Godešič, Škofja Lo-
ka. (b)

Hlapca
treznega, vajenega vseh
del, sprejemam. Trnovski
pristan 22, Ljubljana.

Služkinjo
v starosti 20 do 30 let,
sprejemam takoj ali 1. ju-
nija. Reš. Vodovodna c.
5/1. (b)

Pomočnika
za usnjeno galanterijo -
iščem. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Vojasči-
ne prost« št. 7628. (b)

Mlajše dekle
sprejemam takoj k boljši
družini k dvema otroko-
ma. Naslov v upr. »Slov.«
pod št. 7435.

Dobra kuharica
z znanjem likanja - dobi
službo v Kranju. Ponud-
be v upravo »Slovenca«
pod »Cista« št. 7440.

Pisarniški sluga
mlajši, s primerno iz-
obrazbo in lepega vedenja
dobi službo. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Marljiv sluga« št. 7594.

Zdravo dekle
20 do 30 let, čisto, za po-
moč v kuhinji in ki je že
nekoliko vajena pomija-
nja, sprejme Špan, Ljub-
ljana, Celovška c. 56. (b)

Slasličarskega pomočnika
samostojnega, in mladega
fanta za vsa hišna dela,
takoj sprejemam. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Slasličar« št. 7516.

Kuharico
pridno in snažno, za vsa
ostala hišna dela, sprej-
mem takoj k štirilaski
družini. Ponudbe v upr.
»Slov.« pod »Pridna« št.
7534.

Kmečko dekle
zdravo, verno, sposobno
samostojnega gospodinj-
stva, dobi stalno službo
pri ravnatelju meščanske
sole v Zagorju ob Savi s
1. junijem t. l. (b)

Hlapca
h konjem, treznega in
zanesljivega, sprejemam.
V ponudbi je navesti do-
sedenje službe. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
št. 7486.

Partijo 6-10 voznikov
za prevoz bukovih plovov
s Pohorja, za takoj in za
dobi približno treh me-
secev, sprejme A. Neu-
dau, lesni trgovec, Fa-
la, pri Kormanu.

Prodajalko
za trgovino z mešanin
blagom, sprejemam za ve-
či kraj na deželi. Ponud-
be v upravo »Slovenca«
pod »Mlajša, dobra moč«
št. 7500.

Natakarico
simpatično, staro 25-30
let, z neomadeževano pre-
teklostjo, sprejme boljša
restavracija za takojšen
nastop. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 7541.

Služkinjo
s popolnim znanjem do-
bre kuhe, ki bi opravljala
tudi vsa druga hišna de-
la, sprejme zdravnik na
deželi. V poštev pridejo
le take s pričevali o dol-
gem službovanju na enem
mestu. Starost od 30-38
let. Plača po dogovoru.
Ponudbe v podr. »Slov.«
v Celju pod »Služkinja«
št. 7438.

Zagarja
za samico in krožno žago
sprejemam takoj. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 7603. (b)

Kupimo

Čebelnji vosek
kupi po najvišji ceni:
Lecterija, Kongresni trg
št. 5. (h)

Zlato uro
uhane in verižico kupim.
Ponudbe pod »Plačam« št.
7657. (k)

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Kupimo:
Valvasor, Die Ehre des
Herzogtums Krain, 1877,
II. izdaja, 4 knjige, vez.
Jugoslovanska knjigarna,
Ljubljana. (h)

Hrastove frize
za parkete kupujemo. Po-
nudbe z navedbo množi-
ne in dobavnega roka na
Remec-Co, Kamnik. (h)

Srebro, drage kamne
in vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
Jos. Eberle, Ljubljana
Tyrševa 2
(gala hotel »Slon«)

Kupimo
majhen, rabljen namizni
telefonski aparat. Polz-
vedba na »Kmečka po-
moč«, Celje. (k)

Kupim polnojarjenik
z navadnimi ali krogli-
ni ležaji, za premer od
70-90 cm. Naslov v upra-
vi »Slovenca« Maribor pod
št. 138-40 kr. (k)

Storo zlato,
zlato zobovje
in srebrne krone
kupujem po najvišjih cenah
A. KAJPEZ

Prostov. javna dražba
Na licu mesta prodam dne
26. t. m. ob štirih popo-
ldnih obrtni in trgovsko
hišo s tremi lokali, dve-
ma delavnicama, stano-
vanjem in hlevom. Pro-
metna točka, v hiši elek-
trika, vodovod in telefon.
Vrednost do 260.000 din.
Skodlar Franciska, Ljub-
ljana, Tržaška cesta 88.

Otroški voziček
zelenen štedilnik in žens-
ko kolo kupim. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Cim prej« št. 7659. (k)

Bukovo oglje
vagonsko količino kupu-
jem. Ponudbe franko va-
gon nakladalna postaja.
Arbor, Zagreb, Kraljeva
74. (k)

Cunje
krojaške odrezke, star-
papir, tekstilne odpadke
ter ovčje volno, govejo
dlako (arovec) - kupi
vsako množino Arbeiter,
Maribor, Dravska 15.

Otroški kotichek
začarani gozd

Prostov. javna dražba
Na licu mesta prodam dne
26. t. m. ob štirih popo-
ldnih obrtni in trgovsko
hišo s tremi lokali, dve-
ma delavnicama, stano-
vanjem in hlevom. Pro-
metna točka, v hiši elek-
trika, vodovod in telefon.
Vrednost do 260.000 din.
Skodlar Franciska, Ljub-
ljana, Tržaška cesta 88.

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Posvetva

Stavbne parcele
in nove hiše - napredaj.
Vižmarje št. 46.

Dvostanovanjska hiša
z vrtom ugodno napredaj.
Pot v zeleni log 11. (p)

Hišo
letoviško mesto, Dolenj-
ska, tri sobe, pritlikline,
vrt, vodovod, elektrika -
prodam. Logos, Ljubljana
poštni predal 209. (p)

Zaradi zaposlitve
zamenjam posestvo v Ma-
riboru za posestvo v oko-
lici Ljubljane. Naslov v
upr. »Slov.« pod 7637.

Parcelo
12.000 kv. m. na Dolenj-
skem, prodam. Ponudbe
na upravo »Slovenca« pod
»Novo mesto« št. 7612. (p)

Na javni dražbi
se bo 28. V. 1940 prodala
trgovska hiša v Celju -
Prešernova ulica 20, sod-
no otenjena pred letom
dni na 735.000 din. (o)

Prodaj travnik
na izanski cesti, ki meji
na mestno kopalnico ob
Ljubljani - v izmeri
4965 m². Vprašati: Sv. Pe-
tra cesta 47, na dverišču.

»Realiteta«
posredovalnica nepremi-
nin (za hiše, vile, par-
cele, gozdove, posestva
itd.) je samo v Prešer-
novi ulici 54/I., nasproti
glavne pošte. Tel. 44-29.
Posluje hitro in solidno.
Vse informacije so brez-
plačne. Prepričajte se!

Lepo posestvo
obsegajoče gozdove, trav-
nike, njive in pašnike, v
skupni izmeri 25.320 m²,
s pripadajočo hišo, gostil-
no, gospodarskim poslo-
pijem in kovačnico, v št. Ju-
riju ob južni zeli, podno
cenjeno 130.000 din - se
proda na javni dražbi dne
30. maja t. l. Informacije
daje Kmetijska posojilnica
v Celju. (p)

Prostov. javna dražba
Na licu mesta prodam dne
26. t. m. ob štirih popo-
ldnih obrtni in trgovsko
hišo s tremi lokali, dve-
ma delavnicama, stano-
vanjem in hlevom. Pro-
metna točka, v hiši elek-
trika, vodovod in telefon.
Vrednost do 260.000 din.
Skodlar Franciska, Ljub-
ljana, Tržaška cesta 88.

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Hišo
starejšo, večstanovanjs-
ko, z majhnim gospodar-
stvom, poslopijem, pripravnim
za garažo, v bližini Ljublja-
ne, takoj prodam za din
230.000, polovica gotovine,
ostalo hipoteka. Mesčni
donos do 2000 din. Isto-
tan oddam trisobno stano-
vanje v manjardi za
380 din. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 7613. (p)

Notranjci

oglejte si trgovino s čevlji, blago
trpežno — pri
Malči Košnik v Cerknici

KRAPINSKE TOPLICE

zdravijo z gotovim uspehom revmo, protin, išias, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. V pred- in po sezoni znatni popusti. Nizke cene in pavšalne kure. Železniška postaja Zabok-Krapinske Toplice, od koder je avtobusna zveza. Informacije in prospekte daje na zahtevo uprava kopališča in vsi potovalni uradi.

Gospode duhovnike

vlijudno obveščamo, da dobe za
župne urade potrebne tiskovine
v podružnici Jugoslovanske knji-
garne v Kranju, Majdičeva hiša,
sodnija.

HIŠA

**Priložnostna pro-
daja, upravljanje in
nadzorovanje hiš
prevzema**
**„IMOBILIJA“
BEOGRAD**
Knez Mihailova 17
Telefon 26-167 in 28-260

LIUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači
obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.
Nove in stare vloge ki so
v celoti vsak čas izplačljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

Vsemogočni je poklical k Sebi mojo ljubljeno mamo, gospo
Heleno Pistotnik

Po dolgem, težkem trpljenju je 18. maja ugasnila luč
njene življenja.
Pogreb pokojne bo v nedeljo, dne 19. maja 1940 ob 5 pop.
izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na pokopališče
k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 18. maja 1940.

Zalujoča hčerka **Rosa Milavec**.

Zahvala

Vsem, ki so poklonili vence in cvetje ter spremili na
poslednji poti našo nam najdražjo sestro, gospodično

Marijo Grebenc

se najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo izrekava sestri
blagopokojne svojim kolegijam in kolegom, ki so v težkih
dneh bolezni in smrti tako iskreno sočustvovali z nama.

Maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 22. maja 1940
ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Ljubljana, Dubrovnik, dne 18. maja 1940.

Hilda, Oton in Terezina Grebene, sestri in brat.

Prodamo

**Najugodnejši nakup
moških oblek nudi
Presker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana.**

Smrekove, češnjeve deske
prodam. Podboršt št. 6 -
Ježica. (1)

Šivalni stroji »Jax«
so najboljši. — Rabljeni
stroji vedno na zalogi. —
Ivan Jax in sin, Tyrševa
cesta 36. (1)

Rabljen pražilnik
za zrnato in žitno kavo,
velik, je napredaj. Pisme-
ne ponudbe na upravo
»Slovenca« pod »Pražil-
nik« št. 7598. (1)

Za cerkvene slovesnosti
gastilske prireditve, telo-
vadne in druge nastope
dobite rakete, topiče, ben-
galski ogenj in ostale
pirotehnične potrebščine
v železnini Fr. Stupica,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 1.

Otroški vozički
novih oblik, vsa otroška
oprema in oprema

IGRAČE
S. REBOLJ
na vogalu
Miklošičeve in Tavčarjeve

Velika zaloga
ličnih kletk za ptice
v železnini Fr. Stupica,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 1.

Kolesa
po neverjetno nizki ceni,
izbira velika. Remec, Do-
lenjska cesta 5, Ljublja-
na. (1)

Stavbeniki!
Štorjo za stropo
strešno lepenko, trbovelj-
ski cement in ves ostali
gradbeni material — nudi
najugodnejše železnino
Fr. Stupica, Ljubljana,
Gosposvetska cesta 1.

Košnji
obe na travniku poleg ko-
lodvora Laverca, za 1940
napredaj. Naslov v upr.
»Slovenca« pod št. 7578. (1)

Raznovidne pletilne in
specialne šivalne stroje
in strojno volno prodamo.
»Mela«, Ljubljana, Tyr-
ševa 20. (1)

Dobra košnja —
polna mošnja!
Najboljše kose, kosilje,
osle in klepalnike, dobite
po najugodnejših cenah
v železnini Fr. Stupica,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 1.

Poročne prstane
ure, verižice, uhane, ka-
kor tudi očala — kupite
zelo ugodno pri Josipu
Janku, urarju v Kamni-
ku, Suta, nasproti farne
cerkve. — Podružnica v
Mariboru, Jurčičeva 8.

Mizarji!

Okovje za pohištvo
in vse vrste orodje
izberete pri
»Jeklo« - Stari trg

VINA
za vse prilike naročite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

Ne samo kosilnico
»Deering«, tudi kombi-
rane obračalnike za seno,
ki razstijajo in grabijo,
dobite dokler traja zaloga
v železnini Fr. Stupica,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta 1.

Lanene tropine
oddaža vsako količino —
tvrdka A. Volk, Ljubljana.

Mreže za postelje
dobite najceneje: Komen-
skega ulica 34. (1)

Prodaj otroško posteljo
s mrežo. Ob Ljubljani št. 23. (1)

Pisalni stroj s kovčgom
nov, še nerabljen, poceni
prodaj. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 7661.

»Singer« šivalni stroj
krojaski, malo rabljen —
poceni prodaj. Cerkvena
ulica 11, Trnovo. (1)

Šivalni stroj
300 din. in radio 300 din.
prodaj. — Kolodvorska
11-II, 2. stopnišče. (1)

Otroški voziček
malo rabljen, prodaj. —
Kosec, Mengeš, Društve-
ni dom 55.

Ca. 50 m² hrast. hlodov
od 20—40 cm debeline —
napredaj. Naslov: Slam-
berger Jožef, Pekel, Polj-
čane.

Za majhen denar
dobite prvovrstni šivalni
stroj, kolo ali otroški vo-
ziček pri »Prometu«, na-
sproti križanske cerkve.

Les
rezan, suh, hrastov 30 do
40 mm ca. 4 m³, brestov
30—100 mm ca. 5 m³, bu-
kov 14—20 mm ca. 2 m³,
proda Franc Maček, Dol.
Logatec 29.

Objave

Avtopodjetje Magister
d. z o. z., sporoča cenj.
občinstvu, da zaradi važ-
nih zadržkov ukline z
dnem 20. V. 1940 nočne
vožnje na progi Ljublja-
na—Stadion—Ježica. (o)

Poizvedbe

Brošo
z zelenim kamnom in več
briljanti sem izgubila od
nebotičnika do Selenbur-
gove ulice v četrti, 16. t.
m. Ker je drag spomin,
prosim, da jo najditej
odda proti lepi nagradi v
trgovini Sarc v Selenbur-
govl ulici. (o)

Zivali

Kravo s tetelom
prodaj. Iskra, Vič. (1)

Vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem naznanjam, da me je danes
nenadoma zapustil moj dobri oče,
gospod

JERNEJ VOVK
pismošča v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v
ponedeljek, 20. maja ob 4 popoldne iz
hiše žalosti, Zavodna št. 13, na okoli-
ško pokopališče. — Sv. maša zaduš-
nica se bo brala v torek, 21. maja ob
pol 7 zjutraj v farni cerkvi.
Celje, dne 18. maja 1940.

Eliza Vovk, hčerka.

**Kosilnice za trato in
brzoklepalne aparate**
ima v zalogi železnina

Fr. Stupica

Ljubljana, Gosposvetska c. 1

Mestna podjetja, Maribor.

Razpis tekočih del za leto 1940-41.

Razpis del

Mestna podjetja v Mariboru razpisujejo za leto 1940-41 sledeča tekoča
dela in dobave za vzdrževanje zgradb in drugega:

silkarstva, pleskarska, mizarstva, zidarstva, kleparska, pečarska, steklarska,
tapetniška, betonska dela iz umetnega kamna, strojna dela, vzdrževanje
stolpne ure, dobavo železnine in gradbenega materiala ter dobavo barv
in čopičev.

Vsi potrebni podatki se dobijo od 22. maja 1940 dalje med poslovnimi
urami od 8—12 pri Premoženijski upravi Mestnih podjetij, tehnična pisarna,
Franciškanska ulica št. 8, kjer je vložiti tudi zapečatene ponudbe do
1. junija 1940.

Maribor, dne 17. maja 1940.

Mestna podjetja, Maribor.

„ALPEKO“-PLOŠČE

„TERRAZZO“

„MOZAIK“

„KERAMIT“

„MAJOLIKA“

izdelane pod visokim pritiskom v raznih barvah, skrajno higi-
enične, moderne kombinacije, primerne za tlakovanja ter notranjo
in zunanjo oblogo cerkev, bolnic, mlekarn, mesnic, stopnišč, vež,
kuhinj itd. kot nadomestilo za keramične in klinker plošče ter
vse druge proizvode iz umetnega kamna in marmorja izdeluje:

**„ALPEKO“ tovarna umet-
nega kamna Ljubljana, Tyrševa c. 48**

PAZITE NA NAŠO TVORNIŠKO ZNAMKO: **A. P.**

ZAHVALA. Ob tako rani smrti naše ljubljene

S. M. Oroslove roj. Milice Sadravec

smo bili deležni obilne tolažbe. Vsem, ki so pokojnico
spremljali pri pogrebu, zanj molili in darovali cvetje,
se iskreno zahvalujemo. Posebej se zahvalujemo šte-
vilnim č. gg. duhovnikom, zlasti č. gg., ki so pokojnici
dnevno prinašali Evharističnega Boga. Zahvalujemo se
vsem gg. zdravnikom in č. sestrar na Topolšnici in Gol-
niku. Vsem za vse iskren: Bog povrni! Posebno zahvalo
smo dolžni predobrim redovnim sestrar pokojnice v
Kamnici in v Mariboru, ki so z veliko in požrtvovalno
ljubeznijo skušale lajšati njeno tako težko trpljenje.

»Svojim vernim, Gospod, življenja ne vzameš, ampak
le spremeniš. Žalosti nas usoda smrti — tolaži nas vera
v blaženo vstajenje.«
Sadravčevi.

Brez posebnega obvestila

Globoko užaloščeni naznanjamo vsem prijateljem in
znancem, da je umrla po dolgi in mučni bolezni, previ-
dena s tolažili svete vere, naša iskrena ljubljena mama,
stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

Josipina Fluher

roj. Kappel

pekarka in posestnica pri Sv. Jakobu v Slov. goricah

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 20. maja
ob 3 popoldne iz hiše žalosti na domače farno pokopališče.
Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek in
torek v domači župni cerkvi sv. Jakoba v Slov. goricah.

Sv. Jakob v Slov. goricah, dne 18. maja 1940.

Zalujoča hčerka Leopoldina Šnuderl,
Šnuderl Franjo, zet; Milan in Milica, vnuka
in ostalo sorodstvo.

Potrtega srca javljamo vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je
danes zaradi usodne nesreče nenadno za vedno zapustil naš ljubljani brat, svak in
stric, gospod

Danijel Zupančič
lesni trgovec

K poslednjemu počitku ga bomo spremili v nedeljo, dne 19. maja 1940 ob 15.30
na pokopališče v Radečah.

Radeče, dne 17. maja 1940.

Zalujoči:

Mirko Zupančič, Ralko Zupančič, brata; Danica Zupančič, Pavla Zupančič, svakinji
in vse ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob prebriski izgubi našega skrbnega
in nepozabnega moža, očeta, starega očeta, tasta, strica, bratrance in svaka, gospoda

Janeza Šušteršiča

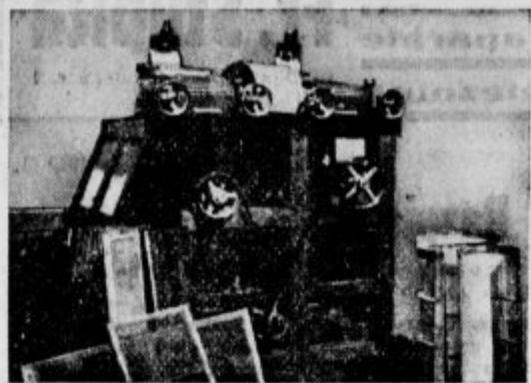
strojevodje drž. žel. v pokoju

se najprijetneje zahvalujemo. Posebno zahvalo izrekamo č. duhovščini, g. župniku
Ivanu Vindišerju za tolažilne obiske, g. zdravniku dr. Igorju Tavčarju za skrbno in
požrtvovalno zdravljenje za časa dolgotrajne bolezni, oblastni upravi Udruženja stroje-
vodij za poklonjeni venec, predsedniku Udruženja strojevodij g. Karlu Klembasu,
stanovskim tovarišem rajnega in prosvetnemu društvu Trnovo za častno spremstvo,
vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem prijateljem in znancem, ki so ga počastili
in spremili na njegovi poslednji poti.

Maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 22. maja ob 7 zjutraj v trnovski cerkvi.
Ljubljana, dne 18. maja 1940.

Zalujoče družine: Šušteršič — Wagner.

VALIČNI MLIN — DOMAČ IZUM

Stoletje, v katerem živimo, je prineslo človeštvu mnogo novih in koristnih izumov, med ustvaritelji pa so se uveljavili tudi naši ljudje in si utrdili sloves doma in na tujem.

Vsi poznamo primitivne mline na kamne, nekaterim pa niso znani tudi moderni valični mlini z vsemi sposobnostmi mlinarske industrije. Omenjeni stroji pa so inozemskega izvora in za naše razmere absolutno predragi, saj si ga je mogel nabaviti malokateri obrtnik ali trgovec mlinarske stroke, ker je veljal skoro 200.000 dinarjev.

Z vsemi temi dejstvi se je seznanil tudi mladi ljubljanski obrtnik strojni mehanik g. Jurij Kramer in se odločil, da napravi valični mlin — prehod iz kamnov na velike valične mline — kar se mu je v polni meri posrečilo. Skoro leto dni je študiral, risal, delal preizkuse, izboljševal in odpravljal napake tudi modernih valičnih mlinov, v teku posrednih treh mesecev pa je napravil dokončni model najmodernejšega mlina, ki je v vsakem pogledu najekonomičnejši in cenejši od tujih mlinarskih strojev. Model, ki ga je možno postaviti v sobo 4 m², vsebuje čisti stroj, valični stroj, izbiralni in čistilni stroj za drob ter sejalnik. Preizkusi so pokazali, da proizvaja na uro 50 kg moke in 350 kg zdroba, za pogon pa potrebuje le 5^h konjske sile, medtem ko bi inozemski stroj z isto kapaciteto potreboval 15 konjskih sil, poleg tega pa zahteval še ogromno prostora. Vse to bo najbolje uvidel oni, ki se je že kdaj ogledoval mlinarske naprave, dvigala, sejalnike in drugo.

Novo izumljeni valični mlin je delo naših obrtnikov, prav tako tudi vsi strojni deli, ki v vsem ustrezajo moderni tehniki. Končno naj pripomnimo, da je cena novemu mlinu približno 30.000 dinarjev, torej neznatna napram tujemu izdelku, ki velja 200.000 dinarjev, ki pa je po vsem tem še slabši od našega domačega proizvoda. Izumitelj, kateremu čestitamo ob lepem uspehu, je cenji, interesantom stano na razpolago v svoji strojni delavnici v Selenburgovi ulici 4 na dvorišču.

Nepremičnine
v Beogradu

lahko kupite najpovoljnejše potom pisarne »ARGUS«, Prestolonaslednikov trg 1

Preklic

Podpisani Oset Stanko, posestnik in trgovec v Dobrteševski št. 49, p. Sv. Peter v Sav. dolini, izjavljam s tem, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravil na svoje ali na moje ime moj adoptivni sin Čepin-Oset Stanko iz Dobrteševski št. 49.

Oset Stanko, l. r.

Naznanjam, da sem se s svojo

mizararsko delavnico
preselil

iz Poljanske c. 21 na Sv. Petra c. 85.

Svojim strankam se toplo priporočam.

Kunc Franc

Za vsa

zidarska dela v Bohinju

se priporoča

Ogrin Anton, Nomenj, p. Boh. Bistrica

oblastveno koncesionirani zidarski mojster

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

Oba oficirja sta vstopila v cestni urad, ne da bi potrkala. Nadzornik je že po sili navade prebil v uradu po osem ur na dan, čeprav ni imel kaj dela. Sodil je, da mu čast velevala, da ne sme vstati. Pri njem je še vedno veljalo: Cedant arma togae. Mislil je, da ne sme narediti izjeme za stalnega in preziranega sovražnika. Namršil je obrvi in stisnil ustnice. Heim se je vsedel v kot.

»Dober dan,« je pozdravil Heim. »Rad bi dobil tloris kleti.«

»Tloris? Ni ga!«

»Je in ukazujem! Ne bodite počasen in predrzen; sicer vas bom kaznoval. V Nemčiji je v najmanjšem uradu vsak tloris.«

»Delajte v Nemčiji, kakor hočete,« je rekel Francoz.

»To je lepo!« je Heim laskavo pripomnil. »V Franciji ga tovrstne oblasti še nimajo. Zadrželi so ga vpeljavati.«

»Molčite! Divjaki imajo bolj urejen kaster, kakor je v tej republiki.«

»Zakaj je 9. januarja...«

»Dovolj!« ga je prekinil Kompars. »Povejte nam vse, kar veste o kletih.«

»Kleti,« je rekel nadzornik... »da, kleti.« Bil je bolj razočaran kakor prestrašen od surovega vpada teh brazgotinastih konjenikov. Pri svojih letih se ni bil več kaj posebnega. A že eno leto se ni nihče zanj zanimal. Delal je sam zase.

»To mravljišče, Saint-Quarentin, je nastalo v srednjem veku. Tedaj in še pozneje v renesančni dobi je bilo tu veliko skladišče za vino. Preluknjali so grič, odkoder so dobivali potreben material za utrjevanje. Pod Karlom IX. je nek razglas prepovedal podžesti pod javno cesto; zasuli so velik del podzemlja. Po-

zneje so morali zamašiti še več predelov, ker so se začeli podirati. Ostali so še odlomki, ki so v podobi križa in imajo izhod v središču mesta. Tam je velika in močna zapora iz peščenca, ki vam je delala preglavice.«

»Hm...« je rekel Kompars, »da to dolgo podzemlje vodi preko mej mesta, je nemogoče.«

»Ni res. Celotna rova sta: kripta bazilike in podzemlje hotela »Villes, kjer je vaš vpad popolnoma preprečil, da bi ga utrdili, kar bi izževalo...«

»Globina?« je vprašal Kompars.

»Gospoda, še nisem končal.«

»Zadostuje mi. Globina votline?«

»To je brez pomena,« je zastokal Francoz. »Tu imate vzorec za študij mesta Saint-Quarentina od G... Trije zvezki.«

»Dajte mi tolažbo.«

Kompars je vzel mali Larousse in je hitro računal. Tri »perches« po 5.0291 m je 15 metrov.

»Dobro,« je rekel. »Tloris mesta. Prav. Kje je označen tisti križ, o katerem govorite? Hvala. Sedaj zaplenim kataster.«

»Toda... treba bo več tovrstnih voz.«

»Vse bo, kar bo potrebno.«

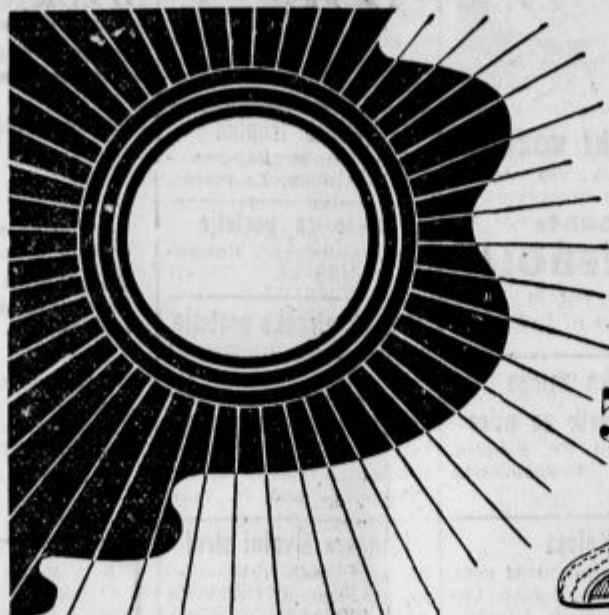
Kompars se je obrnil proti Heim. »Ali bi lahko dobil posadko pešcev, da bi začel s preiskavo?«

Poročnik je dvignil roke proti nebu. »Neumni ste,« je rekel. »Niste slišali? Potrebujemo boste več bataljonov in orodje, da prebijemo zid; poleg tega še natančen in podoben tloris. Ali niste nič računali s težavami?«

»Imate prav, a v tem slučaju je treba razjasniti skrivnost.«

»Pojdite z menoj, nadzornik. Aretiram vas.«

Nadzornik je dvignil glavo in jo držal visoko, ponosno in častljivo.

35

5981—44800

Praktične otroške sandalice iz usnja, z močnimi usnjenimi podplati. Za nemirne otroke pri igranju in sprehajanju.

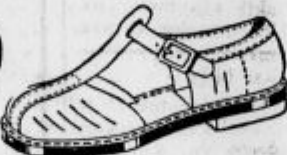
Od št. 23 do 26 din 35.—

„ „ 27 „ 30 „ 45.—

„ „ 30,5 „ 34 „ 49.—

„ „ 34,5 „ 38 „ 59.—

49

5761—04802

Fini otroški sandali, upogljivi, lahki in udobni.

Od št. 23 do 26 din 49.—

„ „ 27 „ 30 „ 59.—

„ „ 30,5 „ 34 „ 69.—

„ „ 34,5 „ 38 „ 79.—

5

LOKRUM

Din 5.—, 6.— in 7.—

Svoje otroke boste najbolj razveselili, če jim kupite takele ljubke nogavičke.

59

34695—1139

Elegantni, lahki in udobni čevlji iz finega belega platna. Za odpočitek nog zelo pripravljeni.

69

3985—13121

Okusno rezljani čevlji iz finega belega usnja z usnjenimi podplati in nizkimi petami. Idealni za pomladanske dneve.

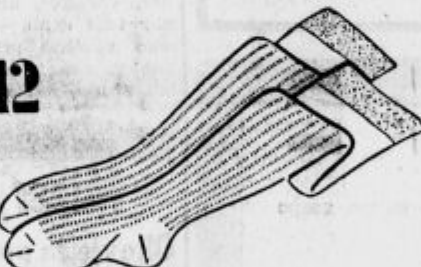
99

2975—16143

Lahki ženski čevlji iz finega belega usnja z luknjičastim okrasom nad nartom, z usnjenimi podplati.

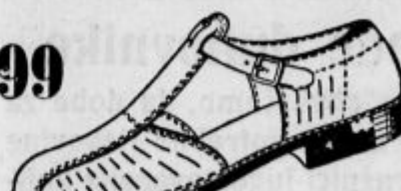
12

ROŽA

Trdne in močne nogavice iz bombaža. Za delo in dom.

99

8767—04680

Zelo udobni upogljivi moški sandali iz mehkega usnja, z usnj. podplati.

169

3639—34774

Elegantni in močni moški nizki čevlji iz rujavega usnja, okrašeni nad nartom in ob straneh, z usnjenimi podplati. Izdelujemo jih tudi iz semiša v sivi barvi.

199

9638—44751

Elegant, čevlji iz najfinejšega boksa, z usnjenimi vložki in usnjenimi, na okvir šivanimi podplati. Črni ali rujavi.

8

DRAGAN

Solidne moške bombažne nogavice v raznih barvnih oblikah.

Rata

Podružnica »Slovenca«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

»Ne tako junaško,« je Heim pripomnil sarkastično. »Ni vredno skrbi. Jutri vas bomo oplašili. Lahko boste pripovedovali vso zgodbo kakemu vnuku, če imate kakšnega.«

»Glej tam,« je rekel Heim, ko je še zadnjikrat pogledal na tloris, ki ga je našel s Komparsovo pomočjo. »Mislim, da nama nihče ne bo mogel uiti.«

Bilo je ob 10 zvečer. Skozi okno pisarne na komandaturi je v vroči junijski noči prihajal pridružen hrup silnih konjeniških bojev, ki so se odigravali ob Sommi ali pa nekaj milj v stran.

»Nič nisem pomislil na to, da prebivajo ljudje 15 m pod zemljo,« je rekel Kompars zamisljen. »Tja se zatekajo, od tam uhajajo ter izmenjavajo stanovanje pod videzom preiskave.«

»Zatrjujem, da nikoli niso delali ob tako dovršenem skupnem tlorisu.«

»In končno od tam uhajajo iz mesta. Drugače je nemogoče, odkar ste potrojili straže ob izhodu in pomnožili patrulje.«

»Jutri se bova prepričala. Pojdite spat. Moram sodelovati pri zbiranju čet.«

Kompars je po ozkih ulicah prišel do svoje hiše, v kateri je bival sam s svojimi častniki in slugom Fritzem iz Vendevresa. Bil je razdražen in zaskrbljen. Heim je naročil, naj ga ponači nadomestje. Tak ukrep se ne da plačati s polomom. Gorje! Zla slutnja je spreletela oficirja, da bo tudi to pot vse zaslonj, da bo zamenjal iskal tisto kar nasprotnike varuje v tem mestu.

Komaj se je dotaknil mrzle večerje, ki jo je pripravil Fritz. Spanec ga je prevzel. Prižgal si je cigareto in se vsedel v naslonjač na balkonu svoje hiše. Noč je bila jasna, mila, kljub lahnemu vetriču, ki je nalahno prigibal

drevesa v sosednjih parkih. Poročnik se je v tej tihosti zbral, da bi se boril proti pesimizmu. Ni se mogel razstresti. Mislil so mu neprestano uhajale k podzemlju.

V daljavi se je slišalo nalahno igranje klavirja. Nežni in domotožni glasovi so se med zamolklim grmenjem kanonov razlivali po pokrajini. Melodija je Komparsa jela uspavati. Nečutno je zaspal, ko mu je nenavadna šala skrčila živce in ga zbudila iz prijetnega spanja. Po kratkem premolu je odmev ponehal in zdelo se je, da je nek drug pianist zaigral nekaj sanjavih melodij. Prvi je pričel z roko toliči neimenovano melodijsko zmes francoskih pesmi, ki je pa ni mogel razumeti.

Kompars se je ježno sklonil preko ograje na balkonu in poklical Fritza, ki se je ukvarjal z gospodinjskimi opravili v kuhinji. Stopil je na vrt.

»Tako je me prebudi... Hvala Bogu, ta muzikant je končno le utihnil, saj še ni prezgodaj... ob 4... Hudir, zdaj je že drugi začel... Kako naj v taki noči...«

Poročnik je naglo umolknil.

»Poslušaj,« je rekel razočaranemu Fritzu. Komaj je prvi pianist utihnil, je že drugi začel brez ritma strašno nemarno toliči po tipkah. Med dvema napevoma ni več prenehal.

A seveda umetnik nima takega okusa kakor ostala družala,« je rekel Fritz.

»Molči!« je rekel Kompars ukazujoče.

Pretegnil se je, pozabil ves svoj napor ter se skušal spomniti zapovrstnega reda refrenov, ki jih je igral prvi igralec, da bi jih primerjal s temi, ki jih sedaj sliši. Prepozno se je zbudil. Žal mu je bilo, ker mu je nek notranji glas dejal, da s tem igranjem nekdo daje navodila.

Prekoračil je balkon in se spustil na vrt poleg Fritza. »Rad bi vedel, kdo igra,« je rekel. »Pojdi po kako lestvo.«

LJUBLJANA

Svetovni praznik Marijin.h kongregacij, družb

Danes praznujejo Marijine družbe — kongregacije po vsem svetu svoj kongregacijski dan. V vseh delih sveta hočejo Marijini otroci obnoviti svojo zvestobo Mariji in idealom, ki jih imajo Marijine družbe. Moliti hočejo za duhovno rast kongregacij in moliti posebno po namenih svetega očeta za pravičen mir v svetu.

Marijine kongregacije in družbe v Ljubljani se bodo zbrale v ta namen danes popoldne ob 4 v cerkvi sv. Jožefa, kjer bodo imele skupen slovesen shod. Najprej bo govor, nato ponovitev posvečenja in nato pete litanije Matere božje ter blagoslov z Najsvetejšim. Vse kongregacije v Ljubljani: Kongregacije za gospode, moše, mladenice, za gospe, žene, gospodične, dekleta najljubšeje udeležbe. Pridite, da skupno pobožnosti polnoštevilno udeležite. Pridite, da skupno v goreči molitvi prosimo Kraljico miru, našo nebesko Mater, da ohranja in utrjuje božji mir v naših dušah in izprosi pri svojem Sinu ohranitev miru v naši domovini in vrnitev miru vsemu svetu! Pridite, da nas s svojim ljubim Sinom skupno blagoslovi Devica Marijal

Procesija sv. R. T. pri sv. Petru

Na praznik bo prva sveta maša ob 5. Med sv. mašo obhajilo. Ob 5.30 bo slovesna sv. maša. Ob 6.30 slovesna procesija sv. Rešnjega telesa.

Pot procesije: Po Sv. Petra cesti v Fignerjevo ulico, čez most na Poljansko cesto, pri Jožefišču prvi blagoslov. Pred Perdanom na Krekovem trgu je drugi blagoslov. Od tu gre procesija čez Zmajski most, po Resljevi cesti in Komenskemu ulici na Vidovdanske ceste. Pred Zavetiščem sv. Jožefa je tretji blagoslov. Od Zavetišča gre procesija mimo cerkve Srca Jezusovega in vojasnice v Prisojno ulico ter na Jegličevo cesto. V parku na križišču ob Jegličevi in Šmartinski cesti je četrti blagoslov. Od tu se procesija po Jegličevi cesti vrne v župno cerkev.

Vrstni red procesije:

1. Banderer sv. Rešnjega Telesa.
2. Godba in Smarček.
3. Solisti otroci iz Hrušice in od Sv. Petra na polju.
4. Otroci iz Marijanih in Lichtenthurn.
5. Otroci iz gluhonemnice.
6. Podružnice z banderi.
7. Člani FO in DK in naraščaj z zastavo.
8. Zastav Prosv. društva, za njo člani in članice.
9. Farno bandero.
10. Bratovščina sv. Rešnjega Telesa.
11. Dekliška Marijina družba z zastavo.
12. Zenska Marijina družba z zastavo.
13. Elzabetina konferenca.
14. Častite sestre.
15. Mala banderica in belo oblečeni otroci.
16. Narodne noše.
17. Godba in prvi del častne čete.
18. Pevec.
19. Duhovščina z Najsvetejšim.
20. Ključarja župne cerkve ter zastopniki oblasti in uradov.
21. Vinoceljeva konferenca.
22. Ostalo občinstvo.
23. Drugi del častne čete.

Med procesijo so sv. maše ob 7 in ob 8. Ko se vrne sv. Rešnje Telo v cerkev, je takoj tiha maša pri stranskem oltarju. Med mašo darovanje sveč. Po končanem darovanju sv. maša z blagoslovom. Zadnja sv. maša ob 10.30.

Zobozdravnik Dr. JOSIP TAVČAR

od 12. do 26. maja ne ordinira.
Nebotičnik Telefon 33 93

K pogajanjem v stavbinski stroki

Od Delavske zbornice smo prejeli: Pogajanja za zboljšanje medz. v stavbinski stroki se vlečejo že od decembra 1939 in še doslej ni dosežen sporazum. Delavstvo je od svojih prvotnih zahtev popustilo in zahtevalo končno le povišek 75 par na uro, delodajalci pa so izjavili, da ne morejo pristati na več kot 50-parški povišek.

Ban dr. Marko Natlačen je tudi tokrat pokazal razumevanje za težak položaj stavbinskega delavstva ter je na posredovanje Delavske zbornice izjavil, da je banovina pripravljena doplačati v dobro delavskih medz. za že prevzeta banovinska javna dela do 0.75 din na uro, da tako omogoči mirno rešitev spora v stavbinski stroki in podpis nove pogodbe. Ta izjava g. bana velja seveda le za primer podpisa nove pogodbe. Kljub temu razumevanju, ki ga je pokazal gospod ban, pa delodajalci doslej niso pristali na povišanje.

Za državna javna dela pa vprašanje priznanja doplačila zaradi zvišanj delavskih medz. še ni rešeno in se vrše še tozdevna posredovanja.

Najbrž bo v prihodnjih dneh prišlo še enkrat do pogajanj med delojemalci in delodajalci stavbinske stroke, da se končno doseže sporazum.

I Vodstvo po razstavi Srečka Magoliča v Jakopičevem paviljonu bo danes, v nedeljo ob 11 ter opozarjamo na lepo priložnost, da si prijatelji lepih slik ogledajo razstavo, saj se bodo pri tej priliki gotovo vneli tudi za nakup kakšne slike in s tem storili tudi dobro delo, ker je dobrodošni jubilar nameni vso vstopnino in petino izkupička za prodane slike mestnim revežem. Doslej so si prijatelji lepih slik zagotovili »Iscu«, »Pri Mojstrani«, »Ob Bohinjskem jezeru« in tudi veliko sliko »Prisank«, ki je sama prinesla 600 din podpore za mestne reveže, mnogo več drugih slik so pa interesentje odbrali, a se še niso odločili, saj je izbira res težka, ker jim je toliko slik enako všeč.

I Novinarski dom, stavbna in gospodarska druga z o. z. ima svoj občni zbor z običajnim dnevnim redom v nedeljo, dne 26. maja ob 9 v Novinarskem domu, Gospoška ulica 12. Če občni zbor v tem času ne bo sklepeten, bo pol ure kasneje občni zbor brez ozira na število udeležencev.

I Mladinski odtok protituberkulozne zveze v Ljubljani bo nabiral v sredo, dne 22. t. m. v okvirju protituberkuloznega tedna pod pokroviteljstvom gospe podbanove prostovoljne prispevke občinstva za nabavo šolskega rentgena. Do sedaj se je šolska mladina pregledovala skupno z odraslimi v protituberkuloznem dispanzerju, kar ni niti iz zdravstvenega, niti iz pedagoškega vidika v prid mladini. Zadnji čas je, da dobi mladina svoj lastni rentgen! Zato darujte v sredo po svojih močeh v dobrobit svojih otrok! — Mladinski odtok protituberkulozne zveze v Ljubljani.

I Razstava slik Elde Piščančeve v Galeriji Obersnel je privabila že precejšnje število ljubiteljev lepe umetnosti. Iz kritike je razvidno, da je zanimanje upravičeno, saj je Piščančeva res talent, ki zasluži pozornosti od strani občinstva. — Verskim ustanovam bi priporočili ogled skic za oltarske slike, ki so močne v kompoziciji in svoj-

stvene v barvi. Razstava, ki je dnevno odprta od 8—12 ure in od 14—19, se zaključí 23. t. m. Vstop v razstavne prostore Galerije Obersnel je brezplačen.

I Zaradi postavljanja spomenika kralju Aleksandru I. in ureditve njegove okolice je sedaj zaprta vsa Zvezda, ker so se dela razširila že na vso njeno površino. Za spomenik delajo že temelji; posekani so v glavnem tudi že vsi divji kostanji, da je odprt 45 m široki trg v osi Zvezde od severa na jug. Sedaj odstranjujejo rušo, ker bodo preložene tudi poti Zvezde, a cvetlične grede s tisoči cvetočih mačeh so urno pobrali otroci. Mestna vrtinaria je otrokom prav rada napravila to veselje, saj mačeha ni mogla več presaditi drugim, ker so že odcvetale in bi njih lepota v nekaj dneh že ugasnila. Ves trg okrog spomenika naglo planirajo in nasipavajo tudi že dobro črno prst za gredice in trate ob straneh trga pred vzhodnim in zahodnim delom Zvezde, kjer stari kostanji morajo ostati, da jih polagoma nadomeste z mladim drevjem. Radovednežev je seveda vedno več navzlic ograji. Gledalci so delavcem povsod napoti, čeprav policija občinstvo vedno opozarja, naj ne ovira delavcev. Zato prosimo občinstvo, naj ne hodi v Zvezdo, ker ovira in zavlačuje dela, ki bi morala biti končana do Vidovega dne.

I Razstava mladih slikarjev v Mostah. V mošhanski dvorani Prosv. društva (v župnišču) razstavljajo svoja prva dela mladi slikarji, ki se še šolajo po naših gimnazijah in tehničnih šolah, tako maturant J. M. Tršar, dijak tehnične šole Garbajš J. ter gimnazijca S. Potnik in S. Tomažič. Čeprav je večina del še precej začetniških, kaže Garbajš v novjših slikah že razgibano tehniko, naslonitev na zagrebško šolo ter talent, ki se bo

Carola Lombard in James Stewart

v najlepši ljubavni drami
KINO UNION Telefon 22-21

Zaljubljena na prvi pogled

Predstave ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15, 17, 19 in 21

moral še precej razvijati, pa je že v razvoju, domim ima J. M. Tršar v grafiki že naravnost zrela dela. Ze zaradi Tršarjeve grafike je vredno pogledati to intimno razstavo. Na njej se zaenkrat še ožjemu krogu prijateljev umetnosti predstavlja umetnik, v katerega verujemo, da bo potem, ko bo dovršil umetniško šolo, kamor se odpravlja, ustvaril še velika dela. S tem opozarjamo na nov talent v slovenskem slikarstvu, ki mu želimo najljubšega razvoja. Razstava je odprta samo še danes.

I Zbiranje prostovoljne socialne davščine je bilo že meseca februarja ukinjeno, kar je bilo tudi objavljeno v ljubljanskih dnevnikih. Dobrotnike mestnih revežev opozarjamo, da Koler Franc s Ceste dveh cesarjev in Jeršin Rudolf z Glinice ni sta več v mestni službi in torej tudi nimata nobene pravice več za pobiranje kakršnih koli prispevkov za mestne reveže, zlasti pa tudi ne za

All so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo ne astmi, katarja, na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hrupavosti in hripaj, pa doslej niso našli zdravlila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gosпода dr. med. Guttmanna. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

DUHMANN & Co., BERLIN 619, Magdestrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike, sanitno oddeljenje S. št. 2416 od 12. XII. 1933.

kasiranje prostovoljne socialne davščine, ki je, kakor rečeno, bila ukinjena že 12. februarja t. l. Čeprav bi kdorkoli hotel kasirati prostovoljno socialno davščino tudi s pravilnim potrdilom, naj ga dobronik takoj izroči policiji in prijavi mestnemu socialnemu uradu.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Obiščite razstavo Magoličevih slik v Jakopičevem paviljonu

Odprta od 8 dopoldne do 6 večer.

I Za mestne reveže v stari cukrarni sta poslali ge. Fani in Ivanka Gestrin s Kongresnega trga 5 250 din; stalna dobronika mestnih revežev gospa Ivanka Vodnik je podarila spet 200 din v počastitev spomina g. Antona Belca; ga. Marija Trnkoczy z Mestnega trga je poslala 200 din v počastitev g. Bogomila Gorazda, ista dobronika je pa po-

70 letnica zaslužnega moža

Danes praznuje v Kranju sedemdesetletnico rojstva četrarski mojster g. Ivan Anzelc. Kdor pozna jubilarja, ta ve, da je bil vedno globoko veren in značajan mož, kakor je še danes. Bil je vedno v prvih vrstah katoliškega gibanja. Veliko se je s pokojnim dekanom g. Koblerjem in nekaterimi drugimi, ki so danes že po veliki večini v večnosti, trudil, da

se je v Kranju ustanovilo Izobraževalno in zabavno društvo, katerega naslednik je danes Prosvetno društvo. Bil je dolgoletni odbornik društva ter je s svojim nasvetom in delom veliko pripomogel k njegovemu razcvetu. Istotako se je s pokojnim dekanom Koblerjem trudil, da se je zgradil že leta 1908 v Kranju lep ljudski dom, ki je bil v tistih časih vzor mnogim podeželskim društvom. Vedno je bil vesel, če je društvo napredovalo, če pa je društvo morda kdaj postalo nedelavno, je bil naš jubilar zopet med tistimi, ki se je mnogo prizadeval, da se je društveno življenje zopet pozivilo. Poleg društvenega življenja se je mnogo udeleževal tudi na političnem polju. Bil je med ustanovitelji Meščanske zveze, ki je bila krajevna organizacija SLS in je mnogo delal za njen prosep. Bil je tudi večletni odbornik SLS v občinskem zastopu mesta Kranja, kjer se je pogumno boril za načela SLS. Posebno eno lastnost našega jubilarja moramo pa prav posebno poudariti in to je njegova značajnost. Kdor pozna kranjske razmere, ta ve, da do leta 1936, ko je bil izvoljen za župana sedanji župan g. Česenj Karel, v Kranju ni bilo ne modernosti in tudi ne dobičkanosti biti »klerikalcev«. Mnogi njegovi vrstniki so pod razmerami klonili in zašli v napredne vode, toda g. Ivan Anzelc je pa bil vedno neomahljiv in trden kot hrast. Ne grožnje, ne bojkota, ne prilivovanja, prav nobena nevihta ni g. Anzelca premaknila od njegovega prepričanja in njegovega dela. Vsa čast takšnim zavednim in značajnim možem! K mnogim čestitkam, ki jih bo danes prejel, mu tudi mi kot značajnemu možu in dolgoletnemu naročniku našega lista kličemo: Bog Vas ohrani do skrajnih mej človeškega življenja!

Kamnik

Danes bo orkestralni koncert v trančiškanski cerkvi ob 5.15. Izvajale se bodo poleg Premrljivih variacij večinoma Rheinbergerjeve skladbe. Dirigiral bo Drago Mario Šijanec, dirigent radijskega orkestra, kot solist na čelo bo sodeloval prof. Cenda Sedbauer, orgle bo igral Fr. Kanizij Fricelj. Izvrstno uspele nove orgle in imena izvajalcev nam obetajo lep umetniški užitek. Iz Ljubljane ugodne zveze z vlakom in avtobusom.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob treh popoldne in ob pol 9 zvečer zelo napeti vohunski vefilim »Tajni glasnik iz Petrograda«. Za doatek se kaj lepega.

Gasilska četa v Sv. Križu nad Jesenicami ima prihodnjo nedeljo zelo pomembno slovesnost. Blagoslovljen bo gasilski dom in nova motorna brigadna. Popoldne ob 3 bo sprejem došlih gasilcev in gostov pred gasilskim domom. nato slavnostni govor župnega starešine gosp. dr. A. Šmajda iz Radovljice, blagoslovitev doma in brigadne po g. kanoniku dr. Žerjavu, mimohod gasilskega članstva v kroju, nato mokra vaja.

Radeče pri Zidanem mostu

Avtomobilska nesreča, ki je zahtevala človežrtev, se je pripetila v petek, dne 17. maja okrog 2 popoldne v Radečah na najožji cesti nasproti pekariji g. Moleta in nasproti skladišča trgovca g. Černeta. Tovorni avtomobil, last g. Černeta, je peljal cement iz Zidanega mosta, nasproti je pripeljal z luksuznim avtomobilom g. Dane Zupančič. Avtomobila sta tako silno trčila skupaj, da se je luksuzni avtomobil v prednjem delu skoraj popolnoma razbil, tovorni avtomobil pa je le malo poškodovan. Na licu mesta je takoj prišlo veliko ljudi, ki so nudili prvo pomoč, da so takoj spravili nezvestnega Daneta Zupančiča iz razbitega avtomobila. Takoj nato je prišel domači g. župnik, ki mu je podelil sv. poslednje olje. Prišel je g. zdravnik dr. Matko, ki je ugotovil, da ima razbito lobanjo. Po preteku dobrih 15 minut je umrl.

Protituberkulozni teden 1940

Noben jetični bolnik ne sme ostati brez bolniške postelje! Posebno v resnih časih mora zrel narod spoštovati prizadevanje svojih ljudsko-zdravstvenih društev in ustanov.

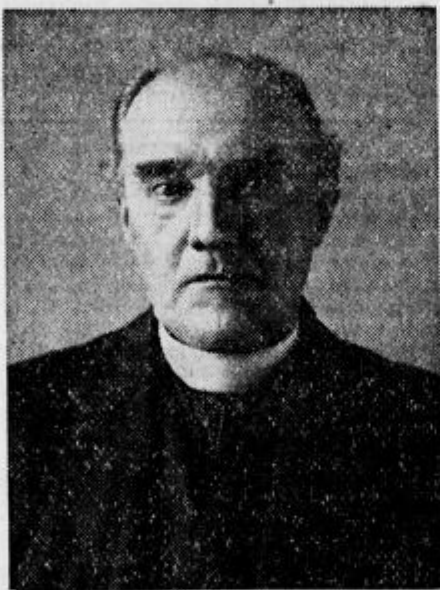
»Protituberkulozna zveza« kliče vsakega posameznika na pomoč, da sodeluje v borbi proti jetiki. Pomoč bolnim pomeni zaščito zdravim!

Prispevajte za slovensko borbo proti jetiki! Nikogar ne sme biti, ki bi ne položil svojega prispevka v ta namen! Jetika nikomur ne prizanaša, maščuje se pa rada nad onim, ki v zdravju in sreči noče pomagati bolnim in revnim!

Poslužujte se naših položnic, kupujte naše nabiralne listke!

Jačajmo narodovo obrambno moč!

Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Včeraj ob 1 ponoči je umrl v zavetišču sv. Jožefa na Vidovdanski cesti v Ljubljani g. Franc Ser. Pokorn, upokojeni župnik iz Besnice pri Kranju, duhovni in častni konzistorialni svetnik. Rojen je bil 20. septembra 1861 v Škofji Loki od zelo revnih staršev. V pomanjkanju pa vendar z veliko vztrajnostjo, ki je nedvomno zelo vplivala na izoblikovanje njegovega energičnega značaja, se je prebijal skozi srednje šole duhovsko seme-

nišče. L. 1887 je bil posvečen v mašnika in naslednje leto nastopil prvo kaplansko službo v Šmarju. Pozneje je bil še kaplan na Jesenicah in v Stari Loki. L. 1893 je prišel v Besnico pri Kranju, ki je bila takrat še podružnica župnije Šmartin pri Kranju. Z njemu lastno vztrajnostjo se je prizadeval, da je Besnica postala samostojna župnija. V Besnici je deloval 41 let. Z veljostjo gorečnostjo in energijo je zbujal, urejal, utrjeval in pospeševal versko življenje svojih župljanov v cerkvi in izven nje. Vsi župljani tudi tisti, ki so kdaj prišli v kakšen spor z njim, so odkrito priznavali: Za molitev, za službo božjo, za krščansko nauk v šoli, za lepoto cerkve so naš gospod res dobri in goreči. Kot pridigarja so ga posebno v mlajših letih radi vabili v druge župnije k različnim pobožnostim.

Rajni gospod je imel veliko veselje do zgodovinskega študija. Ves svoj prosti čas je posvetil raziskovanju zgodovine župnij ljubljanske škofije, s čebelično pridnostjo in vztrajnostjo je zbiral zlasti osebne podatke o duhovnikih. V tem pogledu je nabral zelo veliko materiala, ki še čaka obdelave in objave. Izdal je Zgodovino Besnice, pripravil je gradivo za župnijo Jesenice in za Škofjo Loko, napisal več zanimivih zgodovinskih razprav in člankov v razne liste.

Dolgo vrsto let do svoje zadnje bolezni je bil tudi škofijski arhivar. Skoraj redno vsak teden dvakrat se je vozil v Ljubljano in v vsemu brskal po škofijskem arhivu ter ga skušal na novo urediti. S kakšnim veseljem je pripovedoval, kaj je zopet novega odkril in kako misli urediti to ali drugo.

A pri tem delu ni pozabil pomagati svojim župljanom pri njihovem gozdarstvu. Rad je imel svojo župnijo, čeprav je bil včasih oster v nastopih in je tudi sam doživljal večkrat bridkosti. Bil je

